

Universitetet
i Stavanger

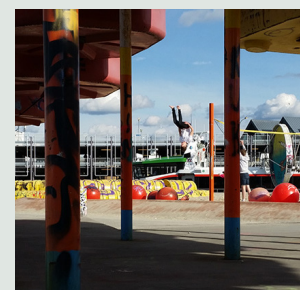
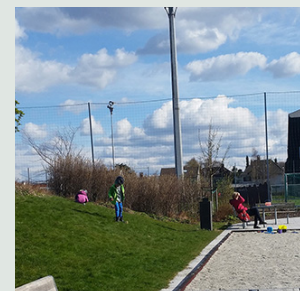
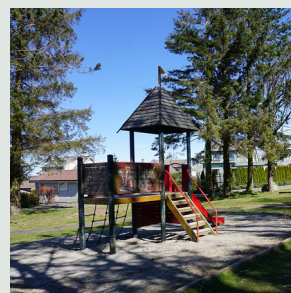
DET TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE FAKULTET

MASTEROPPGAVE

Studieprogram/spesialisering: Femårig Master i Teknologi (Siv.Ing) i Byutvikling og Urban Design	Vårsemesteret, 2016 Åpen / Konfidensiell
Forfatter: Heidi Kalstad Nordaunet (signatur forfatter)
Fagansvarlig: Anders Langeland Veileder: Knut Jonas Espedal	
Tittel på masteroppgaven: Hva er en god lekeplass? - En studie av 15 lekeplasser i Stavanger Kommune Engelsk tittel: What makes a good playground? - A study of 15 playgrounds in Stavanger	
Studiepoeng: 30	
Emneord: Lekeplasser Landskapsplanlegging Byplanlegging Lekeplassnorm Uterom	Sidetall: 99 + 15 vedlegg Stavanger, 15.06.2016

Hva er en god lekeplass?

En studie av 15 lekeplasser i Stavanger Kommune

Masteroppgave, våren 2016

Det teknisk-naturvitenskapelige fakultet

Institutt for industriell økonomi, risikostyring og planlegging

Oppgavens tittel: Hva er en god lekeplass? - En studie av
15 lekeplasser i Stavanger Kommune

Engelsk tittel: What makes a good playground?- A study of
15 playgrounds in Stavanger

Tidsbruk/varighet: 1. februar 2015- 15. juni 2016

Sider: 99 + 15 vedlegg

Universitetet
i Stavanger

Heidi Kalstad Nordaunet

Byutvikling og Urban Design

Universitetet i Stavanger

Forord

Denne masteroppgaven er siste fase av det 5-årige studiet Byutvikling og Urban Design ved Universitetet i Stavanger. Gjennom dette studiet har jeg fått muligheten til å kombinere kreativitet og teknologiske fag, noe som har passet meg ypperlig.

Gjennom litt tilfeldigheter har jeg fått muligheten til å jobbe deltid hos Dimensjon Rådgivning AS ved siden av studiene det siste året. Der har jeg jobbet innen arealplanavdelingen, og mest med landskapsplanlegging. Jeg fikk prøve meg på å skissere og tegne tekniske planer av lekeplasser. Gjennom møter med landskapsarkitekter og kommuner har jeg begynt å komme inn i hvordan dette gjøres og om hva som forventes av kommunene i forhold til ønsker, erfaringer og krav/normer.

Det er likevel mye som ligger bak disse erfaringene og normene, om hva som faktisk gjør en lekeplass vellykket og som jeg fremdeles ikke har noe særlig kjennskap til.

Ved å arbeide med denne oppgaven håper jeg på å sitte igjen med kunnskap og erfaringer som jeg kanskje ikke ville fått i arbeidslivet alene, men som kan være god kunnskap å ta med meg videre.

Jeg ønsker å rette en takk til min veileder ved Universitetet i Stavanger, Knut Jonas Espedal, for veiledning og entusiasme i hele perioden jeg har jobbet med oppgaven.

Takk til mine medarbeidere på Dimensjon Rådgivning AS som stadig har lært meg nye ting i arbeidstiden og har satt av tid til å veilede meg.

Til slutt vil jeg takke medstudentene mine for godt arbeidsmiljø, oppmuntrende ord og konstruktive diskusjoner, spesielt dette siste semesteret.

Stavanger, Juni 2016

Heidi Kalstad Nordaunet

Sammendrag

Det er ikke spesielt mange lekeplasser som skiller seg ut i mengden, og mange står tomme store deler av dagen og uken. Lekeplasser ser ikke ut til å bli spesielt høyt prioritert i byggeprosjekter, og det er ikke vanlig at brukerne av plassen kommer med tilbakemeldinger dersom lekearealet ikke lever opp til forventningene eller at det blir lite brukt. Ikke-så-gode lekeplasser blir gjerne stående å støve ned og gror igjen med ugress, med mindre problemet har med sikkerheten å gjøre.

Målet med denne oppgaven er å finne ut hva som er en god lekeplass. Resultatene fra denne studien kan gi en oversikt over de viktige tiltakene som bør tas med i betraktningen når lekearealer skal plasseres og utformes. For å finne ut av dette ble problemstillingen; Hva kan vi lære av eksisterende lekeplassers plassering og utforming, og hvordan kan dette implementeres i planleggingen av nye lekeplasser?

For å svare på denne problemstillingen, ble 15 lekeplasser i Stavanger valgt ut. For å få en variasjon i disse 15 studieområdene, ble utvalget gjort ved å få anbefalt fem antatt gode (fra Park og vei i Stavanger kommune) og fem antatt ikke-så-gode (fra ei lokal tobarnsmor) og tilslutt å velge ut fem tilfeldige lekeplasser. Studien er avgrenset til sandlekeplasser og kvartalslekeplasser.

Det finnes mye litteratur om hva som er gode uterom og hva som er viktig for barns utvikling og trivsel. Det er også en god del normer, krav og lover som gjelder for lekeplasser. Teorien er med på å danne et grunnlag for hvilke fysiske og ikke-fysiske faktorer som skulle registreres på de 15 studieområdene. Hvor mange besøkende og hvordan de bruker plassen ble også registrert. Observasjonene, sammen med teorien, dannet grunnlaget for analysen og drøftingen som videre førte til resultatene.

Oppgaven resulterer i syv anbefalinger for hvordan plasseringen og utformingen av lekeplasser bør gjøres.

Ordforklaring

Sandlekeplasser

En liten lekeplass på min. 150 m², innenfor 50 meter (på trafiksikker veg) fra boliger, som skal ha min. 3 lekefunksjoner (Stavanger Kommune, 2015).

Kvartalslekeplasser

En noe større lekeplass på min. 1500 m², innenfor 150 meter fra boliger og skal ha min. 5 lekefunksjoner (Stavanger Kommune, 2015).

Parkour

Parkour er en aktivitet som har utviklet seg fra militær hinderløype-trening. Deltagerne har som mål å komme seg raskest mulig fra ett punkt til et annet, der omgivelsene ofte er urbane omgivelser med elementer som betongblokker, murer, stålrør osv. som hinder.

Rom i rom

Dette vil si at det blir brukt romdannende elementer for å dele inn plassen i mindre 'rom'. Disse romdannende elementene kan være forskjellige fysiske objekter som vegetasjon, murvegg, stående stokker, store steiner og mye mer. For å skape denne 'rom i rom'-effekten bør elementene være av en viss høyde størrelse.

Plaza

Et offentlig torg, markeds plass eller andre lignende åpne plasser i et urbant miljø.

Farlig lek

Risikofylt lek, eller farlig lek, er spennende og nervepirrende former for lek der det er en risiko for fysisk skade. Dette kan være lek som involverer høyder, fart, farlige redskaper eller farlige plasser.

Fallsone

I de fleste tilfeller er fallsonen til et apparat det arealet som dannes innenfor en utstrekning på minst 1,5 meter rundt den opphøyde delen av utstyret. Denne utstrekningen skal økes blant annet når det gjelder tvungen bevegelse og når fri fallhøyde er over 1,5 meter (Standard Norge, 2008, s. 26).

Tvungen bevegelse

Den bevegelsen lekeapparatet gir barnet som ikke kan stoppes momentant om ønskelig. Eksempler på dette er husker, sklie, vippedyr ol.

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Sammendrag	4
Ordforklaring	5
Figurliste	9
Tabelliste	11
Introduksjon	13
Bakgrunn	14
Mål	14
Tema og problemstilling	15
Problemstillingen	15
Forskningsspørsmål	15
Avgrensning	16
Studiens oppbygging	16
Teori	19
Gode uterom	20
Solforhold	21
Ganglinjer	21
Universell utforming og allergi	22
Romdannelse	22
Vegetasjon	22
Sitteplasser	23
Materialer	23
Kontakt med andre mennesker og aktivitet	23
Barns lek	24
Overbeskyttelse	25
Farlig lek	25
Ulike typer lek	25
Ulike typer lekeplasser	26
Alder	28
Normer, retningslinjer og lovverk	30
Kommunens lekeplassnorm	30
Er det for mange lekeplasser?	31
Hva krever kommunene?	32
Sikkerhet	33

Metode	35
Forskningsstrategi	36
Datainnsamling	36
Observasjoner	37
Valg av studieområder	37
Kriterier	38
Forbehold	38
Fremstilling av data	41
Studieområdene	42
Befolkningsprofil	48
Den observerte bruken	50
Lek	50
Opphold	52
Bevegelse	53
Årstider	54
Diverse	55
Analyse	57
Hvor mange og hvem besøker lekeplassene?	59
Faktorene gruppert i ti kategorier	61
Beskrivelse av fire lekeplasser som utmerker seg	64
Ajax: En populær, sentrumsnær lekeplass av den mindre typen	64
Håbakken: En populær lekeplass i en park nær et eneboligområde	64
Hognes Vest: En mindre populær lekeplass i et skogholdt nær eneboligområder	65
Brønngata: En mindre populær lekeplass, bortgjemt mellom store eneboliger	65
Drøfting	67
Er det behov for så mange små sandlekeplasser?	68
Hvor mye har størrelsen å si?	69
Hvor viktig er plasseringen?	70
Hvem planlegger vi for?	73
Hvor viktig er de voksnes preferanser?	74
Hvilke type lekeplasser trekker folk?	75
Hvilke typer lek er viktige og populære?	76
Hvor viktig er (nærværet av) natur på en lekeplass?	78
Hvor viktig er apparatene?	80
Hvilke faktorer er de mest viktige på lekeplasser?	81

Resultater	83
Plassering	84
Benytte eksisterende kvaliteter	85
Tilpassing etter brukergruppe	86
Sitteplasser	87
Terreng	88
Romdannende elementer	89
Lekemuligheter	90
Avslutning	93
Konklusjon	94
Hva kan vi lære av eksisterende lekeplassers plassering og utforming?	94
...og hvordan kan dette implementeres i planleggingen av nye lekeplasser?	95
Så, hva er egentlig en god lekeplass?	95
Refleksjon	96
Hvor pålitelige er resultatene, og hva kunne blitt gjort annerledes?	96
Hva kan eventuelt bli forsket videre på?	96
Referanser	98
Vedlegg	101
Vedlegg 1 - Ajax	102
Vedlegg 2 - Stavanger Stadion	106
Vedlegg 3 - Geoparken	110
Vedlegg 4 - Kjelveve	114
Vedlegg 5 - Kyviksmarka	118
Vedlegg 6 - Badedammen	122
Vedlegg 7 - Armauer Hansens Vei - Sykehuset	126
Vedlegg 8 - Rektor Steens Plass - Våland	130
Vedlegg 9 - Brønngata	134
Vedlegg 10 - Valberget	138
Vedlegg 11 - Anton Brøggers gate	142
Vedlegg 12 - Håbakken/Kong Harands gate	146
Vedlegg 13 - Hognes gate/Rollaugs gate - Øst	150
Vedlegg 14 - Hognes gate/Rollaugs gate - Vest	154
Vedlegg 15 - Madlakrossen	158

Figurliste

Dersom ikke annet er oppgitt er illustrasjonene laget, og bildene tatt, av forfatter Heidi Kalstad Nordaunet.

Figur 1- Det er ingen benker inne på Geoparken, men folk finner likevel plasser å sitte.	17
Figur 2- Samspill mellom barn og naturen. Breiavatnet i Stavanger Sentrum.	20
Figur 3- Sitteplass i sol med utsikt over Badedammen.	21
Figur 4- Snarveier dukker opp der det er naturlige ganglinjer. Ved Universitetet i Stavanger.	21
Figur 5- Gangsti som deler inn arealet. Kilde: Guttu og Schmidt (2008)	21
Figur 6- Benkene på den åpne plassen mellom Geoparken og Oljemuseet er lite skjermet.	23
Figur 7- Det er mange som besøker Ajaxparken på en solfylt lørdag.	24
Figur 8- Eksempel på en lekeplass som oppgraderes til en naturlekeplass. Kilde: http://www.sansehaver.dk/asp/side/murergaard.html	26
Figur 9- Digitalt lekeapparat med lyd og lys. På lekeklassen ved Stavanger Stadion.	27
Figur 10- Skilt som viser hvordan naturlekeklassen kan lekes med. Kilde: https://natureplaygrounds.wordpress.com	27
Figur 11- Barn i ulike aldersgrupper.	28
Figur 12- På Geoparken er det mange muligheter for farlig lek.	29
Figur 13- Brønngata står tom på en fin vårdag.	30
Figur 14- Hva skjer når lekeapparatene fjernes? Inspirasjonsskilde: https://www.nfk.no/Handlers/fh.ashx?MId1=5091&FillId=11947	31
Figur 15- Anbefalt soneinndeling. Kilde: Stavanger Kommune et al., (2015)	32
Figur 16- Lekeklassen på Kjelvene er en ganske 'typisk' lekeplass.	33
Figur 17- På mange nye lekeplasser blir store deler av lekearealet dekket med gummidekke som fallunderlag. Ved Stavanger Stadion.	33
Figur 18- Lekeapparater blir stadig brukt på en måte vi voksne ser på som feil måte. Bildet tatt på Ajaxparken.	39
Figur 19- Kart over studieområdene.	43
Figur 20- Oversikt over studieområdene.	44
Figur 21- Bilder av de 15 studieområdene.	47
Figur 22- Oversikt over hvor mange barn (fordelt i aldersgrupper) som bor innen 200 meter av hver lekeplass.	48
Figur 23- Oversikt over hvordan aldersfordelingen er i områdene rundt lekeklassene. De grønne feltene representerer barn i alderen 0-14 år.	48
Figur 24- Studieområdene med en buffer på 200 meter i radius.	49

Figur 25- Lek uten apparater: Liten gutt som går opp og ned den lille bakken og en litt eldre jente som hermer.	51
Figur 26- Løsmaterialer fra naturen ble registrert på flere lekeplasser.	51
Figur 27- Kombinasjonslek: Et lekehus blir ikke alltid brukt som et lekehus, her leker barna at de ikke må falle ut i 'vannet'.	51
Figur 28- Barn utforsker blomster og småkryp i gressbakken ved Stavanger Stadion.	52
Figur 29- De fleste sitteplassene på lekeplassen ved Armaor Hansens vei er i bruk av folk som lager og spiser mat.	52
Figur 30- Mens barna leker på de oransje tenderne på Geoparken oppholder de voksne seg helt i nærheten selv om det ikke er noen sitteplasser der.	53
Figur 31- Bevegelse gjennom lekeplassen ved Stavanger Stadion.	53
Figur 32- Grøntområdet ved Hognes Vest blir til akebakke når snøen kommer.	54
Figur 33- Sporene i snøen på lekeplassene viser mest gjennomgang og lite bruk av lekeapparater. Bilde fra lekeplassen ved Hognes Øst.	54
Figur 34- Gangvegen (til venstre på bildet) ved Kyviksmarka går gjennom et mindre grøntområde.	55
Figur 35- Oversikt over omgivelsene rundt lekeplassen ved Håbakken (markert med hvit) som viser turstien som følger grøntdraget. Kilde: Skråfoto fra Gule Sider.	55
Figur 36- Tursti som fører til lekeplassen ved Hognes gate Vest.	60
Figur 37- Beskrivelse av kategoriene.	61
Figur 38- Ajaxparken med noen av de mange lekemulighetene.	69
Figur 39- Brønngata med tre typiske lekeapparater.	69
Figur 40- Grillplassen på Kyviksmarka.	74
Figur 41- Konstruksjonslek i skogholt.	76
Figur 42- Farlig lek på Geoparken.	77
Figur 43- Lekeplassen ved Madlakrossen har tre enkle lekeapparater på et rødlig gummideppe.	79
Figur 44- Barn som utforsker en dam. Kilde: http://www.quantockeco.org.uk/projects/schools/	79
Figur 45- Resultat <i>Plassering</i>	84
Figur 46- Resultat <i>Eksisterende kvaliteter</i>	85
Figur 47- Resultat <i>Brukergrupper</i>	86
Figur 48- Resultat <i>Sitteplasser</i>	87
Figur 49- Resultat <i>Terreng</i>	88
Figur 50- Resultat <i>Romdannende Elementer</i>	89
Figur 51- Resultat <i>Lekemuligheter</i>	90

Tabelliste

Tabell 1- Oversikt over studieområdene 1-10.	42
Tabell 2- Oversikt over studieområdene 11-15.	44
Tabell 3- Oversikt over antall besøkende.	58
Tabell 4- Lekeklassene vurdert og sortert etter populariteten.	59
Tabell 5- Karaktersettingen av kategoriene på de 15 studieområdene.	63
Tabell 6- Sammenligning av størrelse og popularitet.	70
Tabell 7- Sammenligning av popularitet på lekeklassene og bevegelse, aktivitet og folk som er i nærheten.	71
Tabell 8- Sammenligning av antall barn i området rundt og popularitet.	72
Tabell 9- Sammenligning av populariteten og alderen på lekeklassene.	75
Tabell 10- Utdrag av de fem mest besøkte lekeklassene fra Tabell 5.	81

Introduksjon

Teori

Metode

Empiri

Introduksjon

Analyse

Drøfting

Resultat

Avslutning

Bakgrunn

En sandkasse, en 'gyngest' og en liten rutsjebane. Pluss en benk til mor og far. Det er slik lekeplasser flest ser ut, det er i alle fall slik de fleste av oss ser det for oss. Men hvorfor er det slik?

Det viser seg at mange lekeplasser i praksis blir lite brukt, og det er kanskje ikke så rart. Ett flatt avgrenset areal med noen lekeapparater plassert her og der blir fort kjedelig for barna. I tillegg til sikkerhet legger ulike normer og formingsveiledere vekt på at utformingen av lekeplasser skal gi barn mulighet til å utvikle seg, bli utfordret og trives. Blir dette vektlagt i planleggingen og utformingen?

Jeg har hatt muligheten til å prøve meg på å utforme og tegne lekeplasser hos Dimensjon Rådgivning AS. Dette har v ert spennende, men også utfordrende. Med en kunde som forventer en gunstig pris, og at det er en rekke krav og retningslinjer for sikkerhet som skal følges for å få planen godkjent, før jeg følelsen av at kvaliteten på lekeplassen ofte kan komme i andre rekke. Det er selvsagt veldig uheldig siden dette er en plass der barn skal kunne tilbringe mye tid og utfolde/utvikle seg. En lekeplass som hovedsakelig er planlagt etter retningslinjene og sikkerhetskrav blir fort kjedelig og ofte lite brukt.

Vi kan også se hvordan lekeplasser blir prioritert. Økonomisk kommer lekeplasser dårlig ut i forhold til andre områder i noen utbyggingsprosjekter. Det blir sjeldent satt av større budsjett enn nødvendig og størrelsen på lekearealet m ter som regel akkurat kravene. Det kan ofte tyde på at det er de områdene vi kaller restareal som blir satt av til lek, dette er de

områdene som er tilgjengelig etter bygninger og vegareal har fått en gunstig plassering på prosjektområdet.

Lekeplasser er nok ikke det som blir spesielt høyt prioritert i et byggeprosjekt, og tilbakemeldinger fra brukerne på "dårlige" eller lite brukte lekeplasser er heller ikke vanlig. Hvis det er tilbakemeldinger, blir det sjeldent gjort noe med, med mindre det gjelder sikkerhet. Dersom en vegstrekning, et vegkryss eller planløsningen i en bolig ikke m ter en viss standard, eller om brukerne ikke er fornøyd, vil dette bli justert eller gjort om på. Dersom det ikke blir endret vil i alle fall de som har planlagt og utarbeidet dette få tilbakemelding og lære av sine feil. I motsetning til dette, vil en lekeplass som blir lite brukt pga. at barna og de andre beboerne i nabolaget ikke er fornøyde, bli stående og forfalle. Derfor ønsker jeg i denne oppgaven å undersøke eksisterende lekeplasser for å finne ut hva vi kan lære av dem.

Mål

I grove trekk er målet å finne ut hva som er en god lekeplass. Ut i fra resultatet ønsker jeg at både jeg og andre skal kunne planlegge og utforme lekeplasser som ikke bare tilfredsstiller sikkerhetskravene, men som også har de fysiske og ikke-fysiske kvalitetene som kan gjøre de til populære lekeområder og møteplasser.

Tema og problemstilling

Temaet for oppgaven er lekeplasser og omhandler hva som er god plassering og utforming av lekearealer for barn og andre aktuelle brukergrupper. Dette er et aktuelt tema med tanke på de mange lekeplassene som er nokså identiske og står tomme store deler av døgnet og uken. I denne oppgaven vil jeg se nærmere på hvordan eksisterende lekeplasser er utformet, hvilke kvaliteter de har og hvordan dette kan brukes i fremtidig planlegging.

Problemstillingen:

Gjennom arbeidet med oppgaven ønsker jeg å svare på følgende problemstilling:

Hva kan vi lære av eksisterende lekeplassers plassering og utforming, og hvordan kan dette implementeres i planleggingen av nye lekeplasser?

For å svare på problemstillingen vil jeg gå gjennom teori om hva som er god utforming av uterom, pedagogisk teori om barns lekevaner, og noe om lovverk og sikkerhet. Jeg vil også samle egne data ved å utføre flere feltobservasjoner av gode lekeplasser (forslag fra kommunen), ikke-så-gode lekeplasser (forslag fra en lokal tobarnsmor) og et tilfeldig utvalg av lekeplasser i boligområder i Stavanger.

Følgene forskningsspørsmål er definert for å hjelpe til med å svare på problemstillingen.

Forskningsspørsmål:

1. Hva finnes av teori/forskning om temaet?
2. Hvordan blir eksisterende lekeplasser brukt og hva kan vi lære av dette?
3. Hvilke faktorer påvirker populariteten og kvaliteten på lekeplasser?
4. Hvilke av de observerte faktorene er viktige og mindre viktige for å skape gode lekeplasser, og hvordan stemmer dette med teorien?
5. Hvordan kan man lage generelle forslag til plassering og utforming av lekeplasser?

Avgrensning

Oppgaven er avgrenset til Sandlekeplasser og Kvartalslekeplasser. Dette er lekeplasser beregnet for barn henholdsvis i aldersgruppene 2-6 år og 5-13 år (Byggforsk, 2005). Barn i alderen 0-1 år er også med i denne oppgaven. Lekeplasser tilhørende barnehager og skoler er ikke tatt med i forskningsdelen av denne oppgaven, siden disse blir jevnlig vurdert av barnehagens ansatte. Derfor mener jeg at disse lekearealene ikke har de samme kriteriene som offentlige og felles lekeplasser. Likevel kan erfaring og teori fra barnehage-faget være en kilde til kunnskap.

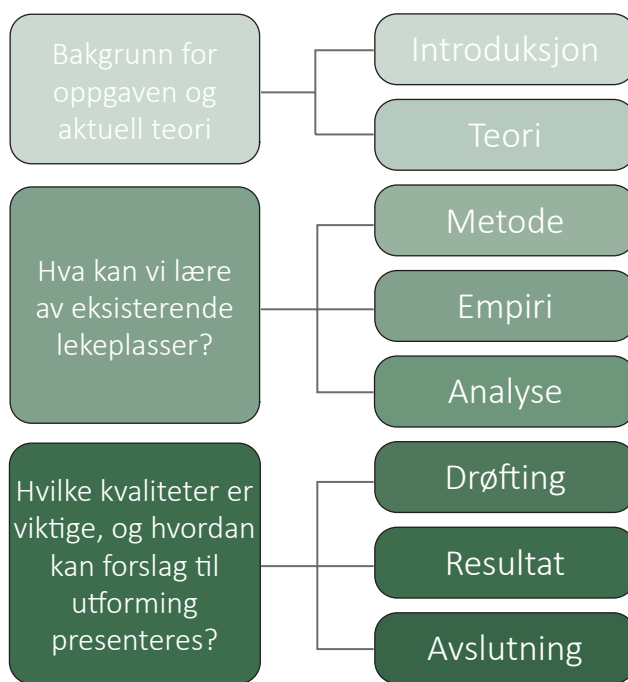
Oppgaven tar i liten grad for seg diskusjonen om hvorvidt kravene og normene som gjelder i dag er fornuftige eller om de bør revurderes. Dette er et veldig interessant og aktuelt tema med tanke på at kommuner ikke har råd til å vedlikeholde så mange lekeplasser og derfor fjerner lekeapparatene. En slik vurdering av krav og normer kan i seg selv være grunnlag for en masteroppgave. Disse kravene og normene kan likevel spille inn på utformingen og suksessen av en lekeplass.

En nokså stor konkurrent til lekeplassene er dagens teknologi. TV, PC, nettbrett, smarttelefoner ol. blir brukt av barn fra tidlig alder. Dette er også et tema som blir nevnt i oppgaven uten spesielt utdypelse, fordi det er et såpass stort og komplekst tema.

Hva som er god utforming av lekeplasser varierer noe fra sted til sted og ved ulike klima og kulturer. Studieområdene vil være lokalisert i Stavanger og derfor vil eventuelle funn og erfaringer kunne danne forslag til utforminger av lekeplasser i liknende områder.

Denne oppgaven tar altså hovedsakelig for seg Stavanger kommune, men situasjonen i nærliggende kommuner kan det også være aktuelt å danne seg en tanke om.

Studiens oppbygging

Figur 1 - Det er ingen benker inne på Geoparken, men folk finner likevel plasser å sitte.

Introduksjon

Teori

Metode

Empiri

Teori

Personer innen flere fagfelt er med på å påvirke plassering og utforming av barns lekeareal, der de viktigste fagfeltene er pedagogikk og areal- og landskapsplanlegging. Teori og forskning innen disse fagfeltene blir kort presentert i dette kapittelet og er fordelt i tre hovedkategorier; Teori generelt om uterom, teori om barns lek (pedagogiske temaer, tidsaktuelle diskusjoner i media og hva som finnes av tilbud på lekeplass-fronten) og til slutt noe om lovverk og normer.

Analyse

Drøfting

Resultat

Avslutning

Figur 2 - Samspill mellom barn og naturen. Breiavatnet i Stavanger Sentrum.

Gode uterom

Uterom kan være så mangt. Det kan være en park, en strand, en gate, en Plaza, og det kan være en lekeplass. Det har blitt gjort mye forskning på hva som er gode uterom opp gjennom årene og noen av funnene og prinsippene som finnes om dette vil også gjelde for lekeplasser.

Regjeringen.no (2015) skriver blant annet at uterommene skal dekke de mange ulike behovene vi har i hverdagen, i løpet av en dag, en årstid eller et livsløp. Det er viktig at uterommene tilpasses de lokale, geografiske og klimatiske forholdene. Sol-, skygge- og vindforhold, størrelse, plassering, funksjon og utforming, kan sammen med en rekke andre faktorer være helt avgjørende for kvaliteten på uterommet, og om det blir brukt eller ikke.

Solforhold

Rammene som utgjør et uterom er oftest bygningene, og forholdet mellom høyden og avstanden i bebyggelsen er det som hovedsakelig avgjør hvor gode sol- og lysforhold det blir i uterommet. Plasseringen og retningen på bygningene har også noe å si (Guttu & Schmidt, 2008).

Solforholdene i uterom er svært viktige ettersom det er på dagtid i godt vær at folk trekker ut. Ved hjelp av enkle tiltak kan uterom være med på å forsterke gleden ved slike solfylte dager. Sitteplasser i sol-vegger, med fin utsikt, i en park eller lignende gir uterommet en god kvalitet (Ortiz, Karlsen & Haffner, 2012).

Ganglinjer

Gangveier bør legges slik at folk følger den, altså etter det faktiske bevegelsesmønsteret. Når folk vet hvilken retning man må gå for å nå målet, skal det en del til for at de ikke velger den korteste vegen. Spesielt når målet er innen synsvidde vil folk endre retningen og gå direkte mot det. Det eneste som kan stoppe dette er høyt trafikkerte veier, gjerder og andre fysiske barrierer som gjør det vanskelig eller umulig for personen å ta denne snarveien (Gehl, 2011, s. 137). Det bør også legges vekt på at arealene som blir igjen på hver side av gangveien er store nok for den funksjonen eller aktiviteten det er ment for (Guttu & Schmidt, 2008).

Underlaget på gangvegene påvirker fotgjengere en god del. Brostein, sand og løs grus er ikke passende for forgjengere, spesielt ikke de med gangvansker. Vått og glatt underlag og vannansamlinger er også uheldig (Gehl, 2011).

Figur 3 - Sitteplass i sol med utsikt over Badedammen.

Figur 4 - Snarveier dukker opp der det er naturlige ganglinjer. Ved Universitetet i Stavanger.

Figur 5 - Gangsti som deler inn arealet.
Kilde: Guttu og Schmidt (2008)

Universell utforming og allergi

”Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene.”

§1 Plan- og Bygningsloven (2008)

På samme måte som med andre uterom skal lekeplasser tilrettelegges for alle. Det er viktig at barn med nedsatt funksjonshemming ikke segregeres fra andre barn. En slik segregering kan skje både ved at lekeplassen ikke kan brukes av alle, men også ved at det kan virke som om lekeplassen kun er for barn med nedsatt funksjonsevne (Byggforsk, 2005).

Allergi kan være et stort problem i uterom. Det er pollen som utgjør det største problemet for de med allergi. Pollen fra tresortene or, hassel og bjørk samt alle grasarter og planten burot er det mange som reagerer på. Andre allergener kan også være et problem for noen, for eksempel katter, spesielt katteurin, og avgasser fra noen typer materialer. I uterom som er beregnet for varig opphold, som lekeplasser, bør en ta hensyn til astmatikere ved å tenke på plasseringen i forhold til luftforurensning fra veitrafikk (Byggforsk, 2005).

Romdannelse

Å skape mindre rom i uterommet kan være en viktig faktor for at det skal bli brukt. Den danske arkitekten og byplanleggeren Jan Gehl (2011, s. 92) påpeker viktigheten av ‘rom i rommet’, en plass som tilbyr intimitet og sikkerhet, for at folk ønsker å oppholde seg der.

Et uterom skal ofte tilby flere forskjellige funksjoner, og de funksjonene som kan komme i konflikt med

hverandre bør skilles eller skjermes for hverandre. Disse skillene bør etableres slik at det passer inn på det arealet som er tilgjengelig, og kan etableres ved å bruke avstand, vegetasjon, murer, gjerder og nivåforskjeller (Guttu & Schmidt, 2008).

Forskerne Jon Guttu og Lene Schmidt (2008) kritiserer blant annet at flere av studieområdene de har studert har uskjermede sitteplasser. Guttu og Schmidt skriver at de uterommene der man føler seg beglodd blir lite brukt. Romdannende elementer kan være en løsning på slike åpne plasser.

Vegetasjon

Tilstrekkelig vegetasjon er vesentlig for å skape uterom som er inviterende. Trær og annen beplantning gir liv og frodighet til plassen. Vegetasjon gir nødvendig skygge sommerstid, utjevner luftfuktigheten og bidrar til større biologisk mangfold. Riktig valg av vegetasjon er også en viktig faktor, for eksempel kan trær med luftig bladverk være en god løsning der det er trangt om plassen siden disse ikke gir like mye skygge (Guttu & Schmidt, 2008).

Vegetasjon og tilstrekkelig jordsmonn er også viktig for å holde tilbake noe av overflatevannet. Tette flater som det er mye av i utbyggingsområder er et problem når det er mye nedbør (Guttu & Schmidt, 2008).

Sitteplasser

Urbanist og journalist William Whyte fant i sin studie "The social Life of Small Urban Spaces" at elementer som benker eller vegger som man kan hvile seg på, eller mot, er avgjørende for at en plass skal tiltrekke seg mennesker (Wall & Waterman, 2009, s. 110). Jan Gehl (2011, s. 155) skriver på en litt annen måte, at det er gode sitteplasser som gjør at folk blir værende i uterommet i kortere eller lengre perioder istedenfor å passere rett forbi. Gehl skriver videre at for å forbedre kvaliteten på et uterom med enkle midler er det nesten alltid en god ide å etablere flere og bedre muligheter for opphold.

Det er flere faktorer som spiller inn for å gjøre en sitteplass god. Selve plasseringen bør være solfylt, i le og ha skjerming spesielt i ryggen. Hvis en benk er plassert midt i et uterom slik at man føler seg beglodd blir ikke denne benken mye brukt (Guttu & Schmidt, 2008). Gehl (2011) skriver også om viktigheten av plasseringen av sitteplasser. Sitteplasser plassert midt på åpne områder er lite inviterende. Det er plassene i utkanten av området, der man har beskyttelse i ryggen, utsikt over det som skjer og det lokale klimaet er best, som er mest attraktive.

Materialvalg er også viktig, og man bør unngå harde, kalde betong- og steinbenker, og den bør ha ryggstø.

Figur 6 - Benkene på den åpne plassen mellom Geoparken og Oljemuseet er lite skjermet.

Guttu og Schmidt (2008) virker det som at benker i større grad blir betraktet som skulpturer istedenfor som sittedesker.

Materialer

Et godt uterom innebærer blant annet at det må tåle det norske klimaet og de lokale klimatiske forholdene. Materialer som velges bør derfor være beregnet for den tiltenkte plasseringen og bruken, og dersom rimelige materialer velges må ikke dette gå utover funksjon (Ortiz, et al., 2012).

Riktig bruk av kvalitetsmaterialer kan også påvirke inntrykket vi får av et uteområde. Overdreven bruk av ulike typer eksklusive materialer øker verken brukskvalitet eller skjønnhet, spesielt i mindre uterom. Å bruke riktig materiale til typen bruk er også vesentlig, for eksempel oppleves betong og stein som kalde og harde, og egner seg derfor ikke som sitteflater (Guttu & Schmidt, 2008).

Kontakt med andre mennesker og aktivitet

Gehl (2011) fremhever at mennesker og menneskelig aktivitet er den største faktoren som vekker oppmerksomhet og interesse hos folk. Det er mer givende for folk å se og høre menneskene rundt seg, eller bare være i nærhet av andre, enn stort sett alt annet det fysiske området tilbyr. Det samme gjelder for barn. Forskning på barns lekevaner i boligområder viser at barn holder først og fremst til der det er menneskelig aktivitet. Både i områder med eneboliger og med leilighetskomplekser har barn en tendens til å leke i gatene, på parkeringsområder og ved inngangen til boliger istedenfor å leke på områdene designet for lek (Gehl, 2011, s. 23-24).

Figur 7 - Det er mange som besøker Ajaxparken på en solfylt lørdag.

Barns lek

Den danske landskapsarkitekt Helle Nebelong påstår at foreldre overbeskytter barna sine mer enn noen gang. Hun skriver at

“foreldrene pakker dem ind i vat og syntes, at det grænser til ‘dyreplageri’, hvis man sender dem ut og lege, når det regner, eller når det er vinter” (Nebelong, 2008, s. 20).

I denne delen av oppgaven presenteres temaer som overbeskyttelse, fenomenet *farlig lek*, kategorisering av ulike typer lek, forskjellige typer lekeplasser og temaer om alder og aldersgrupper.

Overbeskyttelse

Overbeskyttelse ser ut til å være en realitet i dagens (vestlige) samfunn. Førsteamanuensen og naturfaglæreren ved Lærerhøyskolen i Bergen, Helge Jensen, forteller at; *”Nylig fikk jeg en telefon fra en barnehage som ønsket at jeg skulle holde et foredrag for foreldrene. De [foreldrene] nektet nemlig ungene sine å klatre i trær eller være med å tenne bål”* (Heian, 2001).

Psykologene og forskerne Sandseter og Kennair (2011) skriver også om dette med overbeskyttelse. I moderne vestlige samfunn er det et økende fokus på sikkerhet for barn i alle områder, inkludert situasjoner som involverer lek. Et overdrevet sikkerhetsfokus på barns lek er problematisk fordi på den ene siden ønsker vi at barn skal unngå skader, men på den andre siden trenger barna utfordringer og variert stimulering for å utvikle seg normalt, både fysisk og mentalt. Sandseter og Kennair snur altså på dette med overbeskyttelse og sikkerhet og skriver om hvorfor farlig lek er bra for barna (Sandseter & Kennair, 2011).

Farlig lek

Risikofylt lek, eller farlig lek, er spennende og nervepirrende former for lek der det er en risiko for fysisk skade. Dette kan være lek som involverer høyder, fart, farlige redskaper eller farlige plasser (Center for Børneliv, 2014). Barn prøver seg frem med noe de aldri har forsøkt tidligere, på grensen til følelsen av å ikke ha kontroll over det de gjør og mestringen av å overkomme frykten. Som regel skjer denne risikofylte leken når barna leker på egenhånd uten voksnes organisering eller innblanding (Sandseter & Kennair, 2011).

Barn tester mulighetene og grensene for aktiviteter innenfor sine omgivelser gjennom lek, oftest uten å være klar over at det er det de gjør. Forsker og psykolog Michael J. Apter fremmer viktigheten av

at dette kan bety forskjellen på liv eller død, senere i livet, når vaktsomme voksne ikke lenger er til stede. Øvingen på å håndtere reelle risikofylte situasjoner gjennom risikofylt lek er derfor viktig. Paradoksalt nok fremmer Sandseter og Kennair at vår frykt for at barn blir utsatt for stort sett ufarlige skader kan føre til mer engstelige barn og økte nivåer av psykiske lidelser (Sandseter & Kennair, 2011).

Farlig lek inviterer også til samarbeid når barna må hjelpe hverandre med å mestre ting eller komme seg til nye plasser. Derfor er det viktig at barn kan finne kroppslige utfordringer som kan overvinnes og variasjonsrike steder som kan bestiges (Center for Børneliv, 2014).

Ulike typer lek

Barn leker forskjellig og foretrekker ulike aktivitetsnivå. Studier viser at varierte omgivelser stimulerer til varierte aktiviteter og gir også mulighet for tilbaketrekning. Utforming som skaper balanse mellom aktivitet og ro på denne måten ser ut til å være særlig gunstig for barns generelle utvikling (Waaseth, 2006).

Forskeren Lise Specht Pedersen skiller mellom tre typer lek i sin ph.d. avhandling (Kilde);

- **Kroppslig lek** som er bevegelse av kroppen alene eller sammen med andre.
- **Fantasilek** der leken går ut på fiktive hendelser, f.eks. rollelek.
- **Konstruksjonslek** der barna bygger eller former noe, f. eks. en hytte av kvister eller et sandslott.

Det er også mulig å kombinere flere typer lek på en gang, som da kalles kombinasjonslek.

En god lekeplass skal kunne tilby et allsidig lekemiljø, altså helst alle de tre typene lek, for at barna skal kunne bli fysisk og mentalt utfordret gjennom lek.

Ulike typer lekeplasser

I tillegg til ulike typer lek har vi ulike typer lekeplasser. Grete Waaseth (2006) skriver i sin litteraturgjennomgang at studier som er gjort om utforming av lekeplasser og andre lekeareal viser at varierte omgivelser utvikler barnas fantasi, konsentrasjon, motoriske utvikling og fysiske utholdenhet og evne til konfliktløsning og å ta hensyn til hverandre.

Noen av de ulike typene lekeplasser som eksisterer i dag er:

Den foranderlige lekeplass som inneholder løse materialer som sand, jord, grus, småstein, stubber, greiner, planker, klosser, kasser og stein som barna kan flytte på og de får direkte innflytelse på hvordan lekeplassen ser ut (Nebelong, 2008, s. 25).

Førstelektor, Rune Storli ved DMMH (Dronning Maud Minne Høgskole) har uttalt at *”Undersøkelser viser at de tradisjonelle leke-apparatene benyttes i liten grad. Løsmaterialer kreerer adskillig større aktivitet. For å si det enkelt; jo mer skrammel og rot, jo bedre for ungenes kreativitet og mulighet til å utvikle seg fysisk og kognitivt”* (Center for Børneliv, 2014).

Sansehage er noe landskapsarkitekt Helle Nebelong nevner som noe en kan tilby barna. I slike hager er det plantene som er viktigst. Det er lukt fra blomster, smak fra urter og frukt, berøring/følesansen ved ulike strukturer, og insekter og lyden av rasling i blader og levende vesener, og selvsagt synet med farger, former og strukturer på omgivelsene. Andre materialer som kan brukes utenom planter er f.eks. stein, tre, metall, glass, jord og vann (Nebelong, 2008, s. 46).

Naturlekeplass er en lekeplass som består først og fremst av naturmaterialer som ikke i seg selv ligner noe bestemt. Når barnet leker i naturen og

på naturlekeplasser der ingrediensene er steiner, stammer, terrenget, beplantning, vann og lignende, så er det deres egen fantasi som skaper og farger leken. Barna utfordres fysisk, mentalt og sosialt, og de får samtidig et naturlig forhold til naturen, som de lærer å forstå, blir fortrolige med og får respekt for (Nebelong, 2008, s. 38).

Naturlekeplassen gir også barna mulighet for selv å forme og farge de individuelle lekene som tilpasses deres alder og utvikling. Barnets naturlige trang til å oppdage og undersøke verden der alle sansene stimuleres gjennom lekeplassens utforming og innhold. Hva som er en god lekeplass er derfor ikke bare et spørsmål om å møblere med fint og dyrt utstyr. Når man arbeider med innredningen av utearealer for barn gjelder det å stimulere den umiddelbare nysgjerrighet og den medfødte lysten, som er i mennesker, til å utforske tingene og bruke naturens materialer til å leke og bygge med. Barna trenger heller ikke å stå i kø for å bruke ett apparat (Nebelong, 2008, s. 36).

Figur 8 - Eksempel på en lekeplass som oppgraderes til en naturlekeplass. Kilde: <http://www.sansehaver.dk/asp/side/murergaard.html>

Interaktiv lekeplass

«I like to play indoors better 'cause' that's where all the electrical outlets are”

– A fourth-grader in San Diego (Nebelong, 2008).

Barn i dag, helt fra tidlig alder, bruker stadig mer tid foran en skjerm av ulike slag, enten det er TV, PC, TV-spill, smarttelefon eller nettbrett. Dette er en form for aktivitet hvor barnet er mindre fysisk aktiv enn det er i vanlig lek. TV-skjermen gir ikke noe respons på barnets opplevelse, initiativ, tanker og følelser i forhold til det som skjer. Data- og mobilspillene gir mer respons, men barnet kan ikke påvirke strukturen og handlingsforløpet i spillet (Solhjell, u.d.).

Interaktive lekeapparater tar med noe av teknologien ut på lekeplassene. Helle Nebelong mener det skal være forskjell på å leke inne og ute, at *ute* først og

fremst betyr det naturlige miljøet. I et sunnhetsmessig perspektiv derimot er det viktig å få barna ut for å bevege seg, og jo flere steder og tilbud som er tilgjengelig jo flere barn vil forventes å faktisk komme ut og bevege seg. På denne måten mener hun at interaktive teknologilekeplasser kan være et supplement til mange andre typer uterom med muligheter for barn (Nebelong, 2008, s. 68).

Et resultat av at barn sitter inne foran skjermer og ikke får utfordret fantasien kan man se eksempel på i USA, der det settes opp skilt som forklarer barn hvordan naturlekeapparater brukes (Nebelong, 2008, s. 72).

Figur 9 - Digitalt lekeapparat med lyd og lys. På lekeplassen ved Stavanger Stadion.

Figur 10 - Skilt som viser hvordan naturlekeplassen kan lekes med. Kilde: <https://natureplaygrounds.wordpress.com>

Alder

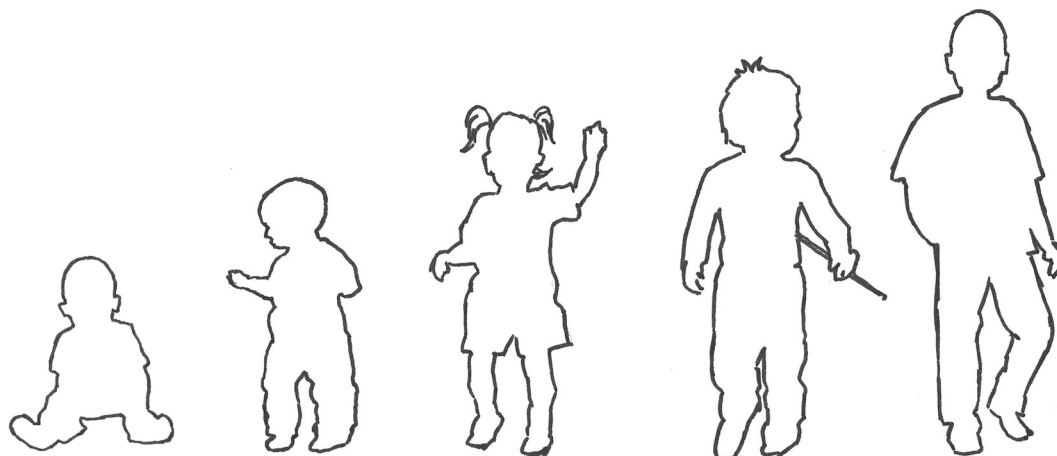
Norm for Utomhusanlegg i Sør-Rogaland gjelder for planlegging og etablering av parker, lekeplasser, friområder mm. i Stavanger, Sandnes, Sola, Randaberg, Time, Klepp, Eigersund og Hå Kommune. Denne normen viser hvilke lekeplasser som skal tilrettelegges for hvilken aldersgruppe og hva som kreves av innhold på de ulike lekeplassene (Stavanger Kommune et al., 2015). Byggforsk (2005) skriver følgende om hvilken type lek eller aktiviteter som passer til barn i disse to aldersgruppene som er aktuelle i denne oppgaven:

Barn mellom to og seks år leker ved å gjemme seg, hoppe, klatre, balansere, krype, leke butikk, leke med sand og bruke fantasien. I tillegg til å tilby mest mulig av disse leketyperne, bør lekearealet ha fast dekke for trehjuls sykkel, barnevogn og rullestol, og ha sitteplasser for voksne.

Barn mellom fem og tretten år bør ha lekeareal som er tilrettelagt for ball-lek, sykling, skating, paradis- og tauhopping og evt. aking og skiløping om vinteren (Byggforsk, 2005).

Guttu og Schmidt (2008, s. 75) mener de prosjekterende er lite kreative når de skal tilby barna aktivitetsmuligheter, spesielt når det er lite plass. Nærlekeplassen (kvartalslekeplassen), som er for de litt større barna på fem til tretten år, kan med fordel planlegges med flere funksjoner når det er lite plass, også på en måte som gir opplevelser til de voksne, slik som en stor stein eller en trestubbe å klatre på eller en lav mur å balansere på. Likevel er det stadig det samme hoppedyret og husken overalt, dette kun for å tilfredsstille kommunens lekeplassnorm.

Guttu og Schmidt (2008, s. 61) mener også at det ikke blir satt av nok plass i nye boligprosjekter for aktiviteter som appellerer til de større barna (her er det først og fremst snakk om tettere bebyggelse). Dette er plasskrevende aktiviteter som ballspill, skating, aking ol. I noen prosjekter er det knapt nok plass for å ivareta de mindre barnas behov. Waaseth (2006) skriver også at spesielt større barn etterspør områder av en viss størrelse for å kunne utfolde seg slik de ønsker.

Figur 11 - Barn i ulike aldersgrupper

Figur 12 - På Geoparken er det mange muligheter for farlig lek.

Figur 13 – Brønnegata står tom på en fin vårdag

Normer, retningslinjer og lovverk

Kommunens lekeplassnorm

Når man planlegger lekeplasser er det først og fremst normen (ofte i kommuneplanen) til den aktuelle kommunen man skal følge. Ved planleggingen av nye boligfelt i Stavanger kommune stilles det følgende krav til sandlekeplasser og kvartalslekeplasser (Stavanger kommune, 2015, s. 85):

Sandlekeplasser skal:

- være minimum 150 m²
- økes med 6 m² pr bolig dersom fler enn 25 boliger skal bruke lekeplassen
- ligge innen 50 m fra boligene på trafiksikker veg
- ha min. tre ulike lekeaktiviteter og en sandkasse
- ha sittegruppe

Kvartalslekeplasser skal:

- være minimum 1,5 daa.
- økes med 10 m² pr bolig dersom fler enn 200 boliger skal bruke lekeplassen (eller bearbeides for å tåle mer bruk), og tilføres flere lekefunksjoner
- ligge innen 150 m fra boligene på trafiksikker veg
- ha min. fem ulike lekeaktiviteter, sittegruppe og areal for fri lek

Begge lekeplasstypene skal etableres på et egnet areal med gode sol- og støyforhold, og bør plasseres i tilknytning til eksisterende uteoppholdsareal/lekeareal/grønnstruktur. Det bør også planlegges funksjoner som kan supplere de eksisterende funksjonene.

Lekeplassnormen til Stavanger kommune kan gi dispensasjon fra plankravene for områder i Stavanger sentrum dersom dette er nødvendig ut fra vernehensyn. I disse spesielle områdene skal det utarbeides særskilte planer (Stavanger kommune, 2015, s. 85).

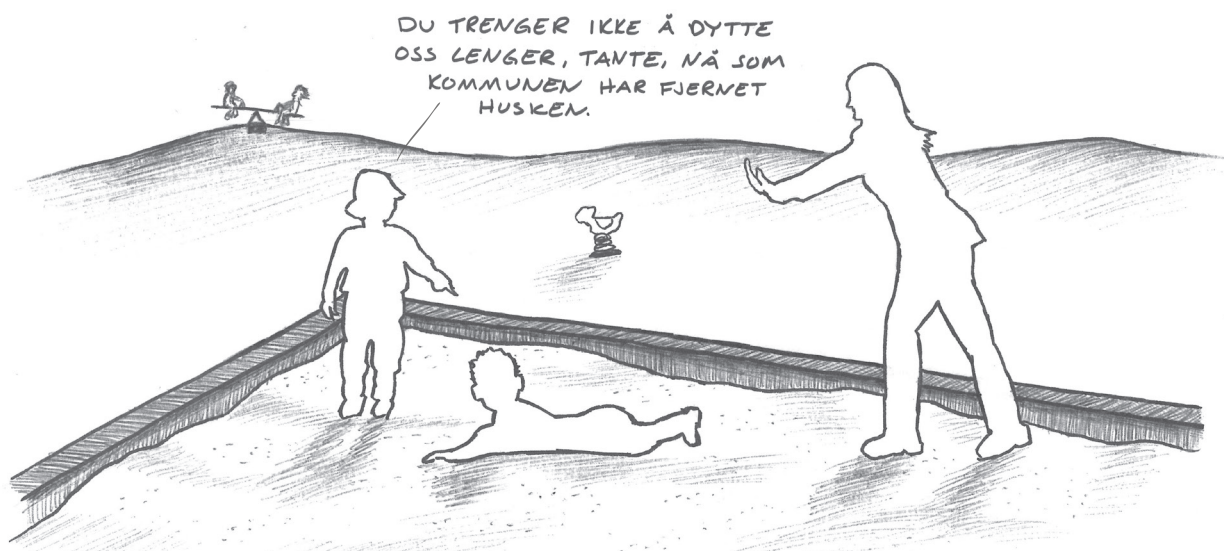
Er det for mange lekeplasser?

Media har de siste årene skrevet om flere kommuner rundt Stavanger kommune som har valgt å legge ned lekeplasser. Blant annet har Sandnes kommune valgt å sanere ca. 80 av sine lekeplasser fordi lekeplassene ikke er bra nok vedlikeholdt og lekeapparatenes tilstand er dårlig (Rogaland Revisjon Iks, 2005). Egersund kommune har også valgt å legge ned en del av sine daværende 110 lekeplasser. Mange av disse lekeplassene står mer eller mindre tomme hele dagen og rundt 70% av lekeplassene i Egersund får ikke skikkelig vedlikehold, dette pga. dårlig økonomi. Denne nedleggingen har ifølge artikkelen ikke møtt på noe særlig motstand (Klippenberg, 2014).

Fra samme artikkel siteres journalist, forsker og forfatter Thor G. Norås' utsagn om lekeplasser: "De er og blir "søppelplasser" skapt av geskjeftige folk som snekrer "pedagogisk riktig utstyr". Få "skiten" vekk og lag heller samlingssteder for nabolaget." (Klippenberg, 2014).

I rapporten til Guttu og Schmidt (2008) står det at utbyggere i boligprosjekter av og til hevder at det ikke kommer til å bo barn i boligene, og de vegrer seg for å etablere lekeplasser i områder der det hovedsakelig vil bo godt voksne. Men i rapporten påstås det at erfaringer fra nye sentrumsnære byboliger viser at rundt 10 % av husholdningene har barn. I tillegg kommer barn på besøk til skilte foreldre og til besteforeldre, og i de tilfellene er det ønskelig med tilbud om lek utendørs (Guttu & Schmidt, 2008, s. 75).

I artikkelen som er nevnt over skriver Klippenberg (2014) at plansjef Dag Ketil Tonheim forteller at selv om de små lekeplassene blir overlatt til nabolaget når et felt er ferdig, kan ikke nabolaget gjøre hva det vil. Hvis behovet er et fellesanlegg med grill, så er ikke det mulig siden plassen er regulert til lek.

Figur 14 - Hva skjer når lekeapparatene fjernes?

Inspirasjonsskilde: <https://www.nfk.no/Handlers/Eh.ashx?MIId1=5091&FilId=11947>

Hva krever kommunene?

Det stilles litt forskjellige krav hos kommunene, og det er også forskjeller på hva de ulike instanser har som retningslinjer. For eksempel er det forskjell på Lekeplannormen i kommuneplanen til Stavanger kommune, Norm for Utomhusanlegg i Sør-Rogaland og anbefalingene i Byggforskerseriens 381.301 Lekeplasser. Dette omfatter mindre forskjeller på hva som forventes eller anbefales av størrelser, antall, innhold, aldersgrupper ol. Likevel virker det som at de fleste normer og formingsveiledere har de samme hovedprinsippene.

Norm for Utomhusanlegg i Sør-Rogaland sier at sandlekeplasser skal ivareta barn i alderen 1-6 år og det skal være et hyggelig møtested for voksne. Disse lekearealene skal ha minimum tre ulike typer utstyr, eller andre elementer som ivaretar funksjoner for lek og aktivitet. I tillegg til dette skal sandlekeplassen ha sandkasse, benk og bord. Sandlekeplasser skal om mulig plasseres på en solrik, lun og rolig plass. Innenfor dette lekearealet bør sandkassen og rollelek igjen plasseres i den roligste og mest solfylte sonen (Stavanger Kommune et al., 2015).

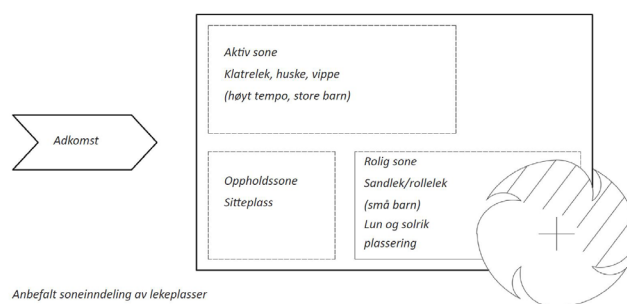
Den samme normen tar for seg kvartalslekeplasser også. Disse skal være tilpasset for barn i alderen 6-12år, og skal ha områder for aktivitet og lek i tillegg til sitteplass/møteplass. Kvartalslekeplassen skal ha minst fem ulike typer lekeutstyr eller andre elementer som ivaretar funksjoner for lek og aktivitet. Noen av disse fem lekefunksjonene kan løses i kombinasjonsanlegg (Stavanger Kommune et al., 2015).

I denne normen gis det uttrykk for at man kan finne andre løsninger i samråd med den aktuelle kommunen.

Norm for Utomhusanlegg i Sør-Rogaland anbefaler også at naturlig terreng, fjell, bekker og lignende ikke bør fjernes dersom det kan være en verdi på lekeplassen, og det oppfordres til å bruke terreng for å skape spennende lekeplasser.

Lekeplasser flest har ikke den rektangulære formen som er vist på illustrasjonen nederst på siden som er hentet fra denne normen, den viser likevel hovedprinsippet om at en bør dele lekearealet inn i aktive og rolige soner. I normen står det at sonene bør plasseres med tanke på solforhold, oppholdssoner, lokalklima og bevegelseslinjer. Veger og forbindelser skal legges slik at det blir naturlige ganglinjer og ikke gå gjennom sikkerhetssonen til blant annet husker. Husker og andre lekeapparater med tvungen bevegelse skal da også plasseres slik at en unngår at barn løper gjennom bevegelsessonen (Stavanger Kommune et al., 2015).

I tillegg til sandlekeplass og kvartalslekeplass finnes det større lekeplasser som ballfelt og sentralt lekefelt, men disse er ikke vurdert i denne oppgaven.

Figur 15 - Anbefalt soneinndeling
Kilde: Stavanger Kommune et al., (2015)

Sikkerhet

Det har også blitt et større krav om sikkerhet på lekeplasser, spesielt lekeplassapparatene. I forhold til utforming og utseende på lekeplasser er det krav om fallunderlag som er en stor endring fra eldre lekeplasser dekket av gress, jord og sand. Norsk standard setter krav om fallunderlag, enten fallsingel eller gummidekke, under alle apparater som har en høyere fallhøyde enn 60 cm og/eller har tvungen bevegelse, slik som huske, sklie, dumpe, karuseller ol. Den anbefaler også at lekeapparaters frisone/lekesone også bør ha gummidekke (Standard Norge, 2008).

Normen for utomhusanlegg i Sør-Rogaland skriver at det skal benyttes støtdempende fast dekke som f.eks. stedstøpt gummi som fallunderlag slik at lekefunksjonene er tilgjengelig for flest mulig (Stavanger Kommune et al., 2015).

Figur 16 - Lekeplassen på Kjelvevne er en ganske 'typisk' lekeplass.

Figur 17 - På mange nye lekeplasser blir store deler av lekearealet dekket med gummidekke som fallunderlag. Ved Stavanger Stadion.

«Det har jeg aldri prøvd før, så det tror jeg sikkert at jeg kan klare.»

- Astrid Lindgren

Introduksjon

Teori

Metode

Empiri

Metode

Samfunnsvitenskapen har til hensikt å bidra med kunnskap om hvordan virkeligheten ser ut, der man må gå frem på en metodisk måte. Metoden som er brukt for å svare på problemstillingen i denne oppgaven blir kort presentert i dette kapittelet. En samfunnsvitenskapelig metode er hvordan man skal gå fram for å samle informasjon om den sosiale virkeligheten, hvordan denne informasjonen skal analyseres, og hvordan denne dataen kan tolkes (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 29).

Analyse

Drøfting

Resultat

Avslutning

Forskningsstrategi

I samfunnsvitenskapelig forskning er det et mål å integrere teori og empiri/data. I denne oppgaven går jeg frem ved å først samle inn teori for så å samle empiri/data og finne ut om denne empirien bekrefter teorien eller ikke. Det benyttes altså en deduktiv tilnærming, fra teori til empiri (Johannessen, 2010, s. 50).

Det er vanlig å skille forskningsmetoder i to typer; kvalitative og kvantitative metoder. Forskjellen på disse to er først og fremst hvilken form dataen kommer i, tall eller ord. I kvantitative studier blir dataen samlet som tall, eller blir konvertert til tall innen kort tid, og blir som regel analysert og presentert i tallform. I kvalitative studier samles data som brukes for å beskrive oppførsel, sosiale forhold, sosiale prosesser, sosiale situasjoner, og spesielt meningen bak folks egne handlinger, handlingen til andre, og til objekter og sosial kontekst (Blaikie, 2010, s. 204-205).

Kvalitativ metode brukes for å se spesielle mønstre, og det sier noe om kvaliteten eller spesielle kjennetegn eller egenskaper ved det fenomenet som studeres (Johannessen, et al., 2010, s. 32).

Målet med denne oppgaven er å lære av eksisterende lekeplasser og finne ut hvordan lekeplassene blir brukt og hvordan barn og voksne forholder seg til omgivelsene på og rundt lekearealet. Altså er målet å finne mønstre eller spesielle egenskaper på studieområdene. Derfor benyttes en kvalitativ tilnærming som forskningsstrategi.

Datainnsamling

Første delen av denne oppgaven er en innsamling av tertiær data (og noe sekundær data) i form av litteratursøk. Sekundærdata er data samlet av en annen person (forsker) og tertiærdata er data som er analysert av den som samlet dataen eller som har analysert sekundærdata (Blaikie, 2010, s. 160). Blaikie skriver at det er vanskelig å sjekke kvaliteten på sekundær og tertiær data siden du selv ikke har vært involvert i forskningen som er gjort, og derfor kan man ikke være sikker på hvor nøyaktig dataen er. Litteraturstudie er likevel viktig for å danne seg grunnleggende kunnskap om teorien før en sammenligner dette med primærdata (empirien).

Noen av temaene som kom frem i teorikapittelet er presentert nokså kortfattet i forhold til hvor mye litteratur og forskning som finnes. For denne oppgaven er det viktig å dra ut essensen fra de mange temaenes teori slik at dette kan gi ideer og retningslinjer til hvilke elementer som spiller inn på hva som er god utforming av lekeplasser. Det er tross alt ikke sannsynlig at det bare er ett element/faktor som avgjør om en lekeplass er godt utformet, derfor dekker teoridelen ulike temaer og teorier fra relevante fagfelt.

Det er deretter samlet inn primærdata ved hjelp av direkte observasjoner. Under observasjonene kan man enten delta eller ikke delta i miljøet som studeres. I denne oppgaven har jeg valgt å være en *ren observatør*. Det vil si at jeg er en ikke-deltagende observatør der det utføres skjulte observasjoner (Johannessen, et al., 2010, s. 126). Jeg er synlig tilstede på studieområdene, men deltakerne vet ikke at det utføres observasjoner. På den måten vil jeg i minst mulig grad påvirke aktivitetene som skjer på studieområdene.

Observasjoner

For å registrere bruken av studieområdene er det brukt en form for *behaviour mapping*. Dette er en metode som brukes for å studere forholdet mellom de romlige egenskapene til et sted og hvordan folk bruker det (Golicnik, 2007, s. 136). Denne metoden viser dataen visuelt, men kan også oversettes til empirisk data.

Før en begynner observasjonene er det viktig å ha plankart over studieområdet, ha en klar tanke om varigheten og tidspunktet for observeringen, og ha en oversikt over typene aktiviteter (details of behaviour) som forventes å bli registrert. Det planlegges også ulike symboler som skal representere de ulike aktivitetene. I denne oppgaven er disse aktivitetene forenklet noe underveis, da det viste seg at det ikke var behov for å registrere bruken på et så detaljert nivå. Aktivitetene som ble registrert var opphold, bevegelse og lek. Lek ble registrert litt mer detaljert.

For at ikke noe informasjon blir utelatt eller oversett er det behov for ekstra informasjon i form av sammen- drag, lister eller lignende (Golicnik, 2007, s. 138).

Skjemaer vil bli brukt for å fylle inn det som blir observert men som ikke kan registreres visuelt på kartet. Dette er hovedsakelig de fysiske omgivelsene, men også noen ikke-fysiske faktorer som været, sol-/ skyggeforhold og ekstra informasjon om bruken av studieområdet.

Et siste hjelpemiddel er fotografering. Dette er en god måte å illustrere studieområdene for andre, men også for å dokumentere det som blir observert.

Først besøkes alle lekeplassene én gang der det fysiske, ikke-fysiske og det sosiale (bruken av plassen) blir registrert. For å få en mer riktig idé om bruken av plassen, altså hvor mye besøkt den er, blir alle lekeplassene besøkt flere ganger på forskjellige tidspunkt på dagen og i løpet av uka. Disse ekstra-observasjonene er kun stikkprøver og vil ikke inneholde detaljert registrering.

Valg av studieområder

Etter en del omtanke ble studieområdene valgt ut i tre grupper:

1. Lekeplasser som blir sett på som vellykkede;
 - I sentrum eller sentrumsnære boligområder.
 - Valgt ut med tips fra *Park og vei* i Stavanger kommune.
2. Lekeplasser som blir sett på som "ikke-så-bra";
 - I sentrum eller sentrumsnære boligområder.
 - Valgt ut med tips fra ei lokal tobarnsmor.
3. Et tilfeldig utvalg av lekeplasser;
 - Ved boligfelt utenfor sentrumsområder.

Med sentrumsnære boligområder i Stavanger menes blant annet Eiganes, Våland og Storhaug.

Det er kvalitativ data som skal samles og det er derfor behov for tilstrekkelig tid til å observere hvert studieområde lenge nok til å få et godt inntrykk av plassen og hvordan den blir brukt. Dermed kan ikke antallet studieområder være for stort. Likevel er det behov for en del ulike typer former og størrelser på de, for å kunne se sammenhenger, forskjeller, likheter og lignende.

Kriterier

Ved bruk av det samme registreringssystemet (Symbolbruk på kart og utfylling av skjemaet) på alle studieområdene vil de samme faktorene og elementene bli registrert på alle plassene. Forarbeid blir gjort ved å registrere de fysiske elementene som er mulig å finne ut av på forhånd gjennom karttjenester ol. Dette kan være beliggenhet, typen nærliggende bebyggelse, størrelse, osv.

Feltobservasjonene bør skje på tidspunkt når omstendighetene er slik at det er stor sannsynlighet for at folk besøker studieområdet. Derfor bør de detaljerte observasjonene først og fremst skje på dagtid i helger (lørdag og søndag) innenfor tidsrommet 10⁰⁰-17⁰⁰. Ved alle observasjonene bør været være bra nok til at folk kommer ut, dette defineres i denne oppgaven som opphold, uten spesiell fare for regn, og vindstyrke opp til og med lett bris (4-6m/s).

Om det er folk på studieområdet eller ikke, vil avgjøre hvor lang varighet observasjonene har. Dersom det ikke er folk på studieområdet på observasjonstidspunktet vil kun de fysiske og ikke-fysiske faktorene bli registrert.

Forbehold

Utformingen av de fysiske omgivelsene på plassen kan ha vært påvirket av flere faktorer. Utbyggerens ønsker, planleggerens (eller arkitektens) prioritering og plassering av lekearealet, landskapsarkitektens erfaringer og dyktighet, kommunens innspill, økonomien, normer og krav kan ha betydning. Utformingen kan være påvirket av samspillet mellom de ulike aktørene og/eller av innspill fra berørte interessenter. Det kan også være mange andre faktorer som kan ha påvirket hvordan lekeplassens omgivelser og fysiske form har endt opp. I denne oppgaven vil noen av disse faktorene nevnes direkte eller indirekte som en begrunnelse for hvorfor en lekeplass eller elementer av en lekeplass er en god eller ikke så god løsning, men det er først og fremst plasseringen og den faktiske utformingen av lekeplassen som studeres og som forhåpentligvis gir oss noen svar.

Alle punktene på sjekklisten vil ikke bli fulgt opp like nøye. Faktorer som støy blir ikke målt med utstyr, men kun ved bruk av sansene. Avstander, størrelser, stigningsforhold ol. vil heller ikke bli nøyaktig målt. Det viktige er å få inntrykk av hva som er en god plassering og utforming.

Figur 18 - Lekeapparater blir stadig brukt på en måte vi voksne ser på som feil måte. Bildet tatt på Ajaxparken

Introduksjon

Teori

Metode

Empiri

Fremstilling av data

I dette Empiri-kapittelet blir den forskjellige dataen som er samlet inn fremstilt. Dette er en oversikt over de 15 studieområdene, en profil av befolkningen som bor rundt disse studieområdene og en oppsummering av hvordan den generelle bruken av lekeklassene var under observasjonene.

Fremstillingen av de fysiske og ikke-fysiske faktorene blir framstilt i neste kapittel der lekeklassene blir vurdert og satt opp mot hverandre.

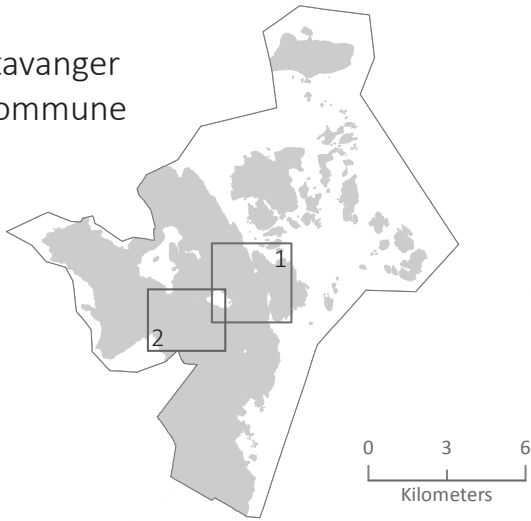
Analyse

Drøfting

Resultat

Avslutning

Stavanger
Kommune

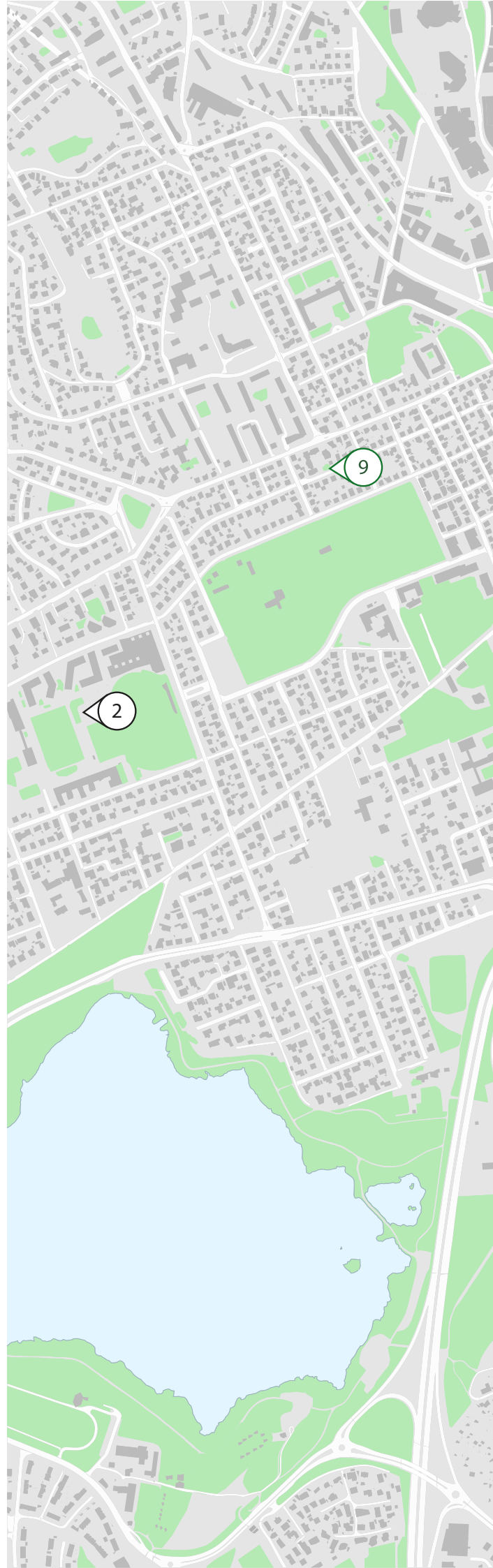

Studieområdene

Det ble valgt ut fem antatt gode, fem antatt ikke-så-gode, og fem tilfeldige lekeplasser. De 15 studieområdene er lokalisert i Stavanger Kommune. Ti er i sentrum eller sentrumsnære områder, som illustrert på kartet til høyre, og de siste fem (*tilfeldige*) ligger i tettstedet mellom Universitetet i Stavanger og Stokkavatnet som vises på side 44.

Tabell 1 - Oversikt over studieområdene 1-10.

Antatt bra	1	Ajax
	2	Stavanger Stadion Digitale Lekeplass
	3	Geoparken
	4	Kjelvene
	5	Kyviksmarka
Antatt "ikke-så-bra"	6	Badedammen
	7	Armauer Hansens Vei- v/Sykehuset
	8	Rektor Steens Gate-Våland
	9	Brønngata- v/Eiganes gravlund
	10	Valberget

Stavanger sentrum

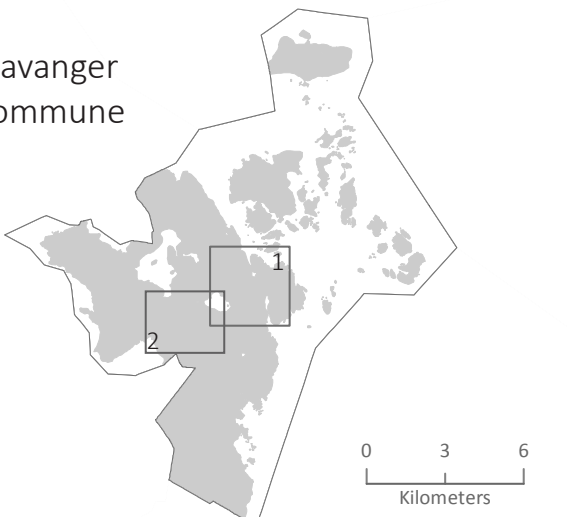
200 m 400 m

Figur 19 - Kart over studieområdene

Figur 20 - Oversikt over studieområdene

Stavanger
Kommune

Tabell 2 - Oversikt over studieområdene 11-15

Tilfeldig valgt	11	Anton Brøggers gate
	12	Håbakken/Kong Haralds gate
	13	Hognes gate/Rollaugs gate- Øst
	14	Hognes gate/Rollaugs gate- Vest
	15	Madlakrossen

De fem tilfeldig utvalgte lekeplassene ble valgt ut ved å trekke en linje fra Universitetet i Stavanger til det populære turområdet ved Stokkavatnet. Deretter ble lekeplasser i forskjellige størrelser som lå i nærheten av denne linjen plukket ut før observasjonene ble gjennomført.

Dette er et område som ligger utenfor sentrum og består av blokker, rekkehus og eneboliger, der nabolag med eneboliger fra 50- og 60-tallet er dominerende. Mange boliger her har private hager med tilgang til flere lekeplasser, grøntområder og rolige gatetun. Unntaket er lekeplass nr. 15 ved Madlakrossen som er knyttet til en boligblokk der det hovedsakelig bor eldre mennesker.

1

2

3

6

7

8

11

12

13

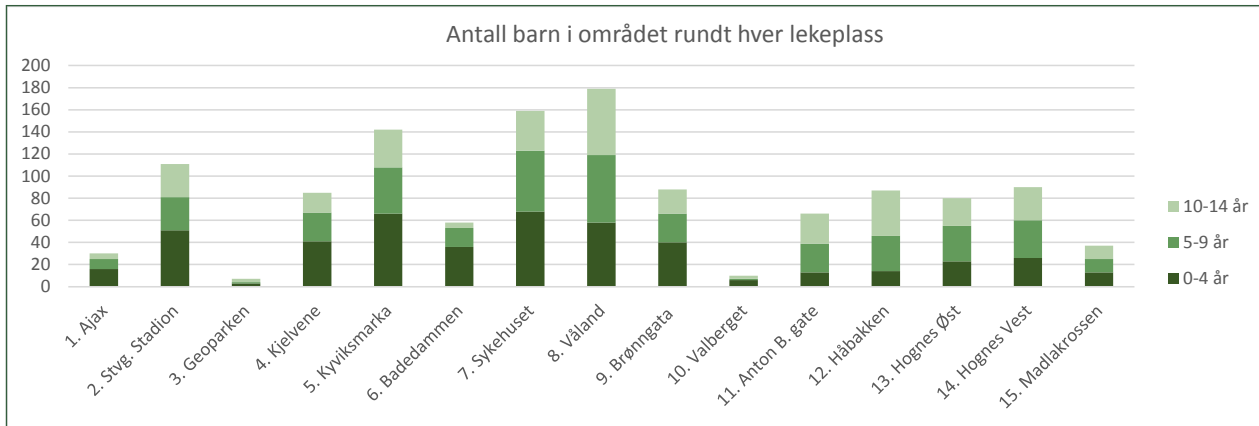
Antatt bra	1	Ajax
	2	Stavanger Stadion Digitale Lekeplass
	3	Geoparken
	4	Kjelvene
	5	Kyviksmarka

Antatt "ikke-bra"	6	Badedammen
	7	Armauer Hansens Vei- v/Sykehuset
	8	Rektor Steens Gate- Våland
	9	Brønngata- v/Eiganes gravlund
	10	Valberget

Figur 21 - Bilder av de 15 studieområdene

Tilfeldig valgt	11	Anton Brøggers gate
	12	Håbakken/Kong Haralds gate
	13	Hognes gate/Rollaugs gate- Øst
	14	Hognes gate/Rollaugs gate- Vest
	15	Madlakrossen

Figur 22 - Oversikt over hvor mange barn (fordelt i aldersgrupper) som bor innen 200 meter av hver lekeplass.

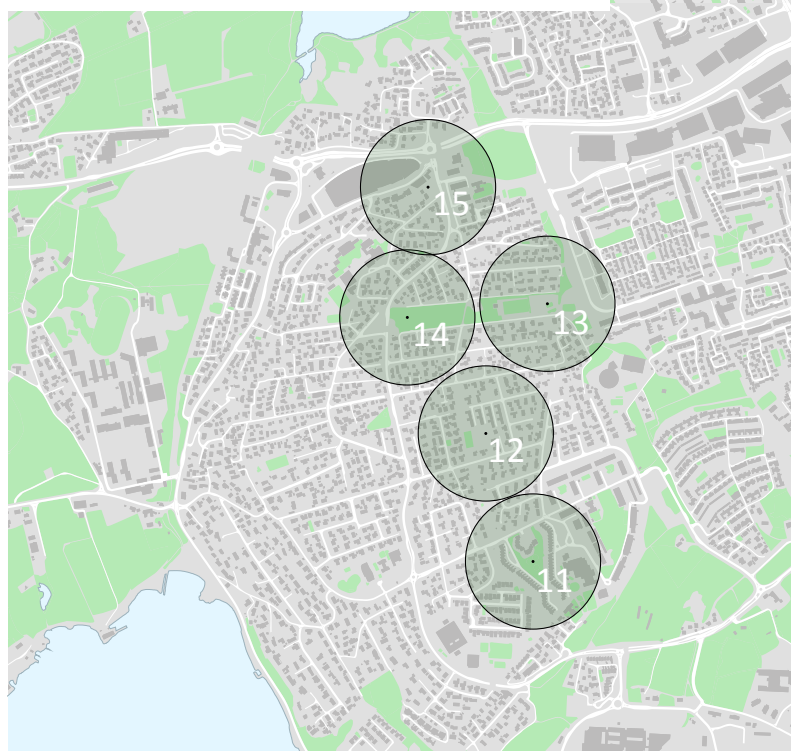
Befolkningsprofil

I en studie som dette, der jeg blant annet ser på hvor mye en lekeplass blir brukt, er det interessant å se på befolkningen som bor i nærheten av de forskjellige lekeplassene. Hvor mange barn, hvor stor andel barn og i hvilken aldersgruppe barna er i innen en radius på 200 m fra lekeplassene er presentert her.

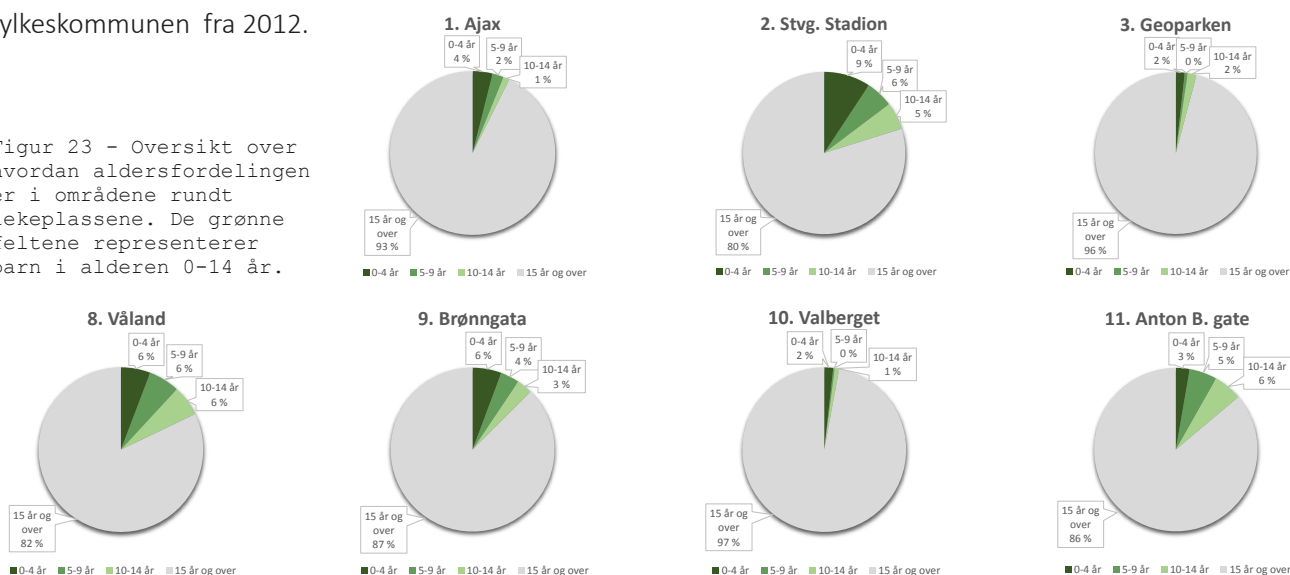
Siden jeg har valgt å se på både Sandlekeplasser og Kvartalslekeplasser valgte jeg å bruke en avstand som er noe lengre enn det kravet Stavanger kommune har for den maksimale avstanden mellom nye boliger og en Kvartalslekeplass. Denne avstanden er 150 m (Stavanger Kommune, 2015, s. 85).

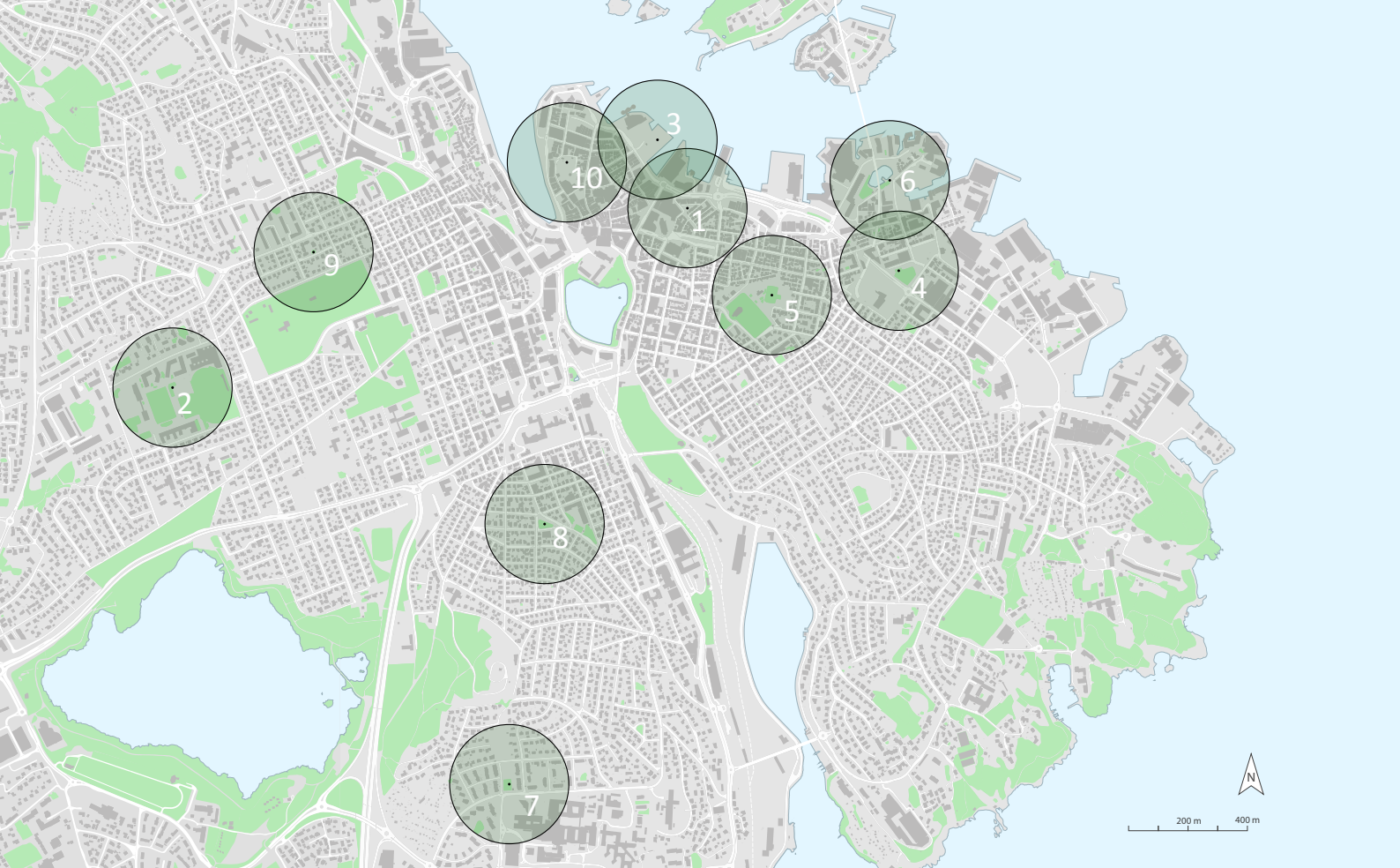
Denne informasjonen er hentet ut ved bruk av GiS-programmet ArcMap og dataen er fra fylkeskommunen fra 2012.

En radius på 200 meter rundt studieområdene

Figur 23 - Oversikt over hvordan aldersfordelingen er i områdene rundt lekeplassene. De grønne feltene representerer barn i alderen 0-14 år.

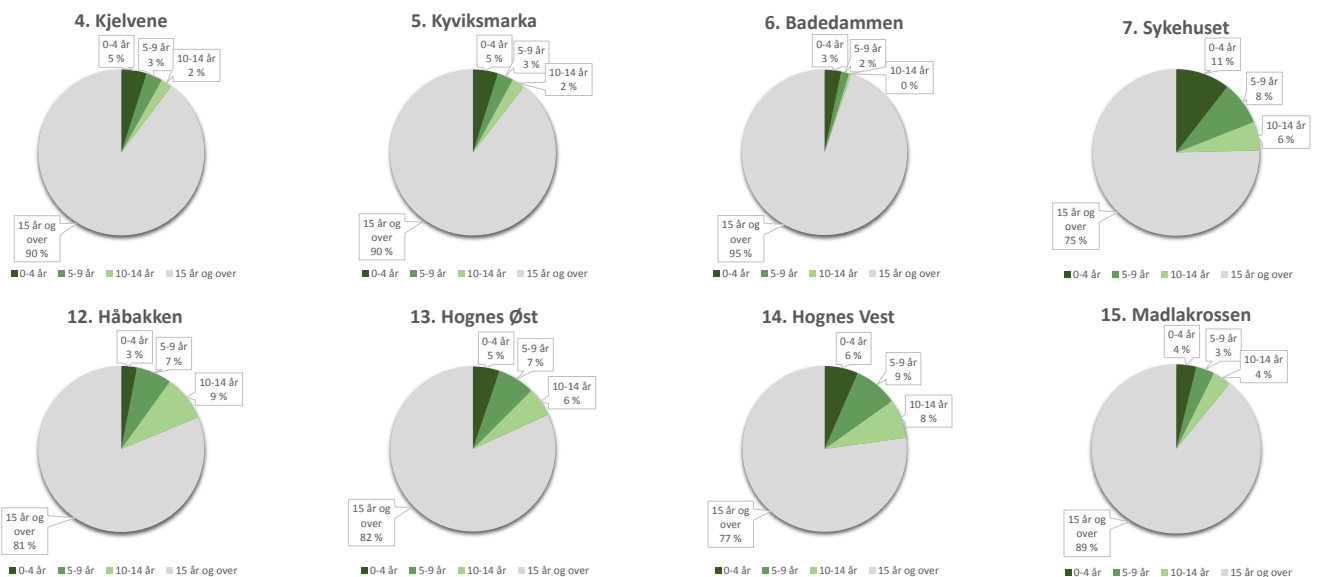

Figur 24 - Studieområdene med en buffer på 200 meter i radius.

Figur 22 viser at lekeplassene ved Stavanger Stadion, Kyviksmarka, Sykehuset og Våland har flest barn i området rundt. I områdene rundt lekeplassene ved Geoparken og Valberget er det klart færrest barn, men det er også ganske få ved Ajax og Madlakrossen. Tre av disse lekeplassene med få barn rundt ligger i sentrum med en god del næring og andre funksjoner, og den siste, lekeplassen ved Madlakrossen, har kjøpesenter og større bilveger i nærheten.

Figur 23 viser at det er en mindre andel barn i områdene rundt lekeplassene som er i sentrum og nære sentrum, slik som Ajax, Geoparken, Badeddammen og Valberget.

Den observerte bruken

Bruken av lekeplassene ble registrert på kart (Vedlegg 1-15) med forenklede symboler som representerer de tre kategoriene; Lek, opphold og bevegelse.

Lek

Fra teorien fant vi at lek kan deles i ulike typer, og at det er positivt at flere av disse typene blir tilbudt på lekeplasser slik at barn blir utfordret både fysisk og mentalt. De tre typene lek ble registrert med ulike symboler under observasjonene for å kunne identifisere de forskjellige typene.

Kroppslig lek

Fantasilek

Konstruksjonslek

Fra observasjonene er det helt klart at kroppslig lek er den typen lek som dominerer. Ved en rask telling av symbolene på kartene i Vedlegg 1-15 er det ca. åtte ganger så mange symboler for kroppslig lek enn det er fantasi og konstruksjonslek. Det var også noe av den kroppslige leken som ikke ble registrert på kartene. Innenfor kroppslig lek var det en ting som ble vanskelig å registrere på kart på en ryddig og forståelig måte, altså bevegelse som ikke var spesifisert til én plass på lekearealet. Dette var løping mellom apparater, løping opp og ned bakker, turning, sisten (tikken), gjemsel, sykling og lignende. Siden dette ikke kunne registreres eller beskrives godt nok ved bruk av symboler på kart ble det heller kommentert i skjemaene sammen med andre observasjoner som har med det sosiale å gjøre men som ikke var tydelig å registrere kun på kart.

Det var en ganske liten andel konstruksjonslek, men det var også en tydelig mangel på løsmaterialer. Noen plasser var det pinner og kongler som lå i eller like ved sandkassene, selv om det ikke var trær eller busker i umiddelbar nærhet og noen ganger var det åpenbart at dette hadde vært med som en del av leken. Løsmaterialer ble registrert inne i lekehus og pinner og greiner var satt i sanda slik at de sto oppreist (se Figur 26). Det var hovedsakelig sandlek som ble registrert som konstruksjonslek under observasjonene. Likevel var flere små barn nysgjerrige på naturens materialer, slik som én gutt som begynte å flytte på noen steiner som støttet ett gjerde/støyskjerm ved grensa til en hage ved Armauer Hansens Vei (Vedlegg 7), og ei jente som var mye mer opptatt av løv og greiner som fløyt på vannet enn lekeapparatene ved Badedammen (Vedlegg 6).

Fantasilek var heller ikke spesielt dominerende, men dette ble noe vanskelig å identifisere når lekeplassen var stor, det var mye aktivitet og/eller avstanden til observasjonsplassen ble litt stor. Hoveddelen av fantasileken som ble registrert var rollelek i forbindelse lekehus og sandkasse. Det var også noe av den typen lek at man ikke skal være borti bakken; *bakken brenner* eller *bakken er lava*, men dette er i tillegg en ganske kroppslig lek.

Det sistnevnte er et eksempler på kombinasjonslek. På kartene (i Vedlegg 1-15) illustreres dette ved å kombinere de to symbolene på kartene.

Dette symbolet illustrerer en av de mulige kombinasjonslekene; fantasilek og kroppslig lek.

Dette eksempelet, med en kombinasjon av kroppslig lek og fantasilek, er det som ble mest registrert ved observasjonene. Det er fantasilek, altså fiktive hendelser, der også kroppen brukes til klatring, løping, balansering ol. Slik som leken om at bakken brenner, eller at noen barn/voksne leker 'monster' og skal ta de andre.

I tillegg til å skille de ulike typene lek er det interessant å vite hvor populær denne typen lek er på ett område eller med ett apparat. Derfor endres størrelsen på symbolets bakgrunnsfarge i forhold til aktiviteten som skjer på det området/apparatet.

Det er også interessant å vite om leken skjer med eller uten apparater, for å finne ut om dette er en viktig faktor eller ikke. Lek med apparater registreres med en stjerne (*) sammen med symbolet.

Det er åpenbart at apparatene blir brukt som en del av leken på lekeplasser. Ved å telle symbolene på kartene, de med stjerne og de uten, er det omtrent tre ganger så mange som er med stjerne, altså lek med apparater. Likevel skjer det ofte at barna leker med apparatene på en slik måte at vi voksne tenker at det er feil måte. Noen eksempler som ble registrert er klatring på tak av lekehus og å bruke deler av apparat for å holde en ende av hoppestricket.

Figur 25 - Lek uten apparater: Liten gutt som går opp og ned den lille bakken og en litt eldre jente som hermer.

Figur 26 - Løsmaterialer fra naturen ble registrert på flere lekeplasser.

Figur 27 - Kombinasjonslek: Et lekehus blir ikke alltid brukt som et lekehus, her leker barna at de ikke må falle ut i 'vannet'.

Det er spesielt de mindre barna i aldersgruppen 1-6 år som leker med andre ting enn apparatene. Det som har blitt observert er barn som blant annet balanserer eller klatrer opp på og hopper ned fra ulike nivåer. Sandkassekanter og lave murer blir brukt til slikt. Noen barn undersøker planter, småkryp og diverse løse materialer som greiner og steiner. Noen av de mindre barna valgte heller å klatre på murer eller gjerder og å bevege seg opp og ned små bakker istedenfor å leke med apparatene.

Da de små barna lekte med naturens løse materialer (undersøke og/eller flytte på småstein, kongler, løv ol.), er det flere foreldre som dro dem vekk fra dette, spesielt når det var lokalisert i utkanten av lekeplassen. Men det er også noen foreldre som ble med for å vise og forklare, slik som moren til den jenta som pirket borti det som fløyt i vannet ved Badedammen. Begge lå på magen på bryggekannten med hendene ned til vannkanten.

Figur 28 - Barn utforsker blomster og småkryp i gressbakken ved Stavanger Stadion.

Opphold ●

Opphold er symbolisert med et blått areal over de plassene folk oppholder seg. Det gjelder folk som sitter, står stille, lener seg inntil noe eller ligger, i kort eller lengre tidsrom. I motsetning til symbolene for lek så representerer størrelsen på symbolet for opphold kun utspredningen av folk som oppholder seg der, ikke hvor lenge eller hvor mange de er.

På noen av studieområdene har grupper av voksne funnet seg godt til rette på oppholdsplassene. For eksempel på Ajaxparken (Vedlegg 1) og Armaor Hansens vei (Vedlegg 7) er det flere grupper som dekker på med mat. På begge disse plassene leker barna på lekearealene rundt og kommer til oppholdsområdet en gang i blant. Begge plassene har flere benker på en solfylt plass med god oversikt over lekearealene. I disse eksemplene er det kanskje de voksne som velger ut plassen de skal besøke slik at behovet for en god oppholdsplass dekkes og prioriteres kanskje over kvaliteten på lekearealene.

Figur 29 - De fleste sitteplassene på lekeplassen ved Armaor Hansens vei er i bruk av folk som lager og spiser mat.

Registreringene viser også at de voksne velger å sitte nærmest mulig der barna leker og med god oversikt. Hvis det ikke er benker eller andre kanter som egner seg som sitteplasser i nærheten velger de voksne å stå i nærheten istedenfor å sitte langt unna. Dette gjelder spesielt for de voksne som har med barn i aldersgruppen 1-6 år. Geoparken er et tydelig eksempel på at foreldrene velger å holde seg i nærheten av barna istedenfor å finne sitteplasser lenger unna. Inne på lekearealet er det ingen benker, men en del tilfeldige flater og rør man kan bruke som tilfeldige sitteplasser. Spesielt rundt de oransje tenderne der de fleste barna leker er det noen voksne som sitter på kanter, men de fleste står og følger godt med helt i nærheten. Dette kan også ha noe med at denne plassen, som er en aktivitetspark, ikke følger de samme sikkerhetstiltakene som lekeplasser og at en del av de barna som leker ved tenderne er i aldersgruppen 1-6 år.

Figur 30 - Mens barna leker på de oransje tenderne på Geoparken oppholder de voksne seg helt i nærheten selv om det ikke er noen sitteplasser der.

Bevegelse

Bevegelsen som er registrert og vist med rød strek på kartene i Vedlegg 1-15 er folk som går, sykler, løper, skater og lignende, uten at det er del av den leken som skjer inne på lekearealet. Grunnen til dette er at det er så mye bevegelse som er en del av leken inne på lekearealene mellom apparater eller som en lek i seg selv, at det blir for rotete og uklart å registrere på kart. Derfor er det kun registrert folk som beveger seg for å komme fra A til B eller for rekreasjon. Noen av disse beveger seg forbi lekearealet på veger eller gangstier og noen velger å bevege seg gjennom arealet fordi dette er en kortere vei til deres destinasjon eller at det kun er for å kikke og/eller ta bilder.

På Geoparken (Vedlegg 3) var det mange som gikk rundt på plassen kun for å se på den spesielle lekeplassen/aktivitetsparken eller for å se utover byfjorden, noen så ut til å være turister og tok en del bilder. På noen lekeplasser er det registrert foreldre

Figur 31 - Bevegelse gjennom lekeplassen ved Stavanger Stadion.

som går mellom apparatene for å følge med på leken eller for å hjelpe til når det er behov.

Det virker ikke som om bevegelse forbi eller gjennomgang av lekeklassene påvirker barna spesielt mye. På lekeklassene Ajax, Stavanger Stadion, Geoparken, Kyviksmarka og Håbakken var det en del bevegelse forbi og/eller inne på lekearealet.

Barna som lekte på disse plassene så ut til å være lite opptatt av de som gikk forbi. Den eneste plassen det var barn som åpenbart var opptatt av aktiviteter rundt var på Stavanger Stadion, der to jenter lekte ved inngangen til en av fotballbanene og fulgte med på det som foregikk. Ved Geoparken var det mye aktivitet rundt plassen, båter som legger til, biler som kjører forbi, mange folk som går forbi og mange som går inne på plassen. Likevel var nesten all oppmerksomheten til barna fokusert på leken og de andre barna som lekte.

Årstider

Før arbeidet med denne oppgaven offisielt var i gang og før utvalget av studieområder ble gjort, ble det gjort korte observasjoner en helg i slutten av januar da snøen lå i flere dager og sola skinte. Dette var ti tilfeldige lekeklasser i området rundt Universitetet i Stavanger. Det var mange barn i alle aldre, ungdommer og voksne som var ute og lekte i snøen. Disse enkle observasjonene viste at de fleste lekeklassene var lite brukt med bare noen få fotspor i snøen. Unntaket var én lekeplass, rettere sagt gressflaten ved siden av lekeapparatene der far og sønn gikk på ski rundt på plassen. Ved en del av de andre lekeklassene var det aktiviteter i nærheten. Den lange bratte bakken i grøntområdet ved lekeklassen ved Hognes gate Vest ble brukt som akebakke av mange barn og voksne (se Figur 32). Flere grøntområder og gater som ble passert på vei mellom de ti lekeklassene var sikret og ble brukt som akebakke, mens ingen av lekeklassene som ble observert på denne turen egnert seg til dette.

Figur 32 - Grøntområdet ved Hognes Vest blir til akebakke når snøen kommer.

Figur 33 - Sporene i snøen på lekeklassene viser mest gjennomgang og lite bruk av lekeapparater. Bilde fra lekeklassen ved Hognes Øst.

Diverse

I tillegg til registreringene som er gjort om lek, opphold og bevegelse er det noen generelle observasjoner som ble registrert. En av disse tingene er hvor mye plasseringen, og dermed omgivelsene, betyr for om en lekeplass blir mye besøkt. Når observasjonen av Ajax (Vedlegg 1) ble gjort var det tydelig at noen av de voksne kom og gikk for å få gjort noen ærender i sentrum. En del av disse kom tilbake med poser fra klesbutikker, vinmonopolet mm. Det ble også overhørt prat om at noen skulle ta bussen hjem og noen som skulle kjøre hjem. Det er altså folk som oppsøker denne lekeplassen som ligger midt i sentrum selv om de ikke bor i nærområdene. Geoparken tiltrekker seg også en del voksne, der en del folk er fascinert av oljeindustri-elementene og utsikten utover fjorden. Dette er to lekeplasser som det har vært mange besøkende ved observasjonstidspunkt(ene). To andre lekeplasser som også virker ganske populære, Kyviksmarka (Vedlegg 5) og Håbakken (Vedlegg 12), har også omgivelser som kan ha betydning. Dette er de to lekeplassene der det har vært flest barn som kommer

Figur 34 - Gangvegen (til venstre på bildet) ved Kyviksmarka går gjennom et mindre grøntområde.

uten voksne, og på begge plassene har det vært jevnt med barn og voksne ved flere tidspunkt. Disse to lekeplassene skiller seg ut ved at det ikke er noen bilveger i nærheten og omgivelsene er park/idrettsplass med tursti som går forbi, og de ligger nære eneboligområder (se Figur 34 og 35).

Omgivelsene og området rundt lekeplassen kan være med på å påvirke hvor bra den oppfattes. Det er også mange andre faktorer som påvirker bruken av lekeplassene, hvor mange som besøker dem, hvor lenge folk oppholder seg der og hvilken aldersgruppe de besøkende er i. Dette kan blant annet være fysiske faktorer slik som omgivelsene og elementene på plassen, og de ikke-fysiske faktorene som påvirker folks opplevelse av plassen (om den er innbydende, skjermet, støyforholdet eller lokalklimaet).

Disse fysiske og ikke-fysiske faktorene i tillegg til kommentarer på hvordan områdene rundt er, ble registrert på skjemaer for alle studieområdene. Disse skjemaene ligger som Vedlegg 1-15.

Figur 35 - Oversikt over omgivelsene rundt lekeplassen ved Håbakken (markert med hvit) som viser turstien som følger grøntdraget.
Kilde: Skråfoto fra Gule Sider.

Introduksjon

Teori

Metode

Empiri

Analyse

I dette kapitlet vil dataen bli framstilt og analysert slik at det senere blir lettere for leseren å se hvordan den dataen som er samlet inn både i teorikapitlet og gjennom observasjonene har blitt behandlet og sammenlignet. Dette er en fremstilling og vurdering av hvordan bruken var på hver lekeklass under observasjonene og en inndeling av de viktigste faktorene som ble funnet i teori-kapitlet. Til sammen danner dette grunnlaget for en oversiktstabell som viser karaktersettingen av faktorene på hver lekeklass. Dette danner noe av grunnlaget for drøfting i neste kapittel og senere resultatene.

Analyse

Drøfting

Resultat

Avsluttning

Tabell 3 - Oversikt over antall besøkende.

	Dag/Kl.	Barn	Voksne	Hvorav barn uten voksne	Kommenter
1. Ajax - ca. 300 m ² - Sentrum	Lø. 12 ²⁰	30*	30*	-	Utfyllende forklart i Vedlegg 1
	To. 13 ⁰⁰	1	1	-	Mor med en liten gutt (ca 1 år)
	Ti. 17 ²⁰	4	3	-	Små barn- leker med mye forskjellig
2. Stvg. Stadion - ca. 650 m ² - Tett boligbebyggelse	Sø. 11 ⁴⁰	8*	4*	2 eldre barn	Se Vedlegg 2
	To. 11 ⁵⁵	0	2	-	Voksne på sitteplassene
	Ti. 17 ⁰⁰	4	1	Ei jente	Sparkesykkel på stiene Utforsking i gressbakken Lek i sandkasse
3. Geoparken - ca. 4000 m ² - Sentrum, havn	Lø. 10 ³⁰	35*	30*	-	Se Vedlegg 3
	To. 12 ⁵⁰	25 ^{Skolebarn}	4	-	9 voksne ved brygga og Plaza. De 25 barna og 4 voksne var fra en skole
	Ti. 17 ⁴⁰	10	6	6 eldre barn/ungdommer	Ungdommer og eldre barn 'henger', skater og turner. Barna er for det meste ved fenderne med foreldre like ved
4. Kjelvene - ca. 150 m ² - Sentrumsnært	Lø. 13 ⁵⁵	4*	3*	-	Se Vedlegg 4
	To. 13 ²⁰	0	0	-	En del voksne og barn på basketballbane og skateparken
	Ti. 17 ⁴⁰	0	0	-	
5. Kyviksmarka - ca. 1000 m ² - Tett boligbebyggelse	Lø. 14 ⁵⁰	12*	6*	6 eldre barn/ungdommer	Se Vedlegg 5
	To. 13 ²⁰	2	2	2 eldre barn/ungdommer	Eldre barn/ungdom ved Parkour Voksne på gressplan i sola
	Ti. 17 ⁵⁰	4	5	3 eldre barn/ungdommer	Ungdommer ved Parkour Voksne ved grillplass
6. Badedammen - ca. 500 m ² - Tett boligbebyggelse	Lø. 13 ³⁰	1*	1*	-	Se Vedlegg 6
	To. 13 ¹⁰	0	0	-	Mange barn og voksne rundt Badedammen, men ikke på lekearealet
	Ti. 17 ³⁰	4	0	-	Mange folk rundt badedammen på en varm mai-dag, men ikke spesielt mange på selve lekearealet Noen som lekte med sklia ved vannet
7. Sykehuset - ca. 1000 m ² - Boliger+park	Sø. 14 ⁵⁰	6*	9*	-	Se Vedlegg 7
	Ma. 12 ⁵⁰	1	1	-	Mor med barn på ca 1 år (ikke lek, bare på benkene)
	On. 16 ³⁰	0	0	-	
8. Våland - ca. 900 m ² - Eneboligområde	Lø. 16 ¹⁰	7*	1*	En del eldre barn	Se Vedlegg 8
	To. 12 ²⁵	1	1	-	Mor med barn på ca 1år
	Ti. 17 ⁰⁰	0	0	-	
9. Brønngata - ca. 350 m ² - Eneboligområde	Sø. 13 ⁰⁰	0*	0*	-	Se Vedlegg 9
	To. 12 ¹⁰	0	0	-	Hører barn i området rundt
	Ti. 17 ¹⁵	0	0	-	En del barn i gatene og hagene rundt
10. Valberget - ca. 150 m ² - Sentrum+park	Lø. 11 ⁵⁰	0*	0*	-	Se Vedlegg 10
	To. 12 ⁴⁰	0	0	-	
	Ti. 17 ⁴⁰	0	0	-	
11. Anton B. gate - ca. 1500 m ² - Eneboligområde	Sø. 10 ¹⁵	1*	1*	-	Se Vedlegg 11
	Ma. 13 ⁰⁰	4	1	-	Skolebarn i følge av en skoleansatt Lek med rollehus og sklie
	Ti. 17 ¹⁰	1	1	-	
12. Håbakken - ca. 800 m ² - Eneboliger+park	Sø. 10 ⁵⁰	6*	4*	To var der alene	Se Vedlegg 12
	Ma. 12 ⁵⁰	0	2	-	To unge voksne oppholder seg på benkene
	Ti. 17 ²⁰	2	0	To større jenter/ungdommer	De oppholder seg på lekeapparatene
13. Hognes Øst - ca. 300 m ² - Eneboligområde	Sø. 11 ⁴⁰	2*	0*	To eldre gutter/ungdommer	Se Vedlegg 13
	Ma. 12 ⁴⁰	0	0	-	
	Ti. 17 ³⁰	0	0	-	
14. Hognes Vest - ca. 1500 m ² - Eneboliger+skog	Sø. 12 ²⁰	0*	0*	-	Se Vedlegg 14
	Ma. 12 ³⁰	0	0	-	
	Ti. 17 ⁴⁰	0	0	-	
15. Madlakrossen	Lø. 12 ²⁰	0*	0*	-	Se Vedlegg 15
	Ma. 12 ²⁰	0	0	-	
	Ti. 17 ⁵⁰	0	0	-	

* Under de første observasjoner der mer langvarlige registreringer ble gjort. Har ble ikke nøyaktige tall på antall besøkende registrert på alle studieområdene. I tillegg er de tallene som er fremstilt i denne tabellen fra det tidspunktet i observasjonen det var flest folk på plassen.

Hvor mange og hvem besøker lekeplassene?

For å kunne se de fysiske og ikke-fysiske faktorene i sammenheng med hvilke lekeplasser som virker populære, altså hvilke som er en del brukt, ble lekeplassene besøkt ved tre ulike tidspunkt på dagen og i løpet av uka. En gang i helgen, som var den lengre observasjonen der det ble registrert på kart og skjema, en gang midt på dagen (mellom kl. 12⁰⁰-14⁰⁰) på en ukedag og en gang på ettermiddagen (mellom kl. 16⁰⁰-18⁰⁰) på en hverdag. Tellingene og noen korte kommentarer om bruken fra disse observasjonene er vist i Tabell 3.

Kolonnen *Hvorav barn uten voksne* er med i Tabell 3 fordi det blir i denne oppgaven sett på som positivt at barn, og deres foreldre, føler det er trygt for dem å være der alene, og at barna selv har valgt å komme til akkurat denne lekeplassen.

Fra tabellen kan vi se at de mest besøkte lekeplassene er Ajax og Geoparken. Disse to er klart mest besøkt i helgen (på lørdag), men det er også noen der på forskjellige tidspunkt på en ukedag også. Videre er også Stavanger Stadion, Kyviksmarka og Håbakken en del besøkt og har også noen (eldre) barn som er der uten følge av voksne.

De fire lekeplassene der det ikke har vært noen besøkende ved observasjonstidspunktene, er Brønn-gata, Valberget, Madlakrossen og Hognes Vest. De tre førstnevnte har til felles å være nokså små, og alle fire ser ut til å ha stått en stund (uten å være mye slitt eller lite vedlikeholdt) og har 'typiske' apparater.

Ut fra Tabell 3, men også mitt inntrykk generelt om bruken, utmerker også Kjelvene og Hognes Øst seg som lite bra i forhold til populariteten. Dette er fordi de besøkende har opphold seg der i nokså kort tid og har besøkt plassen først og fremst pga. aktivitetene rundt, som blant annet er ballbaner og skatepark.

Videre i denne oppgaven vil lekeplassen bli sett på som populære dersom det er mange besøkende, både voksne og barn, at det er besøkende ved ulike tidspunkt, at barn kommer til plassen uten voksne og at de besøkende oppholder seg der en stund (i alle fall lenger enn 10 min).

Tabell 4 viser de 15 lekeplassene sortert etter hvor populære de ser ut til å være, vurdert ut fra de nevnte kriteriene. Når bruken av lekeplassene senere i oppgaven sammenlignes med ulike faktorer som kan ha noe med populariteten å gjøre, er det denne vurderingen som er utgangspunktet.

Tabell 4 - Lekeplassene vurdert og sortert etter populariteten

Lekeplass	Vurdering av bruken	
	Minst populær	Mest populær
4. Kjelvene	Se Tabell 3	
9. Brønn-gata	—— ——	
10. Valberget	—— ——	
13. Hognes Øst	—— ——	
14. Hognes Vest	—— ——	
15. Madlakrossen	—— ——	
6. Badedammen	—— ——	
7. Sykehuset	—— ——	
8. Våland	—— ——	
11. Anton B. gate	—— ——	
2. Stavanger Stadion	—— ——	
12. Håbakken	—— ——	
1. Ajax	—— ——	
5. Kyviksmarka	—— ——	
3. Geoparken	—— ——	

Figur 36 - Tursti som fører til lekeplassen ved Hognes gate Vest

Faktorene gruppert i ti kategorier

På de 15 lekeplassene har jeg registrert ulike faktorer og faktorenes kvalitet, der disse er delt inn i ti kategorier. Dette er faktorer som i utgangspunktet er hentet fra teorien, men noen faktorer ble tatt med underveis i observasjonene der de påvirker opplevelsen og bruken av plassen. Figuren under beskriver hvilke kvaliteter som bør være tilstede innen de ulike kategoriene for å få en god karakter, der det er teorien som har gitt et grunnlag om hva som er en god kvalitet og hva som ikke er det.

Studieområdene har fått karakter på de ulike kategoriene ut i fra følgende karakterskala:

GRØNN = Kvaliteten(e) er tilstede på studieområdet og/eller helhetsinntrykket av kvaliteten(e) er bra.

ORANSJE: Kvaliteten(e) er tilstede eller delvis tilstede, men er ikke spesielt gode.

RØD: Kvaliteten er fraværende eller i liten grad tilstede og/eller helhetsinntrykket av faktoren(e) er ikke bra.

Kvalitetene vektlegges litt forskjellig, og alle kvalitetene trenger ikke å være tilstede for å få en god karakter.

Figur 37 - Beskrivelse av kategoriene

Kategorier

Studieområder

		Sosialt	Ikke fysiske faktorer (opplevelse)			
		Bruk av plassen	Lokalklima	Trafikk og støy	Åpent/skjermet	Soneinndeling
Antatt gode	1. Ajax - ca. 300 m ² - Sentrum	Se Tabell 3 for bakgrunn for denne vurderingen.	Nokså bra solforhold og lunt.	Lite biler og trafikkstøy (til tross for lokalisering i sentrum).	Arealet er skjermet av bygningene rundt, men ikke skjermet mot gatene med annet enn gjerde.	Eget platå for sitteplasser, men ellers ikke tydelig soneinndeling.
	2. Stvg. stadion - ca. 2000 m ² - Tett boligbebyggelse	———— ————	Bra solforhold, men utsatt for vind.	Ikke noe biltrafikk eller støy. Mye lyd fra fotballbanene rundt.	Det virker veldig åpent, men uten at det er noe spesiell utsikt eller innbydende. Det er lite skjermet.	Veldig tydelig inndeling av rolig og aktiv sone, ved bruk av avstand- litt vel lang avstand.
	3. Geoparken - ca. 4000 m ² - Sentrum, havn	———— ————	Bra solforhold, men utsatt for vind.	Man hører og ser en del biler som kjører forbi, men det er god avstand og oversiktlig.	Åpent i alle retninger. Det er lite skjermet, men veldig innbydende. Utsikt over hav og havn.	Ikke soneinndelt.
	4. Kjelvene - ca. 150 m ² - Sentrumsnært	———— ————	Ikke optimale solforhold, men skjermet for nord- og vestavind.	Trafikkstøy og synlig biltrafikk, men delvis skjermet og det virker sikkert.	Åpent mot aktivitetene. Skjermet mot nord, men ikke bilvegen.	Ikke soneinndelt.
	5. Kyviksmarka - ca. 1000 m ² - Tett boligbebyggelse	———— ————	Veldig bra solforhold, men litt utsatt for noen vindretninger.	Rolig område.	Åpent og innbydende. Noe skjerming, ved bruk av beplantning, er etablert.	Delt i tre soner; opphold, 'vanlig' lek og parkour.
Antatt "ikke-så-gode"	6. Badedammen - ca. 500 m ² - Tett boligbebyggelse	———— ————	Greie solforhold, men litt utsatt for vind.	Mye trafikkstøy fra bybrua. Litt biltrafikk til/fra matbutikk, men ikke noe fare for barna.	Lite skjermet. Åpent mot vannet og badeplassen, men også åpent mot parkering og veger.	Ikke soneinndelt.
	7. Sykehuset - ca. 1000 m ² - Boliger+park	———— ————	Veldig bra solforhold, men litt utsatt for noen vindretninger.	Mye trafikkstøy fra nærliggende bilveg, men det er godt skjermet.	Skjerming mot flere kanter. Mest åpent mot gatetun og grøntområde.	Aktiv og rolig sone på hver side (skilt ved bruk av avstand).
	8. Våland - ca. 900 m ² - Eneboligområde	———— ————	En del skygge fra hus og store trær. Noe skjermet for vind.	Grenser til bilveg på alle sidene, men er godt rammet inn av gjerde og vegetasjon.	Rammet inn av gjerde og en del vegetasjon.	Ikke soneinndelt.
	9. Brønngata - ca. 350 m ² - Eneboligområde	———— ————	Store trær gir en del skygge. Men det er veldig lunt.	Rolig område.	Inngjerding, busker og trær skjermer bra. Det er mest åpent ut mot gata.	Ikke soneinndelt.
	10. Valberget - ca. 150 m ² - Sentrum+park	———— ————	Bra solforhold, men utsatt for vind.	Rolig område.	Utsikt til tårnet og litt ut mot fjorden. Virker innbydende og passe skjermet.	Delt i to; opphold og lek på hver sin side av gangsti.
Tilfeldig valgt	11. Anton B. gate - ca. 1500 m ² - Eneboligområde	———— ————	Veldig bra solforhold og noe skjermet for vind av rekkehusene rundt.	Rolig område.	Innsyn fra rekkehusene som også skjermer leksplassen sammen med vegetasjon.	Delt i tre mindre plasser, men funksjonene er ganske spredt.
	12. Håbakken - ca. 800 m ² - Eneboliger+park	———— ————	Bra solforhold og skjermet for vind fra nord og nordvest.	Rolig område.	Bebyggelsen og vegetasjon skjermer plassen bra. Åpent/ utsikt mot resten av grøntområdet.	Egen sone for opphold og rolig lek.
	13. Hognes Øst - ca. 300 m ² - Eneboligområde	———— ————	Sola kommer litt seint opp på vinterstid. Utsatt for vind, spesielt fra nord og vest.	Tydelig trafikkstøy, men kommer fra et stykke unna.	Åpent og utsikt mot nord. Noe skjermet mot gata og husene ved siden av.	Egen sone for opphold, men denne er midt mellom aktiviteter.
	14. Hognes Vest - ca. 1500 m ² - Eneboliger+skog	———— ————	Mye skygge fra store trær/skog. Likevel utsatt for vind fra nord og vest.	Mye trafikk på den nærliggende Madlamarkveien.	Skjermet av skog, men åpent mot en gate og en trafikkert veg.	Ikke fastmonterte benker. Det er altså ikke en fast sone for opphold.
	15. Madlakrossen - ca. 1500 m ² - Eneboliger+skog	———— ————	Greit solforhold, og greit skjermet for vind.	Hører noe trafikkstøy, men ikke noe synlig.	Arealet er skjermet av bygningene rundt, men ellers helt åpent.	Delt litt opp med sandkasse for seg selv.

Tabell 5 - Karaktersettingen av kategoriene på de 15 studieområdene

Fysisk utforming				
'Rom i rom'	Terreng	Lekemulighetene	Opphold	Natur
Bruken av spesielt høyde-forskjeller, men også bambusstokker gir romfølelse for barna.	Ekstra opparbeidet terreng i tillegg til den faktiske stigningen. Tilpasset bro og sklie.	Mange apparater. Antydning til kø noen steder, men det er variasjon i lekefunksjoner og mange kan leke på en gang.	Oppholdområdet på en solfylt plass på eget platå. Ikke spesielt skjermet, men god oversikt over lekearealet.	Minimalt med vegetasjon eller andre naturlige elementer. I tillegg til bambusstokkene er det noen små trær og busker.
Det er ikke noen romdannende elementer.	Litt opparbeidet terreng på selve lekearealet, men ikke spesielt mye.	Noe variasjon i lekefunksjoner. Mye klatring, men spennende og uvanlig med digitale apparater.	Solfylt og en del å se på. Men utsatt for vind. Litt langt unna resten av lekearealet.	Lite natur som en del av lekearealet.
Mange romdannende elementer i <i>uvanlige</i> former som blir mye brukt.	Noe oppbygget 'terreng' som blir mye brukt.	Ikke vanlige apparater, men mye bruk av de som er der. Ulike lekefunksjoner.	Ikke egne sitteplasser inne ved lekearealet. Egen Plaza ved siden av (ikke skjermet og en del vind).	Nesten ikke noen naturlige elementer, og lite løse materialer.
Ingen romdannende elementer.	Lekearealet er helt flatt.	Variasjon i lekefunksjoner, men ikke spesielt spennende. For 1-6 år.	Ikke sitteplasser på eller i nærheten av lekearealet.	Vegetasjon som skjerming på en side og sand som dekke, ellers lite natur.
Ikke mye, men plantefelt er etablert.	Ganske flatt, men det passer til lekefunksjonene og området rundt.	En del variasjon i lekefunksjoner, og passer til flere aldersgrupper; også ungdom.	Gode og mange sittemuligheter på benker. Egen grillplass.	Store trær, gress og plantefelt, men ikke inkludert som del av lekearealet.
Ingen romdannende elementer.	Lekearealet er nesten helt flatt. Noen trappetrinn/murer.	Noe variasjon i lekefunksjoner. Virker som en sommerplass pga. tilhørende badeplass.	Noen få benker på en lite solfylt plass.	Flere naturlige elementer som del av lekearealet; blant annet store steiner og tilgang til vannet.
Ingen romdannende elementer inne på lekearealet.	Nei, men parken ved siden av er bratt og virker godt egnet for aking på vinteren.	Varierte lekefunksjoner på 'standard' apparater.	Sitteplasser plassert på gunstig plass, men ikke spesielt skjermet.	En del vegetasjon rundt, men lite som er en del av lekearealet. Noe løsmateriale (steiner og pinner) blir brukt.
Noe vegetasjon som deler opp arealet litt.	Ganske flatt, men gressplen kan brukes til lek.	Noe variasjon i lekefunksjoner. Mulighet for lek mellom busker og på gress.	Sitteplasser på 'tilfeldig' plassert på lekearealet og langs en side på utsiden av lekearealet.	Mye vegetasjon rundt og noe som også kan brukes i lek (gjemsel ol.), som også gir løse materialer som pinner.
Ingen romdannende elementer inne på lekearealet.	Ganske flatt, uten spesiell nytte.	Minstekrav av lekefunksjoner. Et par trær kan klatres i (av større barn)	Én benk som er plassert i skygge ved adkomsten.	En del vegetasjon; trær kan brukes som del av lek og noe løse pinner og steiner ligger spredt.
Ingen romdannende elementer inne på lekearealet.	Gressbakke ved siden av lekearealet, men det virker ikke som den blir brukt til lek. Ellers flatt.	Ett lekeapparat med litt ulike funksjoner. Lite spennende.	Sitteplasser med utsikt over lekearealet og tårnet, men det er lite skjermet.	En del vegetasjon, men lite kan brukes i lek.
De tre plassene er senket ned sammenlignet med resten av terrenget, noe som gir romfølelse.	1m høydeforskjell mellom lekearealet og gressflatene rundt. Stor gressflate passer fint til bla. ballspill.	Mange lekefunksjoner og apparater, men mest for mindre barn.	De fleste sitteplasser er vendt mot sørvest og med utsikt over lekearealene, men de er ikke spesielt skjermet.	En del vegetasjon rundt, men lite inne på lekearealet. Noe løsmateriale (steiner og pinner) og en liggende trestamme.
Noe vegetasjon er med på å dele inn plassen.	Ganske flatt.	Varierte lekefunksjoner; mye passer for mindre barn, men noe er passende for eldre barn.	Separert og skjermet oppholdsområde med flere benker og utsikt over fotballbane og park.	En del vegetasjon rundt, lite natur som del av lekearealet.
Ingen romdannende elementer.	Ganske flatt.	Varierte, men få lekefunksjoner.	Sitteplassene er lite skjermet og veldig vindutsatt.	Noen busker og trær rundt lekearealet.
Ingen romdannende elementer.	Ganske flatt.	Varierte lekefunksjoner på 'standard' apparater.	Ikke fastmonterte benker. Brukerne kan selv finne ønskede plasser. Hovedsakelig på gress og uten skjerming.	Mye vegetasjon. En del løse materialer fra skogen som brukes på lekearealet. Mulighet for lek i skog/ skogholt.
Ingen romdannende elementer.	Helt flatt.	Minstekrav av lekefunksjoner. Små apparater.	Åpent mot uteplassene til boligene i 1. etg. Ellers ikke noen gode oppholdsplasser.	Minimalt med vegetasjon eller andre naturlige elementer.

Beskrivelse av fire lekeplasser som utmerker seg

Her beskrives fire lekeplasser som skiller seg litt ut i Tabell 5 av ulike grunner. Det er to som virker ganske populære og to som virker veldig lite brukt. Disse fire beskrivelsene viser hvordan Tabell 5 kan brukes for å trekke frem forskjeller og likheter, og spesielt om det er noen kategorier som utmerker seg hos den enkelte lekeplassen. En slik sammenligning blir også gjort på de andre lekeplassene, men dette blir trukket inn neste kapittel der en drøfting av disse sammenhengene også blir sett i sammenheng med teorien som det har blitt tatt utgangspunkt i.

Ajax: En populær, sentrumsnær lekeplass av den mindre typen

Ut i fra registreringene (se Tabell 3) blir Ajaxparken mye brukt og kan tolkes som ganske populær. Dette er en lekeplass i sentrum, et steinkast unna vinmonopolet, klesbutikker og andre sentrumsfunksjoner. Fra de tre observasjonstidspunktene ser det ut til at denne lekeplassen trekker flest folk i helgene, der de fleste kombinerer lekeplassbesøket med å gjøre ærender.

Ut i fra de fysiske og ikke-fysiske faktorene som ble registrert under den detaljerte observasjonen skårer Ajaxparken godt på nesten alle kategoriene. Den kategorien som skiller seg mest ut er *natur*. Dette er en urban lekeplass, og med et nokså lite areal tilgjengelig ser det ikke ut til at natur har blitt prioritert. Likevel virker dette som en god lekeplass med tanke på de mange besøkende og inntrykket jeg fikk av plassen. Så kanskje ikke natur er en spesielt viktig faktor. Lekemuligheter derimot er det mye av og det er variasjon i typen lek som er tilbudt. Disse faktorene blir diskutert senere i oppgaven når de forskjellige lekeplassene sammenlignes med hverandre og med det som ble funnet i teorien.

Håbakken: En populær lekeplass i en park nær et eneboligområde

Dette er en lekeplass som i motsetning av Ajaxparken ligger i et boligområde, men denne har også fått god karakter på bruken. Den hadde ikke like mange barn og voksne som Ajaxparken, men den ble brukt mer jevnlig ved flere av observasjonstidspunktene og barn kom til lekeplassen alene. At lekeplassene blir brukt jevnlig utover dagen og uka, og at barn kommer uten foreldre blir sett på som positivt. Derfor ble denne også definert som ganske populær.

Håbakken har også fått mye gode karakterer på de forskjellige kategoriene i Tabell 5, men den kategorien som skiller seg ut er *terreng*. På de andre populære lekeplassene ble det registrert opparbeidet terreng som virket populært og mye brukt (eller at fraværet av opparbeidet terreng ikke virket som en mangel). Men Håbakken er nokså flat uten at det nødvendigvis trenger å være det. Likevel har den blitt registrert som nokså populær. Håbakken har tydeligvis en del andre kvaliteter som er avgjørende, eller at denne utformingen av plassen rett og slett fungerer uten tilskuddet av bakker, topper og høydeforskjeller.

Hognes Vest: En mindre populær lekeplass i et skogholt nær eneboligområder

Hognes Vest er også en lekeplass som ligger i et boligområde, og har et noe større areal enn Håbakken. Den er nokså gammel, ligger i et skogholt og har en trafikkert vei helt i nærheten. Det er tydelige tråkk (stier) som antyder at det er mye gjennomgang på plassen, i flere retninger. Gjennomgang er også den eneste typen aktivitet som ble registrert på denne lekeplassen under observasjonene.

Hognes Vest, i motsetning til de to lekeplassene på forrige side, blir lite brukt og den skårer kun bra på kategorien natur.

Mye tyder på at natur ikke er en viktig faktor for populariteten på lekeplassene. Til tross for at dette er en lite brukt lekeplass var det spor etter bruk da observasjonene ble utført. Det er noe slitasje på apparatene, men det ser også ut som at naturens elementer blir brukt som en del av leken. Greiner, kongler og lignende ligger spredt utover lekearealet, men er spesielt opphopet i sandkassene, på/ved lekeapparatene og på bordene. Det kan altså tyde på at nærværet av natur på denne lekeplassen faktisk er en kvalitet.

Brønngata: En mindre populær lekeplass, bortgjemt mellom store eneboliger

Brønngata er en liten lekeplass i et eneboligområde som har stått tom ved alle observasjonene. Det som er interessant med Brønngata er at den har en mer jevn fordeling av kategorier med gode og ikke-så-gode karakterer.

Den gjør det bra på de ikke-fysiske faktorene og på natur. Resten av kategoriene er røde, altså ikke spesielt bra.

Det at den skårer dårlig på både opphold og lekemuligheter kan fort være hovedgrunnene til at folk ikke trekkes til denne plassen. Plasseringen kan også ha noe å si. Det er ikke mange folk som går forbi denne lekeplassen, og den er ganske bortgjemt mellom de store husene og kan i forbifarten se ut som hagen til et av husene.

Ved flere av observasjonstidspunktene ble det registrert barn som lekte i gatene rundt og i innkjørslene til boligene, det var også tydelig lyd fra barn som lekte i hager ol. helt i nærheten. Det kan tyde på at denne lekeplassen ikke har nok kvaliteter til å kunne konkurrere med leken som kan finne plass i hagene og gatene.

Introduksjon

Teori

Metode

Empiri

Drøfting

Dette kapitlet inneholder en drøfting av de funnene som er gjort i de tidligere kapitlene. Innholdet er blant annet hvilke slutninger som kan trekkes fra primærdataene funnet gjennom observasjonene, sette disse funnene opp mot teorien, og se på hva som kan trekkes frem fra Tabell 5 i analysen.

Analyse

Drøfting

Resultat

Avslutning

Er det behov for så mange små sandlekeplasser?

Kommunens krav om det skal etableres én sandlekeplass innenfor en avstand på 50 meter på en trafiksikker veg fra boligene og en størrelse på minst 150 m² gir oss ganske mange små lekeplasser i kort avstand fra boliger og fra hverandre. Er det et behov for dette? Dette er lekeplasser som skal planlegges for barn mellom 1-6 år. Observasjonene har vist at veldig få barn i denne alderen er på lekeplassene uten voksne. Av de seks små lekeplassene, som er 300 m² eller mindre, har fem stk. kommet dårlig ut med tanke på populariteten. Den eneste som skiller seg ut er Ajax. Det er ikke bare antall besøkende som gjør at Ajaxparken skiller seg fra de andre små lekeplassene. Plasseringen i forhold til senterfunksjoner, ressursene og publisiteten bak (den er en del omtalt i media i tillegg til å ha kommet på andre plass i kåringen om Norges beste uterom 2013 i kategorien byer (Stavanger Sentrum, 2013)), særegenheten, antallet lekeapparater og lekefunksjoner og andre fysiske kvaliteter. Disse fysiske kvalitetene kan trekkes ut fra Tabell 5 som viser at lekeplassen er skjermet for trafikk, har romdannelse og opparbeidet terreng, og gode sitteplasser. De fem andre små lekeplassene, Kjelvene, Brønngata, Valberget, Hognes Øst og Madlakrossen, har alle noe variasjon i lekefunksjoner, men alle har vanlige apparater som ikke skiller seg ut og som finnes på de fleste andre lekeplasser. En annen ting de har til felles er at oppholdsmulighetene ikke er så gode, det er ingen romdannende elementer og det er ikke opparbeidet terreng.

Det var altså ikke så mange som besøkte de små lekeplassene som er planlagt for barn på 1-6 år, men hva med de større lekeplassene som har flest likheter med kvartalslekeplasser; Blir disse brukt av målgruppen i alderen 6-12 år? Alle de observerte lekeplassene, både små og store, hadde en jevn fordeling av mindre barn (1-6 år) og eldre barn (6-12 år). Fordelingen på aldersgruppene varierte mye fra lekeplass til lekeplass, men alt i alt var det ikke én aldersgruppe som utmerket seg. Dette betyr at det var omtrent like mange barn på 1-6 år som besøkte de større lekeplassene som det var barn i målgruppen 6-12 år. Det kan også bety at barn på 1-6 år, og/eller deres foreldre, velger de større lekeplassene fremfor de små, dette valget er nok ikke nødvendigvis valgt på grunn av størrelsen alene, men heller at de større lekeplassene ofte har flere tilbud og kvaliteter.

Fra observasjonene ser det ut til at barna i aldersgruppen 1-6 år stort sett blir fulgt av voksne når de besøker lekeplasser, og at de derfor like gjerne velger å dra til de større lekeplassene selv om de ligger litt lenger unna. Dermed kan det tyde på at det ikke er et like stort behov for så mange små sandlekeplasser som lekeplassnormen krever.

Hvor mye har størrelsen å si?

Fra teorien påpeker Guttu og Schmidt (2008) at man med fordel kan planlegge flere funksjoner når det er lite plass, og at dette kan inkludere flere alternative elementer istedenfor de typiske apparatene som vippedyret og husken. Fra observasjonene kan to studieområder trekkes frem som eksempler på lekeplasser som er omtrent like store, men innholdet er totalt forskjellig.

Figur 38 viser den nye Ajaxparken i Stavanger sentrum som har 10 lekeapparater i ulike størrelser og funksjoner, i tillegg er det varierende terreng med en bro og stående bambusstokker som skaper spennende rom for barna. Figur 39 viser Brønngata som ligger i et boligområde med store eneboliger og egne hager. Her er det tre 'standard' apparater; huskestativ, et nokså enkelt klatrestativ og en liten vippe. Ajaxparken ble registrert som en av de mest

brukte og Brønngata var en av de minst brukte under observasjonene. Det er selvsagt andre ting enn antall lekefunksjoner som spiller inn på om plassen blir mye brukt eller ikke, noe som kan være tilfellet med disse to eksemplene. Ajaxparken har i tillegg til gode lekemuligheter også gode oppholdsmuligheter, den trenger ikke 'konkurrere' mot nærliggende hager og gatetun, og den har butikker og senterfunksjoner som kanskje trekker foreldrene; Dette i motsetning til Brønngata.

Det er altså en del andre faktorer utenom antall lekefunksjoner og størrelsen som avgjør om plassen er populær eller ikke. Likevel er det interessant å se den tydelige forskjellen på hvordan to like store lekeplasser kan bli utformet, og at en av disse små lekeplassene kan tilby så mye og trekke så mange folk til tross for det begrensede arealet på ca 300 m².

Figur 38 - Ajaxparken med noen av de mange lekemulighetene

Figur 39 - Brønngata med tre typiske lekeapparater

Hvor viktig er plasseringen?

Tabell 6 viser studieområdene sortert etter størrelsen, fra minst til størst, og vurderingen av hvor populær den er. Denne populariteten er vurdert ut ifra kriteriene på s. 59 om hvor mange barn og voksne som var på lekeklassene ved observasjonstidspunktene, men også hvor lenge de oppholdt seg der og om noen barn var der uten foreldre. Trenden ser ut til å være at de større lekeklassene er mer populære/blir mer brukt enn de minste, men det er et par unntak. Ajaxparken er blant en av de minste lekeklassen og er likevel mye besøkt, og lekeklassen Hognes Vest på hele 1500 m² hadde ikke noen besøkende.

Ut fra observasjonene, ved å sammenligne dataen i denne tabellen, virker det som om størrelsen har noe å si for populariteten. For å snu på dette har ofte de større lekeklassene mer å tilby enn de små. Dersom mindre lekeplasser blir godt og kreativt utformet, som Ajaxparken, og dermed får like mye å tilby brukerne som på en større lekeklass vil nok ikke størrelsen være spesielt avgjørende.

Tabell 6 - Sammenligning av størrelse og popularitet.

Lekeklass	Størrelse m ²	Vurdering av bruken	
		Minst populær	Mest populær
4. Kjelvene	150	Se tabell 3	
10. Valberget	150	— —	
1. Ajax	300	— —	
13. Hognes Øst	300	— —	
15. Madlakrossen	300	— —	
9. Brønnegata	300	— —	
6. Badedammen	500	— —	
8. Våland	900	— —	
12. Håbakken	1000	— —	
7. Sykehuset	1000	— —	
5. Kyvikmarka	1200	— —	
11. Anton B. gate	1500	— —	
14. Hognes Vest	1500	— —	
2. Stavanger Stadion	2000	— —	
3. Geoparken	4000	— —	

Fra teorien fremmer Jan Gehl at mennesker og menneskelig aktivitet er den største faktoren som vekker oppmerksomhet og interesse hos folk. Gehl viser til at dette også gjelder barn, som leker blant annet ute i gatene og ved inngangspartiene på boligblokker istedenfor på arealene laget for lek. Stemmer dette med observasjonene som er gjort i denne oppgaven?

På Tabell 7 er studieområdene sortert etter populariteten og er sammenlignet med hvor mye gjennomgang det er av plassen, om det er tursti og/eller park i nærheten som blir brukt, om det er aktiviteter rundt som trekker folk (for eksempel ballbaner eller skatepark), og til slutt generelt om det er mange folk rundt plassen eller ikke. Det kan tyde på at gjennomgang av plassen, nærhet til park eller tursti ikke har spesielt mye å si, men det ser ut til at nærliggende aktiviteter og om det generelt er folk i området rundt kan ha en sammenheng med at lekeklassen blir brukt. Tabell 7 viser at de fem mest brukte lekeklassene har en del aktivitet og folk i området rundt. Dette kan være en indikator på at teorien om at barn tiltrekkes av mennesker og menneskelig aktivitet, men det kan like gjerne tyde på at voksne kommer for aktivitetene skyld og dermed velger lekeklassen de tar med seg barna til. Begge disse tilfellene ble registrert under observasjonene. På lekeklassen ved Stavanger Stadion var det noen barn som lekte litt med apparatene noe av tiden og var borte ved inngangen til en av de inngjerdede fotballbanene det meste av tiden. Det var tydelig at det var vel så gøy å følge med på aktiviteten som det var å leke på lekearealet. Lekeklassen på Kjelvene viste den andre situasjonen. Der kom familier og vennegjenger for å spille basketball, for å skate i skateparken eller for å se

på aktivitetene. Noen få personer gikk innom den lille inngjerdede lekeplassen en kort periode før de gikk tilbake for å delta eller se på aktivitetene.

Kjelvene er også den lekeplassen som skiller seg spesielt ut i tabellen, som en av de minst populære, men med mye aktivitet rundt. Dette kan ha med en litt ugunstig plassering og tilgjengelighet å gjøre, eller kanskje tilbudet på lekeplassen; Det er ikke noe spesielt med lekeplassen, ikke noe terreng eller romdannende elementer, og det er ikke noen gode sittemuligheter.

Ajaxparken skiller seg også ut i denne tabellen under kolonnen 'aktiviteter rundt'. Det er en del folk som

passerer forbi lekearealet, men det er ikke noen spesielle aktiviteter rundt om man ikke inkluderer shopping ol. Ajaxparken er også blant de minste studieområdene og skiller seg ut fra de andre små lekeplassene med tanke på hvor populær den er. Kan dette ha noe med den sentrale plasseringen å gjøre? Flere ting tyder på at plasseringen til Ajaxparken trekker de voksnes interesser.

Ajaxparken ligger like bak kjøpesenteret Arkaden i Stavanger Sentrum og det ligger matbutikk, restauranter, klesbutikker, vinmonopolet og andre senterfunksjoner et steinkast unna. Under observasjonene var det tydelig at flere foreldre benyttet sjansen

Tabell 7 - Sammenligning av popularitet på lekeplassene og bevegelse, aktivitet og folk som er i nærheten.

	Vurdering av bruken		Gjennomgang		Tursti og/eller park		Aktiviteter rundt		Antall folk rundt	
	Minst populær	Mest populær	Ikke mulig, eller ingen som bruker gjennomgang	Mulig, og mange som bruker gjennomgang	Verken park, tursti, Evt lite brukte	Park og/eller tursti som blir brukt	Ingen aktiviteter (som blir brukt)	Mye aktivitetsmuligheter og folk som bruker det	Ikke spesielt mange folk i områdene rundt	Generelt mye som trekker folk til (og forbi) området
4. Kjelvene	Se tabell 3		Nei		Nei		Ja (Mye aktivitet på skatepark og basketballbanene)			
9. Brønngata	— —		Nei		Nei		Nei			
10. Valberget	— —		Ja (Gangsti mellom opphold og lek, blir noe brukt)		Ja (Grøntområde)		Tja (Folk på toppen rundt Valbergtårnet)			
13. Hognes Øst	— —		Nei		Ja (Gangsti går rett forbi lekearealet)		Tja (Lite brukt volleyballbane og fotbollslette)			
14. Hognes Vest	— —		Ja (Mange stier/snarveier går på kryss og tvers inne på plassen)		Tja (Manges stier som fører til den lille skogen)		Nei (Utenom biltrafikk)			
15. Madlakrossen	— —		Nei		Nei		Nei			
6. Badedammen	— —		Ja (Åpent på alle kanter og det er lett å krysse gjennom lekearealet)		Ja (Gangveg som går rundt vannet)		Ja (En del som går forbi og i nærområdet, og mange folk på fine sommerdager)			
7. Sykehuset	— —		Nei		Ja (Ligger i enden av grøntområde)		Nei			
8. Våland	— —		Tja (Det er mulig med to adkomster, men ikke naturlig valgt 'snarvei')		Nei		Tja (Gater med biler og folk)			
11. Anton B. gate	— —		Ja (Men ikke av selve lekearealene)		Nei		Nei			
2. Stavanger Stadion	— —		Ja (Det går sti mellom aktiv og rolig sone, og det er gjennomgang av lekearealene)		Nei		Ja (Fotballbaner med mye aktivitet)			
12. Håbakken	— —		Ja (Det er lekeareal på begge sider av gangveg)		Ja (Både park og tursti)		Ja (Fotbollslette, volleyballbane og park/tursti)			
1. Ajax	— —		Nei		Nei		Tja (Mange folk som går forbi)			
5. Kyviksmarka	— —		Ja (men ikke mye brukt)		Ja (Et grønt område brukes som park og mange som går tur forbi)		Ja (Ulike ballbaner og tursti)			
3. Geoparken	— —		Ja (Folk går inne på lekearealet og kikker)		Nei		Ja (Folk går forbi og båter i havna)			

til å gjøre ærender mens barna lekte og ble passet på av andre voksne. Det kan også forklare hvorfor denne lekeklassen var full av barn og voksne midt på dagen på en lørdag, noen besøkende på ettermiddagen på en hverdag og bare to personer på formiddagen på en hverdag.

Under observasjonene så det ikke ut til at barna var noe spesielt opptatt av aktivitetene rundt lekearealene (bortsett fra noen få tilfeller), så kanskje det er de voksne som er mest påvirket av dette og er de som velger ut lekeklassene? Uansett hvilken grunn det er ser det ut til at det er en sammenheng mellom bruken og plassering i forhold til aktiviteter og antall folk i nærheten.

Hva med plasseringen i forhold til hvor det bor flest barn? Lekeklassnormen til Stavanger kommune har et krav om avstanden fra boliger til sandlekeplasser og kvartalslekeplasser på henholdsvis 50 og 150 meter. Det kan tenkes at dette er fordi barn (og voksne) velger å leke på en av de plassene som er nærmest boligen. Dermed burde det vel være slik at de lekeklassene som har flest barn i området rundt også blir mest besøkt, dersom vi ser bort fra andre faktorer. Fra observasjonene ser det ikke slik ut. Tabell 8 viser studieområdene sortert etter hvor mange barn som bor innen 200 meter fra hver lekeplass. Det ser ikke ut til å være en sammenheng mellom hvor mange barn som bor i nærheten av lekeklassene og hvor mye besøkt de er. De to mest besøkte lekeklassene, Geoparken og Ajaxparken, ligger i sentrum der det bor få barn. Disse to lekeklassene, og Valberget som også ligger i sentrum, har en annen målgruppe og kan være misvisende å ha med i denne sammen-

ligningen. Likevel er det ikke noen tydelig sammenheng mellom de resterende 12 lekeklassene. Igjen kan det tyde på at det ikke nødvendigvis er den nærmeste av lekeklassene brukerne velger å besøke.

Tabell 8 - Sammenligning av antall barn i området rundt og popularitet.

Lekeplass	Barn	Vurdering av bruken
		Minst populær — — Mest populær
3. Geoparken*	7	Se Tabell 3
10. Valberget*	10	— —
1. Ajax*	30	— —
15. Madlakrossen	37	— —
6. Badedammen	58	— —
11. Anton B. gate	66	— —
13. Hognes Øst	80	— —
4. Kjelvene	85	— —
12. Håbakken	87	— —
9. Brønngata	88	— —
14. Hognes Vest	90	— —
2. Stavanger Stadion	111	— —
5. Kyviksmarka	142	— —
7. Sykehuset	159	— —
8. Våland	179	— —

*Lekeplasser i sentrum har en annen målgruppe enn lekeplasser i boligområder

Ved plasseringen av en lekeplass i planleggingsprosessen kan det se ut til å være lurt å plassere lekeareal i nærhet til aktiviteter eller der det kan forventes en del myke trafikanter, dersom dette passer inn med resten av planens innhold. De mest populære lekeklassene som ligger i boligområder, Stavanger Stadion, Kyviksmarka og Håbakken, ligger alle plassert i områder med enten aktiviteter eller grøntområde (med tursti) og uten noe biltrafikk i nærhet. Trafikk er også noe å tenke på når lekearealet skal plasseres, dette blir anbefalt av flere normer og veiledere. Disse dokumentene anbefaler også et godt lokalklima på lekeplasser, noe som er viktig på alle plasser som er ment for opphold.

Hvem planlegger vi for?

Forrige avsnitt viser at antallet barn som bor i området rundt lekeklassene ikke ser ut til å være en avgjørende faktor for hvor mye de blir brukt, men hva med aldersgruppene på barna som bor rundt? Ut fra Figur 22 og 23 på s. 48 ser det heller ikke ut til å være noen spesielle sammenhenger mellom aldersfordelingen og populariteten på lekeklassene. Tidligere i dette kapittelet ble det påpekt at observasjonene viser at det ikke er noen spesielle aldersgrupper som bruker lekeklasser mer enn andre, bare at det er en preferanse for alle å dra på større lekeklasser. Det ser ut til at lekeklasser, spesielt kvartalslekeklasser som har et større areal tilgjengelig, like gjerne kan planlegges for barn i begge de aktuelle aldersgruppene 1-6 år og 6-12 år. Men hva med barn som er eldre enn 12 år og ungdommene?

Observasjonene viser at ungdommer også bruker lekeklassene. De leker ikke like mye som barna, men de bruker også noen av apparatene. Det er observert at ungdommene ofte oppholder seg på lekeapparater og andre flater, og nesten ingen ungdommer oppholder seg på benker. Geoparken og Kyviksmarka er de lekeklassene som det ble observert flest ungdommer på. Geoparken er tross alt en bypark eller aktivitetspark, og ungdommer samles her og skater på kanter og stenger, hører på musikk og turner på tenderne. Kyviksmarka tilbyr parkour som gjerne trekker eldre barn og ungdommer og ble en del

brukt under observasjonene. Andre lekeklasser, som ikke virker like tilrettelagt for ungdommer, har også blitt brukt av eldre barn og ungdommer under observasjonene. Lekeklassene ved Håbakken og Hognes Øst ble begge observert med ungdommer (eller eldre barn) som oppholdt seg på lekeapparatene (to gutter sto på fugleredehuske på den ene og to jenter satt på karusellen på den andre og pratet sammen).

I følge kommunens norm er ikke sandlekeklasser og kvartalslekeklasser nødvendigvis planlagt for ungdommer, det er sentrallekeklasser som planlegges for denne aldersgruppen. Ut fra observasjonene kan det være aktuelt å også ha ungdommene i tankene når man planlegger lekeklasser, i alle fall de større kvartalslekeklassene, slik at også de kan ha en møteplass som ikke er så langt unna hjemmet.

Det ble ikke observert så mange eldre på studieområdene, men på lekeplassen utenfor boligblokken ved Madlakrossen var en av beboerne ute og ryddet på lekearealet. Hun påpekte at det var unødvendig for beboerne i blokken (der de fleste er eldre) å ha blant annet den store sandkassen som ble brukt som kattedo det meste av tiden. Det kan altså være noen tilfeller der det kan planlegges litt mer for andre brukergrupper enn bare barna.

Hvor viktig er de voksnes preferanser?

Det har altså blitt observert omtrent like mange barn i aldersgruppen 1-6 år som barn på 6-12 år på lekeplassene, og det har vært en del ungdommer på noen av plassene. Men hva med de voksne?

Under observasjonene ble det registrert nesten like mange voksne på studieområdene som det var barn. Lekeplasser er ikke nødvendigvis bare for barna, men også en møteplass for voksne. Det har vært en jevn fordeling av barn og voksne på de fleste lekeplassene, og dermed ble det registrert størst antall voksne på de mest populære lekeplassene.

På de fleste lekeplassene har en del av de voksne oppholdt seg på sitteplassene i nærheten av lekearealet, men mange er også med inn på lekearealene og deltar i leken eller passer godt på. Dette varierer litt etter hvor god oversikt det er over lekearealet, og om det virker trygt nok til å slippe løs barna. Hvis vi ser bort fra sikkerheten og leketilbudet for barna, hva er det som er viktig når foreldrene velger lekeplassen de skal besøke?

Det ser ut til at gode oppholdsplasser er viktig, spesielt når de voksne planlegger besøket som en utflukt med mat og lengre opphold. På flere av de mest besøkte lekeplassene er det flere benker med plassering slik at det er solfylt og oversikt over lekearealet. På oppholdsarealet på Kyviksmarka er det også en grillplass som ser ut til å bli en del brukt.

Teorien sier at gode sitteplasser er viktig for et uterom, og at de blir mest brukt dersom de er plassert på en solfylt plass med skjerming for vind, har utsikt og er plassert i utkanten av uterommet, og med skjerming i ryggen. Det ser ut til at dette stemmer i forhold til det som har blitt observert.

En ulempe med at plassen blir i overkant tilpasset de voksnes preferanser er at barnas behov kan bli nedprioritert og at grupper med voksne uten barn 'tar over' plassen. Dette gjelder spesielt grillplasser, da det fort blir drikke til maten, mer bråk og mer forsøpling. Under observasjonene ble det registrert én gang at det så og føltes litt ut som om en gjeng unge voksne tok over plassen. Dette var på Kyviksmarka, vist på bildet under. Det var likevel eldre barn/ungdommer ved parkour-delen, dette viser også fordelene med at lekeplassene blir delt opp i soner. Muligheten for å gjøre ærender virker også attraktivt for de voksne. På lekeplassene i sentrum bor det ikke mange barn rundt lekeplassene, likevel er de mye besøkt. Dette har kanskje noe med hvilken brukergruppe lekeplassene har. I sentrum tiltrekker lekeplassene de som uansett skal gjøre ærender i området og kan dermed kombinere byturen eller handelen med luftetur og lekeplassbesøk.

Figur 40 - Grillplassen på Kyviksmarka.

Hvilke type lekeplasser trekker folk?

Fra tellingen av brukere, både barn og voksne, virker det som om **temalekeplassene** er spesielt populære. Av studieområdene er det Ajaxparken og Geoparken som er temabaserte. Ajaxparken har et dyretema inspirert av Noas ark, og Geoparken har oljenæringen som tema med gjenbruk av elementer fra oljenæringen. Det er nok ikke bare temaene i seg selv som er populære, men at temalekeplasser virker mer gjennomtenkte og har en gjennomført utforming. Dette er tydelig på Ajaxparken der mange lekefunksjoner og andre kvaliteter er tilstede på et lite areal. Geoparken derimot kan kanskje trekke folk pga. temaet i seg selv. Spesielt voksne som har en tilknytning til oljenæringen eller som er fascinert av temaet.

Den digitale lekeplassen ved Stavanger Stadion ble registrert som ganske populær. Det var en del besøkende, men det var ikke veldig mange besøkende der om gangen. Hvilke faktorer som gjør at denne lekeplassen blir en del brukt, men likevel ikke når helt til topps er vanskelig å trekke frem. Fra Tabell 5 skårer den ikke spesielt bra på så mange av kategoriene, men lekemulighetene får den bra på, pga. spennende og annerledes type lek. Altså digital lek.

Ved å kun studere om de besøkende bruker de digitale lekeapparatene og om de brukes slik de 'skal brukes' så kan det virke som den digitale delen av denne lekeplassen er en kvalitet. Både barn og voksne prøvde de digitale lekefunksjonen under observasjonene, men det var også en liten andel av barna som lekte med apparatene uten å bruke den digitale funksjonen. Det var også noen som lekte med de andre 'vanlige' apparatene på plassen, og med helt andre elementer.

Lekeplasser som skiller seg ut og kan tilby noe som de fleste andre lekeplasser ikke kan, virker som en god kvalitet, uansett om det er en gjennomført temalekeplasse eller en lekeplasse med mulighet for digitale lekefunksjoner.

En annen måte å skille de forskjellige lekeplassene på er **alderen** deres. I mange situasjoner er nytt også bedre, men er det slik på lekeplasser?

De fem mest brukte lekeplassene er alle nokså nye, der ingen er eldre enn åtte år, så det kan nok stemme at nytt er bra. Likevel er det også helt nye lekeplasser som står ganske tomme. Dermed ser det ut til at alderen på lekeplasser påvirker brukerne kun til en viss grad, så dersom det ikke er spesielt mange andre kvaliteter tilstede vil ikke en ny lekeplasse nødvendigvis bli noe mer brukt enn en eldre lekeplasse med de samme kvalitetene.

Tabell 9 - Sammenligning av populariteten og alderen på lekeplassene.

Lekeplasse	Vurdering av bruken	Alder Perioden lekeplassen ble laget eller utbedret
	Minst populær — — Mest populær	
4. Kjelvene	Se Tabell 3	2003-2006
9. Brønnngata	— —	Før 1999
10. Valberget	— —	Før 1999
13. Hognes Øst	— —	2012
14. Hognes Vest	— —	Før 1999
15. Madlakrossen	— —	Etter 2013
6. Badedammen	— —	2003-2006
7. Sykehuset	— —	Før 1999
8. Våland	— —	1999-2003
11. Anton B. gate	— —	2003-2006
2. Stavanger Stadion	— —	2008
12. Håbakken	— —	Etter 2013
1. Ajax	— —	Etter 2013
5. Kyviksmarka	— —	Etter 2013
3. Geoparken	— —	2008

Alderen på lekeplassene er hentet fra historiske kart på 1881.no. Denne tabellen tar også med standarden på lekeplassen i vurderingen, og det ser ut til at den observerte standarden stemmer godt overens med alderen.

Hvilke typer lek er viktige og populære?

Den måten forskeren Lise Specht Pedersen skiller lek i tre typer har også blitt brukt i denne studien. Disse typene ble registrert på de studieområdene der det foregikk lek. Ingen av lekeplassene som ble observert var spesielt tilrettelagt for konstruksjonslek, likevel virker denne typen lek ganske populær. Nesten alle lekeplassene hadde sandkasser, og sandlek er en type konstruksjonslek, men da trenger man helst medbrakte leker. Det var flere plasser der løse materialer fra busker og kratt var bragt med inn på lekearealene, ofte til sandkassene, og var tatt i bruk som en del av leken.

I et skogholt ved en skole like ved Anton Brøggers gate ligger det masse løse materialer; Planker, greiner og steiner i flere størrelser som stadig har blitt flyttet på og som er bygget opp som nye konstruksjoner hver gang jeg har passert. Figur 41 viser en av disse konstruksjonene.

Selv om det ikke har vært noe særlig løse materialer tilgjengelig på de 15 lekeplassene, ser det ut til at dette er populært hos barn. I teorien er det snakk

om de tre ulike leketype, og at det bør være et allsidig lekemiljø. På alle studieområdene har kroppslig lek vært mest representert og fantasilek kommer frem hos barn i mange situasjoner (ofte tydelig i rollelek), men det er altså ikke så mye konstruksjonslek, i alle fall ikke planlagt eller tilrettelagt for det. Grunnen til dette kan være for å følge krav og normer under planlegging. Spesielt på grunn av fokuset på sikkerhet. Dersom barn bygger opp en konstruksjon innen fallsonen til et lekeapparat kan det øke risikoen for skader ved fall, men det er ingen krav om at barn ikke kan leke i naturen med løse materialer for eksempel i et skogholt. Det er mulig, og kanskje gunstig, å beholde et skogholt eller lignende og plassere den nye lekeplassen nære dette og dermed gi muligheten for barn å utfolde seg og utfordre seg med greiner og steiner uten at planleggeren eller kommunen bryter noen krav om sikkerhet.

Farlig lek er en type lek som også blir fremmet som viktig for barnas utvikling. Fra teorien fant vi at det kan være viktig å tillate risikofylt lek slik at ikke barn

Figur 41 - Konstruksjonslek i skogholt.

blir mer engstelige, som senere i livet kan føre til økt sjanse for psykiske lidelser. Innenfor kravene om sikkerhet på en lekeplass kan dette være høyder og høy fart(karuseller), men kun dersom det er fallsoner som har underlag med tilstrekkelig demping. Barna kan tøyse grenser, men bare til en viss grad i slik omgivelser. På lekeplasser er også ofte voksne til stede for å følge med. Den farlige leken som utfordrer barna og som gjør at de får følelsen av å nesten miste kontrollen, og dermed mestrer nye ting, skjer ofte uten voksnes overvåkene blikk. Dette kan være klatring i store trær, lek ved havn, innsjø og elveleie og andre steder som gir lekemuligheter uten sikkerhetsrammene. Dette er typer lek som ikke blir godkjent på lekeplasser. Likevel er det én lekeplass i denne studien som ikke har alle de påkrevde sikkerhetsrammene, nemlig Geoparken, som egentlig ikke er en lekeplass. Den blir brukt som det, men den er ikke regulert som lek (Stavanger Kommune, 2003). I bestemmelsene blir dette området omtalt som uterom/aktivitetsområde, og kan dermed komme unna noen av sikkerhetskravene.

På Geoparken kan man finne eksempler på farlig lek. Eldre barn og ungdommer klatrer blant annet opp på noen av de høye elementene der det er 3-4 meter rett ned til asfalten under, som vist på Figur 42.

Teorien sier det er bra for barn å kunne leke uten foreldres overvåkene blikk. Derfor kan romdannende elementer gi barna muligheten til å gjemme seg litt fra de voksne og få sine egne soner som er adskilt med fysiske skiller. Et problem for å oppnå dette er at registreringene viser at flere foreldre følger godt med uansett hvor farlig eller trygg lekearealet er og derfor bruker de ikke sitteplasser som er skjult eller plassert langt unna lekearealet. Dette gjelder absolutt ikke alle de voksne, men det var en gjennomgående observasjon. Noen romdannende elementer som deler opp lekeplassen vil nok ikke hindre overbeskyttende foreldre i å ha et fast blikk på sine barn, men det gir en større muligheten til de andre barna som da kan føle at de leker uten å bli passet på, selv om de voksne bare sitter noen meter unna.

Figur 42 - Farlig lek på Geoparken.

Hvor viktig er (nærværet av) natur på en lekeplass?

Konstruksjonslek med løse materialer har fra observasjoner og teori sett ut til å være populært, men lite tilbudt på studieområdene. Disse løse materialene består stort sett av naturlige elementer og materialer.

Vann er et annet element fra naturen som ikke har vært tilbudt på så mange av studieområdene. Lekeplassen ved Badedammen er den eneste som både ligger inntil vannet og gir mulighet til å bruke det som del av leken. Det er en sklie ut i vannet, trappetrinn ut i vannet og en bryggekant som er like over vannflaten (ca. 30 cm). Denne badeplassen er populær på varme sommerdager. Det ble også observert bruk tidlig på våren, men dette var kun pirking på/utforsking av vannflaten og ikke bading. Badedammen har ikke spesielt mange kvaliteter som sett på Tabell 5 på s. 62, men det ser ut til at vannet er en av de få tingene som blir brukt der. Under planleggingen av lekeplasser kan det være lurt å tenke på plasseringen av lekeplasser inntil vann dersom det er tilgjengelig. Dette kan være hav/strand, vann eller dammer, elver eller regnbed.

Løse materialer og muligheten til å leke med vann er populært hos en del barn, men hva med natur generelt på en lekeplass?

Landskapsarkitekten Helle Nebelong fremmer natur som en del av leken, slik som naturlekeplasser, sansehager og lignende. Med natur i denne sammenheng menes vegetasjon og andre elementer som man kan finne i naturen. Ingen av de mest populære lekeplassene i denne studien har derimot hatt

spesielt mye natur, og hvertfall ikke som en del av lekemulighetene. Kanskje ikke naturens nærvær på lekeplasser er så viktig for barna (og de voksne) som Nebelong mener?

Fraværet av natur og vegetasjon på de mest brukte lekeplassene kan ikke direkte oversettes til å bety at natur ikke er en kvalitet på lekeplasser. På lekeplassen på Våland lekte en gjeng eldre barn gjemsel-leken *slå på boks* og brukte stort sett vegetasjonen som gjemmesteder. Som skrevet tidligere er romdannende elementer en kvalitet, og en enkel og fin måte å skape 'rom i rom' på er ved å bruke vegetasjon.

En annen registrering som ble gjort og som relateres til naturen er barns, spesielt de mindre barnas, nysgjerrighet. På flere av studieområdene var det flere små barn som rettet oppmerksomheten mot blant annet gresset, blader og andre småting som ligger her og der, istedenfor til apparatene. En sansehage der det viktigste er plantene, kan derfor være en god idé for å tilfredsstille denne nysgjerrigheten. Et areal med planter i alle former og farger, fugler, sommerfugler og andre små dyr, og gjerne andre naturlige elementer som vann, sand og steiner, vil nok også glede de voksne og eldre i boligblokker mer enn et rød-brunt gummidekke med 3-4 enkle metall- og plastapparater og "Stavangers største kattedo". Et godt eksempel på den sistnevnte situasjonen er lekeplassen ved Madlakrossen som ligger utenfor en ny boligblokk. En beboer som var ute og ryddet på lekeplassen fortalte at lekeplassen

en sjelden gang blir brukt av barnebarn og står ellers tom bortsett fra noen besøk av katter fra nabolagene rundt. Disse beboerne hadde nok vært fornøyde om de kunne fått lov til å gå imot retningslinjene og gjort som forfatter Thor G. Norås' sa om lekeplasser: *"De er og blir "søppelplasser" skapt av geskjeftige folk som snekrer "pedagogisk riktig utstyr". Få "skiten" vekk og lag heller samlingssteder for nabolaget."* (Klippenberg, 2014).

I rapporten til Guttu og Schmidt kommer det frem at i noen slike boligblokker bor det også en andel barn, og det kan uansett være ønskelig med lekeplasser når barnebarn kommer på besøk.

Kanskje en slik sansehage som Nebelong snakker om kunne gjort mye mer for beboernes trivsel istedenfor de mange små 'gummi-lekeplassene' som ofte planlegges utenfor ny boligblokker. Det kan også planlegges for grønnsakshager for beboere og gode sitteplasser som kan danne et mer attraktivt fellesområde og møteplass. Selv om lekearealene skal planlegges først og fremst for barnas beste, vil likevel en slik hage være vel så spennende for de mindre barna som ett flatt gummidekke med noen små vipper.

Oppsummert fra observasjonene i denne oppgaven er at natur er en kvalitet, men ikke en avgjørende faktor for at lekeplassen skal bli brukt. Naturens elementer kan derimot brukes for å oppnå andre faktorer som skjerming og romdannelse, og for å skape en god plass også for andre brukergrupper enn barna.

Figur 43 - Lekeplassen ved Madlakrossen har tre enkle lekeapparater på et rødlig gummidekke.

Figur 44 - Barn som utforsker en dam.
Kilde: <http://www.quantockeco.org.uk/projects/schools/>

Hvor viktig er apparatene?

Det kan tyde på at apparatene ikke nødvendigvis er det viktigste for de mindre barna, men det er tydelig i observasjonene at de blir brukt. Spesielt rollehus og andre apparater og elementer som appellerer til fantasien blir brukt av de minste barna.

De eldre barna derimot leker hovedsakelig med apparatene. Men det skjer også at de har mer omfattende leker som tar opp mer av arealet, slik som sisten-varianter eller hinderløyper, der den åpne plassen, apparatene og andre elementer på plassen blir brukt. Det skjer også at barna, både store og små, leker utenfor lekeplassens areal, spesielt der det er skog, vann, hager, gater og/eller gatetun som er vel så spennende. Dette var tydelig ved lekeplassen i Brønngata der jeg kunne høre barna som lekte flere steder i nærheten, og noen barn ble sett lekende i gatene like ved lekeplassen, samtidig som selve lekearealet sto tomt ved alle observasjonstidspunktene.

Vi kan nok ikke kutte ut alle lekeapparatene, men det er nok ikke en god ide å gå ut i fra at all leken skjer på apparatene. Terreng, romdannende elementer, vann og løse materialer er lekemuligheter som kan gi barna fler og annerledes lekemuligheter enn det en klynge med prefabrikkerte apparater kan gjøre. Apparater bør heller brukes ved å plassere de i sammenheng med andre kvaliteter og elementer på lekearealet. Ajaxparken er et god eksempler på en sammen-setning av apparater, figurer, bambusstokker (som skaper romfølelse), og et opparbeidet terrenget.

Typen lekeapparater, om det er prefabrikkerte, digitale eller 'vanlige' lekeapparater, om de er fargerike eller ikke, eller om de er spesiallaget eller hjemmesnekret ser ikke ut til å være en spesielt viktig faktor. Dette er likevel noe som ikke har blitt studert i detalj i denne oppgaven. Det som har vært tydelig ved observasjonene er at et bredt tilbud og at det er variasjon i lekefunksjonene som er viktig.

Hvilke faktorer er de mest viktige på lekeplasser?

På Tabell 10 under er kun de fem mest besøkte lekeplassene plukket ut fra Tabell 5 fra Analysekapittelet. På den måten blir det noe enklere å skille ut de kategoriene som har fått gode karakterer hos de fem lekeplassene som var mest besøkte.

Det er klart fra tabellen at *lekemulighetene* er viktige, kanskje det viktigste av de faktorene som ble registrert. Dette betyr ikke nødvendigvis antallet lekeapparater, men at det generelt er mye som kan brukes og oppmuntrer til lek. Etter kategorien lekemuligheter er det de ikke-fysiske faktorene som går igjen som gode på de fleste av disse fem lekeplassene. Det er stort sett godt lokalklima og lite trafikk og støy på de fleste studieområdene i denne oppgaven. Kommunene setter ofte krav til disse kvalitetene på en lekeplass, så det er kanskje ikke så rart at de fleste lekeplassene skåret greit på disse ikke-fysiske faktorene.

Natur derimot ser ikke ut til å være noe særlig tilstede på disse lekeplassene, men som nevnt tidligere i dette

kapittelet kan ikke fraværet av natur nødvendigvis bety at det ikke er en kvalitet. Det samme gjelder med de andre kategoriene i denne tabellen.

'Rom i rom', *terreng* og *opphold* er kategorier som ikke har fått så gode karakterer på disse fem populære lekeplassene, men det som har blitt registrert er at disse tre faktorene er noe som virker attraktivt og blir brukt de stedene det er tilgjengelig og har blitt godt utformet.

De fleste av faktorene som dekkes av de ti kategoriene bidrar til å gjøre en lekeplass bra, noen mer enn andre. Likevel er min oppfatning etter observasjonene at aktiviteter i nærheten lekeplassen og at det er folk som passerer forbi, altså plasseringen av lekearealet, som er spesielt viktig. At det er andre barn og voksne på plassen gjør at man føler at dette er en god plass. Nærværet av andre mennesker er nok ganske viktige for hvordan vi opplever en plass.

Tabell 10 - Utdrag av de fem mest besøkte lekeplassene fra Tabell 5.

	Sosialt	Ikke fysiske faktorer(opplevelse)		Fysisk utforming						
	Bruk av plassen	Lokalklima	Trafikk og støy	Åpent/skjernet	Sone-inndeling	'Rom i rom'	Terreng	Leke-muligheter	Opphold	Natur
1. Ajax - ca. 300 m ² - Sentrum										
2. Stvg. stadion - ca. 2000 m ² - Tett boligbebyggelse										
3. Geoparken - ca. 4000 m ² - Sentrum, havn										
5. Kyviksmarka - ca. 1000 m ² - Tett boligbebyggelse										
12. Håbakken - ca. 800 m ² - Eneboliger+park										

Introduksjon

Teori

Metode

Empiri

Resultater

De viktigste funnene fra drøftingen har blitt trukket ut og presenteres i dette kapitlet. Resultatene består av syv anbefalinger som både gjelder plassering og utforming av lekearealet. Disse anbefalingene presenteres med en kort tekst om hvorfor dette har kommet frem som viktig for å planlegge gode lekeplasser og er vist sammen med håndskisser som illustrerer det som anbefales eller deler av det som anbefales.

Presentasjonen av resultatene er inspirert av måten mønstrene i boken "A Pattern Language" av Alexander, Ishikawa og Silverstein (1977) er presentert.

Analyse

Drøfting

Resultat

Avslutning

Plassering

En av de første tingene å tenke på i planleggingsprosessen for å skape en god lekeplass er hvor den skal plasseres. Lekeplasser ser ut til å bli plassert litt 'her og der' uten at det er spesielt gjennomtenkt, kanskje utenom at det noen ganger plasseres bevisst der det er flatt.

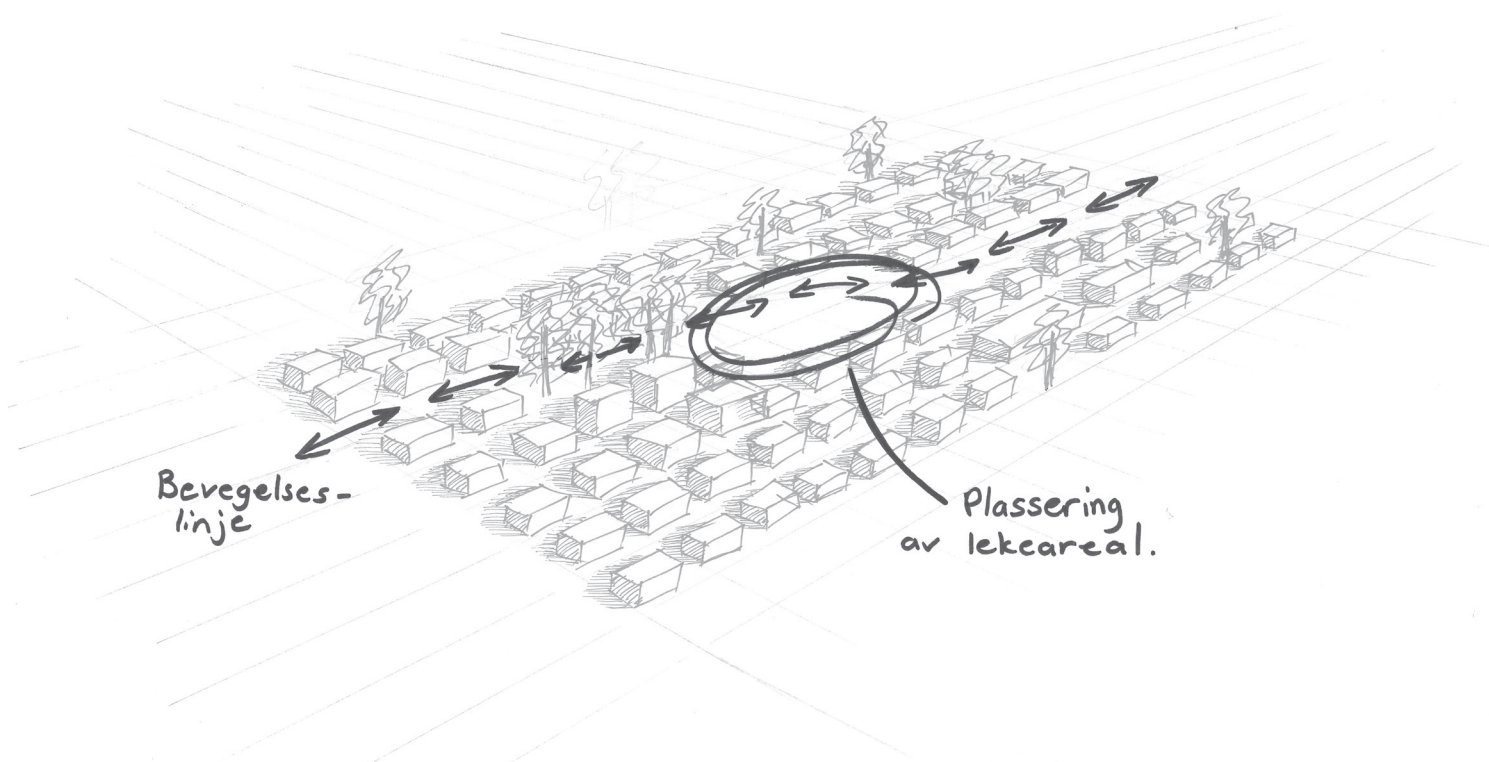
Om det er flatt eller ikke er nok langt fra det viktigste med tanke på plasseringen. I noen tilfeller vil kanskje noe naturlig terreng eller stigning være mer positivt enn et flatt areal. Nærheten til aktiviteter som trekker folk til plassen eller en plassering der folk uansett går tur eller generelt beveger seg forbi har blitt registrert i observasjonene som en viktig faktor for at lekeplassen blir mye brukt. Dette kan være aktiviteter som ballbaner, parkområde, badeplass og akebakke, eller bevegelseslinjer som turstier og mye brukte traséer i bolig- eller byområder.

Lekeplassen bør bli sett av folkene rundt og det er en fordel at man kan se og føle nærværet av andre mennesker når man er på plassen. Fra teorien fant vi at dette er viktig fordi;

"Overalt, hvor mennesker færdes i huse, i byer, i rekreative områder osv., er det et gjennomgående træk, at mennesker og menneskelig aktivitet tiltrækker andre mennesker. Mennesker orienterer sig mod mennesker, oppholder sig og færdes sammen med andre, placerer sig i nærheten af andre, nye aktiviteter opstår i nærheten af begivenheder, der allerede er i gang."

- Jan Gehl (2011, s. 21)

Utformingen er selvsagt viktig for at dette skal bli en kvalitet. Lekearealet må virke åpent og innbydende og ikke være vanskelig å komme seg til fra det området aktiviteten skjer på eller stien folk går på, altså ikke fysiske barrierer eller for lange avstander.

Figur 45 - Resultat Plassering

Benytte eksisterende kvaliteter

Dersom det ikke er noen (planlagte) aktivitetsområder og ikke noen forventede trafikkerte traséer for myke trafikanter, eller om det av gode grunner ikke er passende å plassere lekeplassene ved disse, kan det være andre kvaliteter i området som kan bevares, for så å plassere lekeplassene i sammenheng med disse.

Løse materialer til konstruksjonslek og farlig lek i ulike omgivelser (som klatring i trær og skråninger, lek ved vann og lignende) har blitt identifisert som attraktive lekemuligheter for barn i ulike aldersgrupper. Dette er kvaliteter som ikke er dominante på noen av studieområdene i denne oppgaven, men det lille som har blitt observert viser til at dette er noe som er populært og kanskje litt for lite tilbudt.

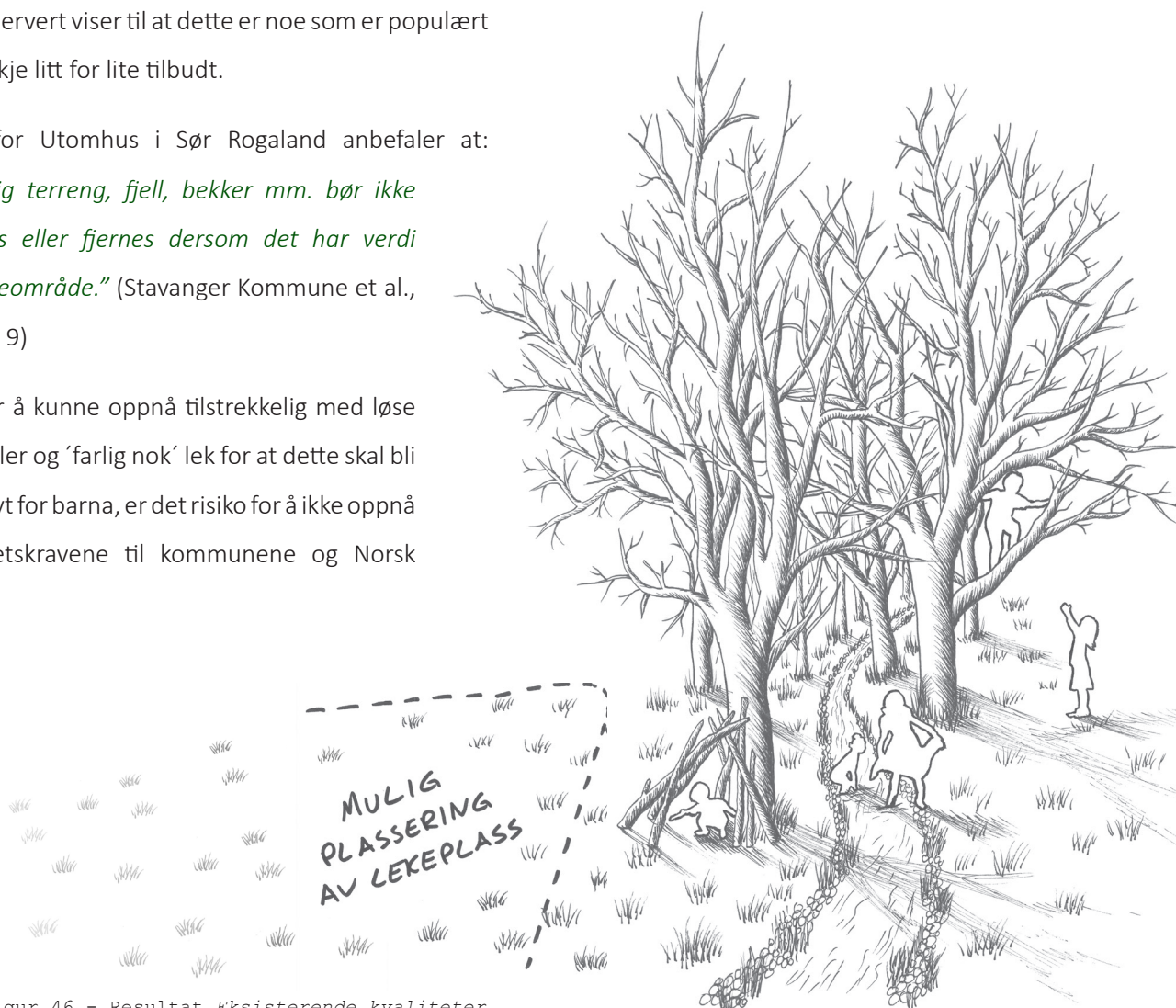
Norm for Utomhus i Sør Rogaland anbefaler at:

“Naturlig terreng, fjell, bekker mm. bør ikke planeres eller fjernes dersom det har verdi som lekeområde.” (Stavanger Kommune et al., 2015, s. 9)

Men for å kunne oppnå tilstrekkelig med løse materialer og ‘farlig nok’ lek for at dette skal bli attraktivt for barna, er det risiko for å ikke oppnå sikkerhetskravene til kommunene og Norsk

Standard. Derfor kan det være lurt å identifisere og bevare de plassene som har blitt brukt til lek før utbygging eller som kan bli aktuelle til lek etter utbygging. Disse plassene vil kunne gi barna mulighet til å drive med den typen lek som ikke passer inn med sikkerhetsrammene på en lekeplass. Dersom det passer med resten av regulerings-/områdeplanens innhold, kan lekeplasser lokaliseres nære slike plasser.

Det er likevel viktig å vurdere om et lekeareal inntil en slik plass kan ødelegge for det som gjør akkurat denne plassen attraktiv. Typen lekeplass og utformingen som passer inn ved en slik plass må også vurderes.

Figur 46 - Resultat Eksisterende kvaliteter

Tilpassing etter brukergruppe

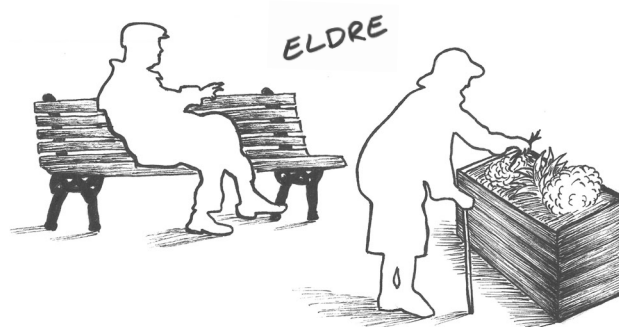
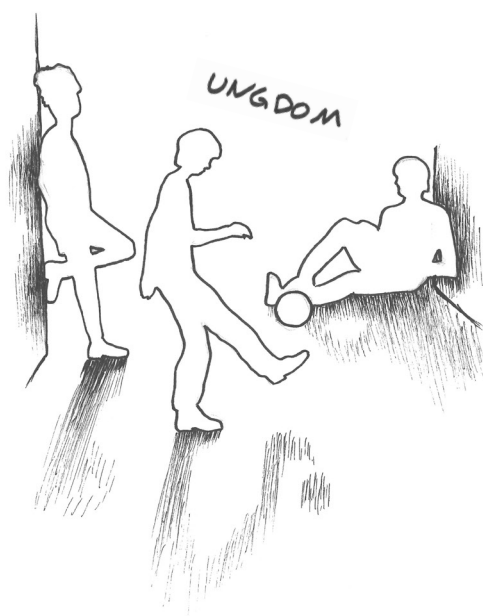
Hvem er de aktuelle brukergruppene? Det er viktig å gjøre seg opp en idé om hvem som kommer til å bruke den aktuelle lekeplassen, også noen år frem i tid, og utforme den med dette i tankene. I sentrumsområder er det kanskje virksomhetene rundt som kan antyde hvilken aldersgruppe og type folk som kommer til å bruke plassen, i et boligfelt er det barn i alle aldre og deres foreldre som må prioriteres nokså likt, mens en sandlekeplass utenfor boligblokker der det forventes få barn kan planlegges mer for de eldre selv om en lekeplass egentlig skal planlegges for barn. Journalist, forsker og forfatter Thor G. Norås' har blitt sitert i en artikkel med et utsagn om lekeplasser:

"Få 'skiten' vekk og lag heller samlingssteder for nabolaget." (Klippenberg, 2014).

Fra observasjonene ble det registrert flere eldre barn og ungdommer som brukte lekeplassene til å samles og oppholde seg på. Da er det ikke benkene som blir brukt, men tilfeldige flater (gjerne i høyden) eller apparater som brukes til opphold. Dette er også noe som kan tas med i planleggingen av flere lekeplasser.

Et eksempel på plasser som kunne trengt en slik tilpassing, som i denne studien har blitt sett på som nokså unødvendig og lite brukt er sandlekeplassene som planlegges som del av blokkbebyggelse. På slike lekeplasser kan opphold og natur prioriteres for å gi en god møteplass på fellesområdet for beboerne, samtidig som det er lekemuligheter og opplevelser for barna som en sjelden gang kommer på besøk.

Kravene til den enkelte kommunen må likevel følges og ofte er det krav om tre lekefunksjoner i tillegg til sandkasse. Lekefunksjonene trenger ikke nødvendigvis å være prefabrikerte lekeapparater, og hvis man benytter slike apparater kan disse integreres på et areal på en slik måte at det ikke blir dominerende. Vegetasjon, vannelementer som dam, fontene eller regnbed, eller grønnsakshager er noen av elementene som kan tilføres en slik lekeplass i tillegg til gode sitteplasser.

Figur 47 - Resultat Brukergrupper

Sitteplasser

”Kalde og harde betongbenker uten ryggstø plassert midt i uterommet inviterer ikke til å sette seg ned. Uterom der man føler seg beglodd blir lite brukt.”

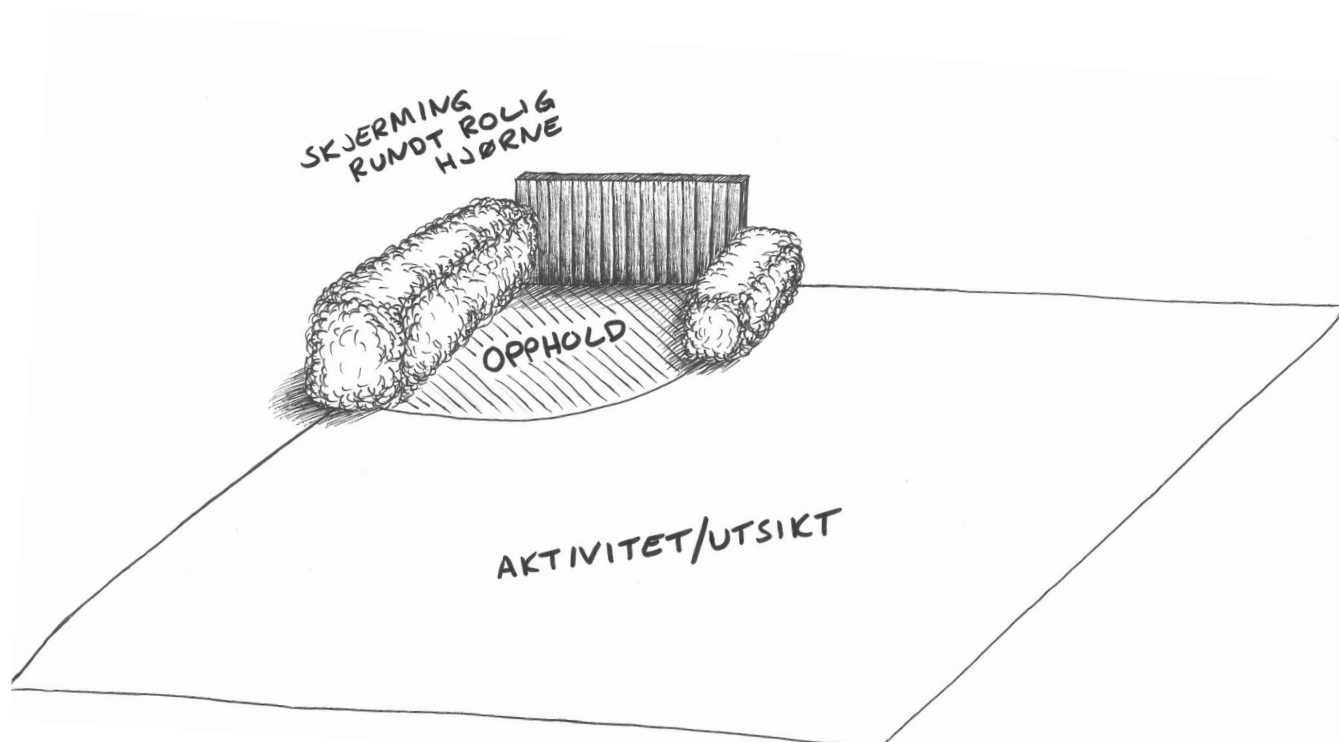
- Guttu og Schmidt (2010, s. 82)

Det finnes mye teori og forskning på hva som er gode sitteplasser; de bør være skjermet i ryggen, stå langs kantene på åpne områder, utsikt over aktiviteter eller landskapet, og ha godt lokalklima. Teorien stemmer godt med funnene fra observasjonene. Det ble også registrert hvor viktig det er for de fleste foreldre å følge godt med på barna, og sitteplassene kan derfor med fordel ha utsikt over lekearealet. Spesielt over den delen som er ment for de minste barna. Her kan det også vurderes om kanskje romdannende elementer er viktigere en optimal oversikt over lekearealet fra oppholdssonen.

Sitteplasser anbefales å være plassert i et solfylt og lunt hjørne eller langs ytterkanter, på en plass det er grei utsikt over lekearealet eller evt. utsikt over urbant eller naturlig landskap. Det er viktig å skjerme sitteplassene med levegg, vegetasjon eller lignende for å skape le for vind der det er behov, men også for å skape trygghetsfølelse av å være skjermet mot det som skjer rundt.

Utsikt som en kvalitet må måles opp mot lokalklimaet, for eksempel kan skjerming for vind noen steder være viktigere enn optimal utsikt.

Sitteplasser er mest viktig for de voksne. Muligheten for grilling kan være en kvalitet på lekeplasser der det er plass og det er passende i forhold til hva som er i området rundt.

Figur 48 - Resultat Sitteplasser

Terreng

Norm for Utomhus i Sør-Rogaland skriver følgende om lekeplasser:

"Det oppfordres til å bruke terreng for å skape spennende lekeplasser." (Stavanger Kommune et al., 2015, s. 9)

Terrengen kan utnyttes både om det er flatt eller om det er opparbeidet i bakker, topper og skråninger. Der det er flatt kan det tilrettelegges for kubb, boccia og andre medbrakte leker, eller en sykkelbane for barna. En slik sykkelbane kan også inneholde bakker eller sykkelvegen kan gå i dalene mellom toppene.

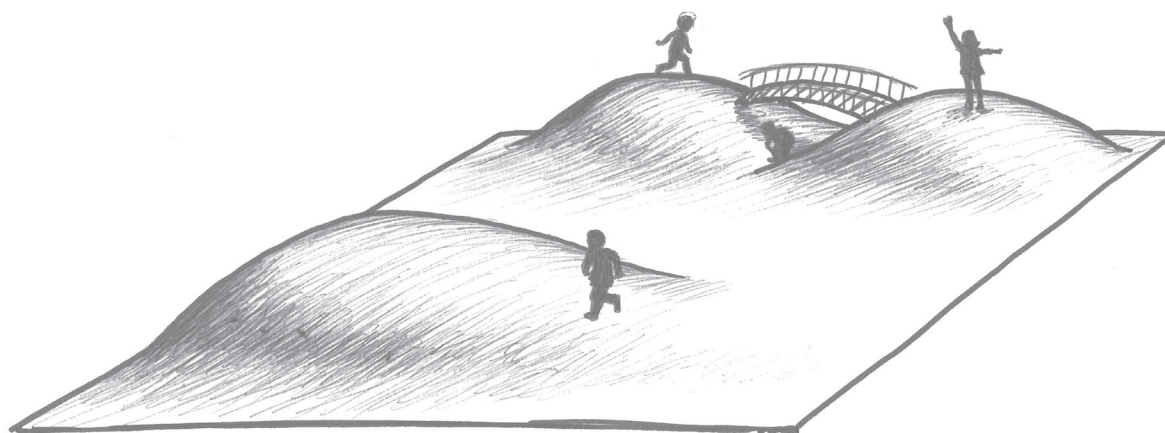
De helt flate lekeplassene i denne studien oppfattet jeg raskt som kjedelige, og de fleste av disse ble heller ikke spesielt mye brukt.

Opparbeidet terreng derimot fremsto som populært hos barna under observasjonene på de lekeplassene som hadde bakker, topper og/eller daler i terrenget.

Terrengen kan være en lek i seg selv. Små barn storkoste seg med å løpe opp og ned små bakker, sisten-varianter blir mer variert og spennende med terreng siden det skaper mer romfølelse på plassen, og fantasilek blir mer variert og gøy med terrenget sammen med elementer som bro, lekehus og andre rollelek-elementer.

Terreng kan gjøre et godt inntrykk på voksne også, siden opparbeidet terreng skjermer og gir en romfølelse som gjør at vi mennesker føler oss trygge. Dette er også noe av poenget i den neste anbefalingen, *Romdannende elementer*.

Terrengen må selvsagt passe med området rundt og den planlagte bruken, men dersom det ikke er en spesiell grunn til det, bør helt flate lekeplasser unngås.

Figur 49 - Resultat Terreng

Romdannende elementer

”Princippet med små rum i store er en tredje metode til at kombinere store rum og en beskeden menneskelig skala.”

- Jan Gehl (2010, s. 175)

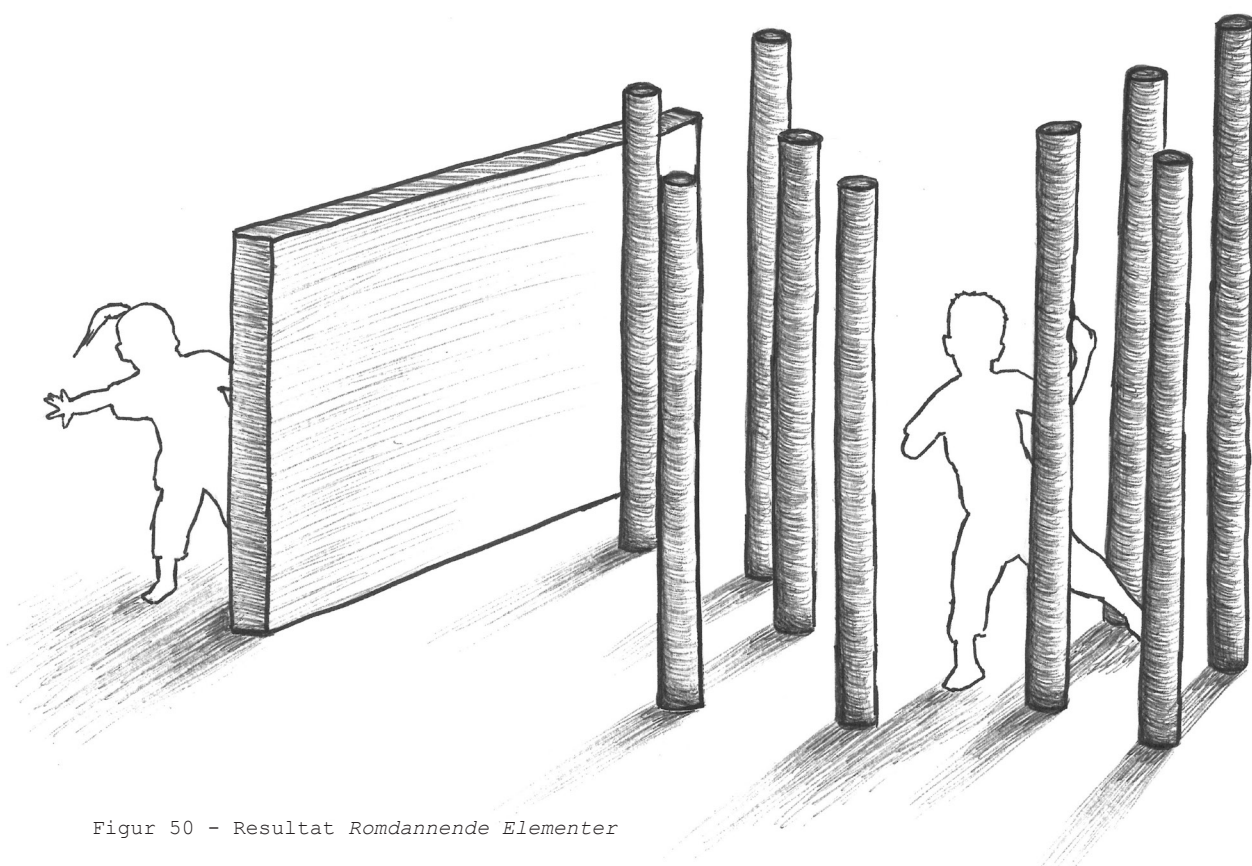
Romdannende elementer kan påvirke vår opplevelse av en plass. Skjermede sitteplasser føles mer trygge, og opparbeidet terreng (som skaper mindre rom i rommet) gir mer muligheter for lek.

Romdannende elementer kan altså være mye forskjellig. Fra observasjonene ble det registrert barn som lekte med, i eller mellom romdannende elementer selv om det var lekeapparater like i nærheten. Eksempler på dette er terreng, bambusstokker, murer, vegetasjon mm.

De leketyperne som ble observert i sammenheng med romdannende elementer var hovedsakelig forskjellige variasjoner av fantasilek, sisten og gjemsel.

Romdannende elementer er også en av måtene for å dele opp plassen i soner. Soneinndeling blir anbefalt i flere veiledere og normer og gjennom arbeidet med denne oppgaven virker inndeling av soner som en god kvalitet på lekeplasser. Inndeling av blant annet rolige og aktive soner gjør at barna som driver med rolig lek får et fysisk skille fra de barna som driver med aktiv og ofte mer forstyrrende lek.

Derfor er min anbefaling å bruke romdannende elementer i utformingen av lekeplasser. Hvilken typer, størrelser og fasonger disse elementene bør ha vil avhenge av plassen og dens omgivelser.

Figur 50 - Resultat Romdannende Elementer

Lekemuligheter

En av de viktigste faktorene for at barna skal trives på en lekeplass er at det er mange, varierte og spennende lekemuligheter.

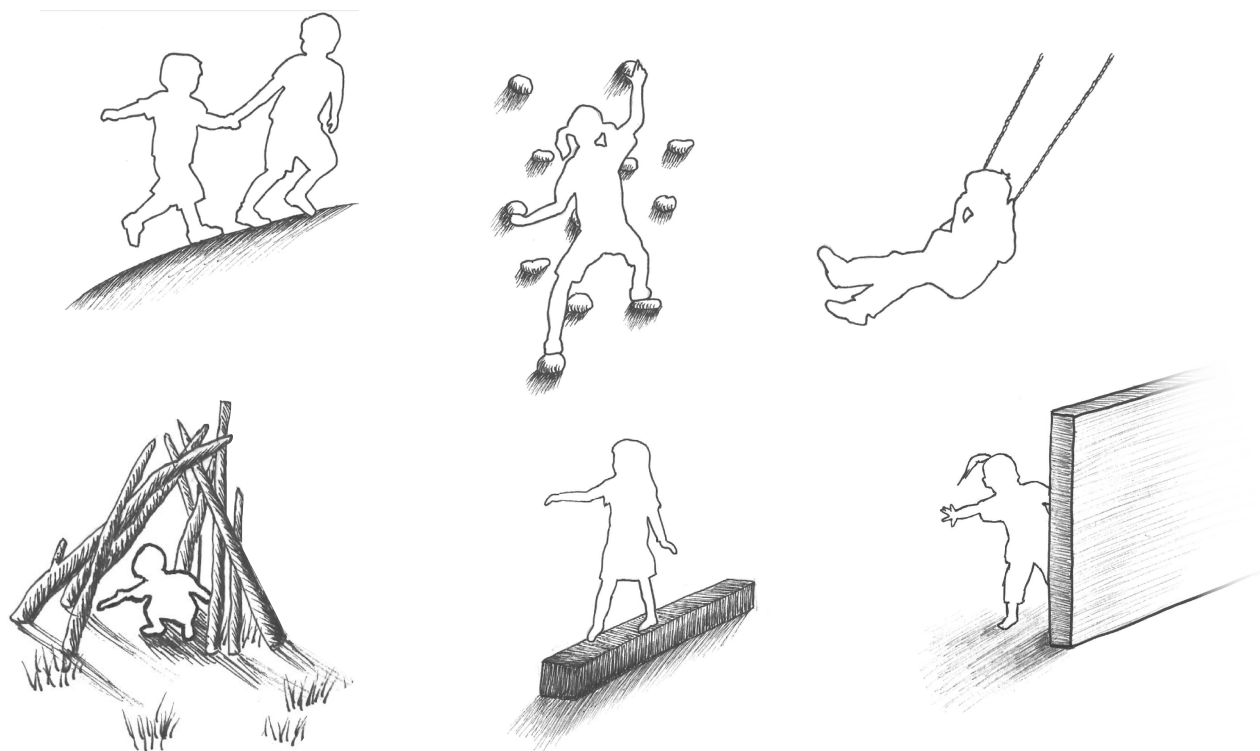
Det kom tydelig frem i dataen fra observasjonene at de store lekeplassene ble mest besøkt, men etter analysering og drøfting av dette virker det mer riktig at det er innholdet som er essensielt. De større lekeplassene har som regel flere lekemuligheter og generelt mest å tilby.

Som regel stiller kommunene krav om hvor mange lekefunksjoner som forventes på de forskjellige typene lekeplasser, tre på sandlekeplass og fem på kvartalslekeplasser. Fra funnene i observasjonene har de fleste lekeplassene akkurat nok lekefunksjoner til å dekke dette kravet, men for at lekeplassen skal

bli populær og mye brukt burde det helst være flere lekemuligheter enn det, og helst lekemuligheter også utenom lekeapparater.

Det bør også være en variasjon i de tilbudte lekemulighetene. Behovene for en slik stor variasjon vil avhenge noe fra plass til plass og i forhold til brukergruppen(e), men som regel bør det være mulighet for både rolig og aktiv lek, og at lekeplassen helst tilbyr alle de ulike typene lek: Konstruksjonslek, fantasilek og kroppslig lek.

Til slutt trenger ikke alle disse tilbudene å være en type lek. De minste barna er nysgjerrige og utforsker planter, steiner og mye annet som vi voksne tar for gitt. Planter og andre naturlige elementer kan derfor være en kvalitet.

Figur 51 - Resultat Lekemuligheter

Introduksjon

Teori

Metode

Empiri

Avslutning

Målet med denne studien var å finne ut hva som er en god lekeplass, og at man kan med hjelp fra resultatene i denne oppgaven få anbefalinger til hvordan planlegge og utforme lekeplasser som ikke bare tilfredsstiller sikkerhetskravene, men som også har de kvalitetene som kan gjøre disse arealene til populære lekeområder og møteplasser.

Første del av dette kapittelet er en konklusjon som vil forsøke å svare på problemstillingen som er presentert i introduksjonen av oppgaven og gi en ide om hva som egentlig er en god lekeplass, mens den andre delen reflekterer over det arbeidet som er gjort og eventuell videre forskning.

Analyse

Drøfting

Resultat

Avslutning

Konklusjon

Hva kan vi lære av eksisterende lekeplassers plassering og utforming?

Gjennom observasjoner og registrering, analysering av funnene og drøfting av dette har følgende punkter kommet frem som erfaringer dratt frem fra de 15 studieområdene:

- De minste lekeplassene, som tilsvarer sandlekeplasser, står mye tomme. Stavanger kommunes lekeplassnorm ser altså ut til å kreve i overkant mange små lekeplasser.
- Likevel er det nok ikke nødvendigvis størrelsen på lekeplassene som er det viktige, men at lekeplassen har mye å tilby brukerne. Store lekeplasser har oftere mer (lekemuligheter og andre kvaliteter) å tilby.
- Det ser ut til å være en sammenheng mellom lekeplassene som er plassert slik at det er en del folk i området eller som beveger seg forbi, og de lekeplassene som er mest brukt. Plasseringen virker altså som en viktig faktor.
- Det er ikke bare barn som bruker lekeplasser. Ungdommer bruker lekeplasser som møteplasser for å 'henge' sammen. Voksne bruker også lekeplasser som møteplasser, som regel med barn, men også noen ganger uten.
- Det ser ut til at det ofte er de voksne som bestemmer lekeplassen som familien skal besøke, og foretrekker plasser som tilbyr noe for de voksne også. Enten om det er gode oppholdsplasser, noe aktivitet eller mulighet for å gjøre ærender i nærheten.
- Temalekeplassene virker populære, men det virker ikke som det avgjørende er temaet, men at utformingen av disse lekeplassene er mer gjennomførte og gjennomtenkt. De mest brukte lekeplassene er også ganske nye, men noen av de nyeste lekeplassene står mye tomme. Alderen på lekeplassene er altså langt fra en avgjørende faktor for populariteten av plassen.
- Det er en mangel på *farlig lek* og løsmaterialer til konstruksjonslek på lekeplasser. Dette har nok en sammenheng med kravene om sikkerhet.
- Registreringene viser ikke natur som en viktig faktor for å gjøre lekeplassene populære, men natur/vegetasjon kan være en kvalitet på lekeplasser og kan brukes for å oppnå andre kvaliteter som skjerming og romdannelse.
- Det er viktig at det er mange og variert lekemuligheter, uavhengig om det er prefabrikkerte apparater eller helt andre elementer som blir tilbudt.
- Lekefunksjoner fremstår også som spesielt viktige blant faktorene og kategoriene som er studert og analysert.
- Lokalklimaet er stort sett bra ved de fleste studieområdene. 'Rom i rom', terrengbruk og oppholdsplasser er derimot ikke like mye brukt alle plasser, men står frem som attraktivt og mye brukt på de plassene de er tilbudt.

...og hvordan kan dette implementeres i planleggingen av nye lekeplasser?

Fra innholdet i drøfte-kapittelet ble syv anbefalinger trukket ut som viktigst og deretter presentert som resultater i denne oppgaven. Kort oppsummert er anbefalingene å:

- finne en god plassering i området.
- bevare og/eller utnytte eksisterende kvaliteter som finnes i det området som skal bygges ut.
- tilpasse utformingen med tanke på de aktuelle brukergruppene.
- lage gode sitteplasser for de som vil oppholde seg på plassen.
- utnytte eller opparbeide terrenget for å skape spennende plasser og lekemuligheter.
- bruke romdannende elementer også for å skape spennende plasser og for skjerming og soneinndeling.
- tilby gode og varierte lekemuligheter for å gi barna en god plass å leke og utfolde seg på.

Så, hva er egentlig en god lekeplass?

Siden mennesker tiltrekkes av andre mennesker kan brukerne selv (barn, ungdommer og voksne) påvirke inntrykket som andre får av plassen. En lekeplass med mange folk virker tross alt som en lovende indikator på at dette er en god plass. Dette var noe av det som ble lagt til grunn i begynnelsen av denne studien da bruken av studieområdene ble registrert, altså at en mye brukt lekeplass kan tolkes som en god lekeplass.

For at folk faktisk skal bruke plassen, må de fysiske faktorene og omgivelsene være gode. Dersom plasseringen av lekearealet er gjennomtenkt, og de andre anbefalingene som kom frem i resultatkapittelet blir brukt under planleggingen og utformingen, vil grunnlaget være på plass for at dette kan bli en god lekeplass.

Hva som er en god lekeplass avhenger likevel av så veldig mye mer, og det kommer selvsagt an på hvem man spør. Ulike brukergrupper foretrekker ulike ting, og enkeltpersoner vektlegger kvaliteter på lekeplasser veldig forskjellig.

Refleksjon

Hvor pålitelige er resultatene, og hva kunne blitt gjort annerledes?

Etter å ha arbeidet med denne oppgaven i ett semesteret sitter jeg igjen med noen tanker om påliteligheten av studien, om hvordan studien har blitt utført og temaer som kunne vært spennende å forske videre på.

Først har jeg sett at de faktorene som ble trukket ut fra teorien og ble satt som grunnlaget for å vurdere studieområdene, altså Figur 37 der faktorene fra teorien er delt inn i ti kategorier, ser ut til å stemme ganske bra med det som senere ble observert. Likevel kan det være teori som ikke har kommet med i litteraturstudiet som kunne gitt et litt annet bilde, og kanskje påvirket resultatene.

Med et tidsrom på 4,5 måned har oppgaven blitt noe begrenset og datainnsamlingens pålitelighet er ikke like god som den kunne blitt. Dersom denne studien hadde gått over en lengre periode kunne det vært aktuelt å observert flere lekeplasser, og observert de flere ganger over lengre tid for å gjøre registreringer ved ulike værforhold og årstider. Dette kunne gitt et annet grunnlag for karaktersettingen av bruken og kategoriene på hver lekeplass i analysen, altså for Tabell 3 - *Oversikt over antall besøkende* og Tabell 5 - *Karaktersettingen av kategoriene på de 15 studieområdene*. Disse to tabellene la noe av grunnlaget for drøftingen som igjen førte til resultatene.

Denne tanken om pålitelighet var grunnlaget for at det ble tatt 'stikkprøver' av studieområdene i tillegg til den ene detaljerte registreringen som var planlagt å gjøre én gang i én helg. Lekeplassene ble besøkt to ganger ekstra enn egentlig planlagt, slik at bruken på ulike tidspunkt i uka kunne være med i vurderingen. Dette gir denne studien noe mer pålitelighet, men dersom tiden hadde strukket til kunne enda flere besøk blitt gjort.

Hva kan eventuelt bli forsket videre på?

Det er en viss forskjell på folk som bor i byen og folk som bor på mindre plasser. Studieområdene i denne oppgaven er lokalisert i sentrum, sentrumsnære områder og i nokså tett bebyggelse litt utenfor sentrum. Et spørsmål som har dukket opp, som det hadde vært spennende å finne ut mer om, er om de samme anbefalingene ville kommet frem i en lignende studie av lekeplasser på mindre plasser utenfor de store tettstedene.

I denne oppgaven ble lek delt inn i tre typer: Konstruksjonslek, kroppslig lek og fantasilek. Det ble registrert (nokså overfladisk) hva som ble tilbudt og hva som ble lekt mest med på de 15 lekeplassene. Det kunne vært interessant å gjort en studie som gikk i dybden på hvilke lekefunksjoner som er mest populære. Ikke bare blant disse tre typene, men også farlig lek, utforskningen/nysgjerrigheten til de minste og eventuelle andre typer lek og interesser som opptar barn og kan være aktuelle på en lekeplass.

Referanser

- Alexander, C., Ishikawa, S. & Silverstein, M. (1977). *A pattern language: Towns, buildings, construction* Oxford University Press.
- Blaikie, N. (2010). *Designing social research* (2nd utg.). Cambridge: Polity Press.
- Byggforsk. (2005). *381.301 lekeplasser*.
- Center for Børneliv. (2014). Rumligt perspektiv: Legepladsens betydning for legen Lastet ned 23.02.16, fra http://www.centerforboerneliv.dk/index.php?option=com_k2&view=item&id=51:rumligt-perspektiv-legepladsens-betydning-for-legen&Itemid=192&jj=1456217099432
- Gehl, J. (2010). *Byer for mennesker: Bogværket*.
- Gehl, J. (2011). *Life between buildings*. Washington: Island Press.
- Golicnik, B. (2007). *17 gis behaviour mapping for provision of interactive empirical knowledge, vital monitoring and better place design. - urban sustainability through environmental design: Approaches to time, people and place responsive urban spaces*. London: Routledge/Taylor and Francis.
- Guttu, J. & Schmidt, L. (2008). *Fortett med vett. Eksempler fra fire norske byer*. Bergen: Husbanken Region vest.
- Heian, H. (2001). Overbeskyttet barndom, *Bergens tidene*. Lastet ned fra <http://www.bt.no/nyheter/innenriks/Overbeskyttet-barndom-2364719.html>
- Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2010). *Inroduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt forlag AS.
- Klippenberg, A. O. (2014, 22.12). Trenger vi de gamle lekeplassene?, *Aftenbladet*. Lastet ned fra <http://www.aftenbladet.no/nyheter/lokalt/dalane/Trenger-vi-de-gamle-lekeplassene-3593612.html>
- Nebelong, H. (2008). *Vi leger at...* Fredrikshavn: Dafolo AS.
- Ortiz, R., Karlsen, M.-A. & Haffner, B. (2012). *Uterom for en billig penge*. Norsk Forum.
- Plan- Og Bygningsloven. (2008). Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).
- Regjeringen. (2015). Uterom Lastet ned 15.03.16, fra <https://www.regjeringen.no/no/sub/stedsutvikling/ny-emner-og-eksempler/uterom/id682367/>

- Rogaland Revisjon Iks. (2005). *Forvaltningsrevisjon av grøntområder og lekeplasser*. Stavanger: Sandnes Kommune.
- Sandseter, E. B. H. & Kennair, L. E. O. (2011). Children's risky play from an evolutionary perspective: The anti-phobic effects of thrilling experiences. *Evolutionary Psychology*, 9(2), 257-284. Lastet ned fra <http://evp.sagepub.com/content/9/2/147470491100900212.full>
- Solhjell, H. H. (u.d.). Lekens betydning for barn Lastet ned 02.03.2016, fra <http://famlab.no/lekens-betydning-for-barn/>
- Standard Norge. (2008). *Ns-en 1176-1:2008 lekeplussstyr og underlag - del 1: Generelle sikkerhetskrav og prøvingsmetoder*
- Stavanger Kommune. (2003). *Plan 1872 - havnearealer fra tollboden via bøyeviga til jorenholmen, innenfor "middelalderbyen stavanger", storhaug bydel*. Lastet ned fra <https://kart.nois.no/smart/Content/plandialog/GetGIplanregisterFil.aspx?systemid=1103%7c1872%7c1872+bestemmelser.pdf%7cPlandokument&k=1103&arkivnavn=Lagring+p%7c3%a5+disk>.
- Stavanger Kommune. (2015). *Kommuneplan 2014-2029*. Lastet ned fra <http://www.stavanger.kommune.no/no/Tilbud-tjenester-og-skjema/Samfunnsutvikling/Kommuneplan/NY-Kommuneplan-for-2014---2029/>.
- Stavanger Kommune, Sandnes Kommune, Sola Kommune, Randaberg Kommune, Time Kommune, Klepp Kommune, . . . Hå Kommune. (2015). *Norm for utomhusanlegg i sør-rogaland*. Lastet ned fra <http://www.stavanger.kommune.no/utomhus>.
- Stavanger Sentrum. (2013). Ajaxparken på 2.Plass i kåring av Norges beste uterom Lastet ned 19.04.16, fra <http://stavangersentrum.no/artikkel/ajaxparken-pa-2plass-i-karing-av-norges-beste-uterom>
- Waaseth, G. (2006). Virkning av grøntområder på menneskers helse og trivsel - en litteraturgjennomgang. *Bioforsk FOKUS*, 1(6).
- Wall, E. & Waterman, T. (2009). *Basics landscape architecture 01: Urban design* Sveits: AVA Publishing AS.

Vedlegg

Vedlegg 1 - Ajax

Type lekeplass: Tema (Noas ark)

Type omgivelser: Sentrum, tett bebyggelse, kjøpesenter (m/vinmonopolet)

Ca. størrelse: 300 m²

Standarden (vedlikehold): Ny

Sted:

Ajax – i Sentrum

Tidsbruk:

1 time

Tidspunkt:

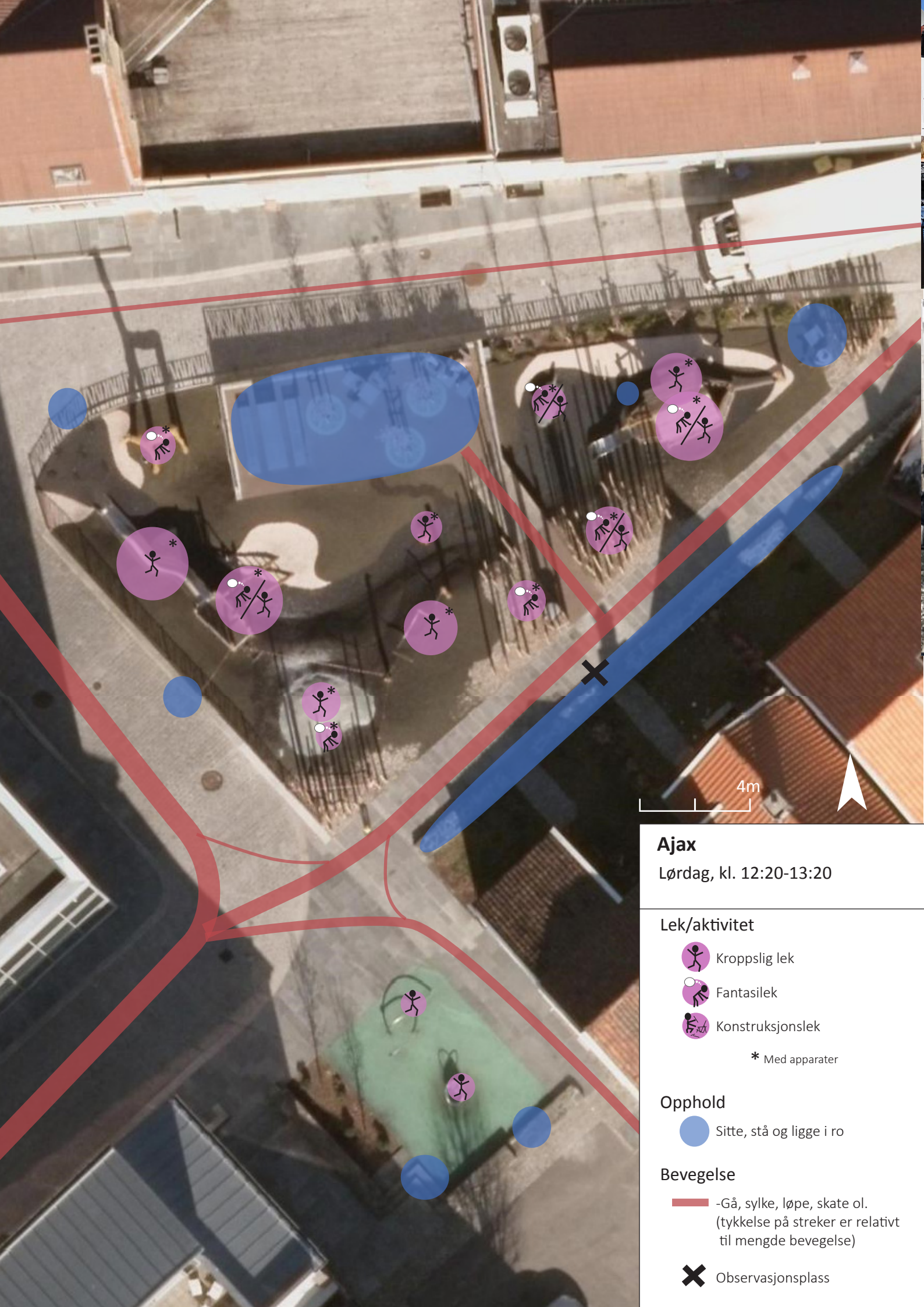
Lørdag, kl. 12:20-13:20

Været:

Skyfri himmel – Svak vind (1-3 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Ganske bra, til tross for en del høye bygninger rundt.
Vindforhold	Ganske lunt.
Støy fra områdene rundt?	Lite støy. Kan høre biltrafikk et lite stykke unna. Hører nesten bare prat, latter, rop og prat fra alle barna og voksne som er der.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Veldig innbydende - når du først ser den innimellom bygningene. Den er altså skjermet av bygninger på alle kanter.
Biltrafikk	Veldig lite. Noen få biler kjører forbi på de smale brosteinsbelagte gatene.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Tja. Det er en rolig sone med sitteplasser.
Romdannelse	Noe romdannelse der det er høydeforskjeller som skaper «daler» i terrenget. Bambusstokker bidrar også som romdannende elementer.
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	Det er en del stigning i terrenget på området. Dette er godt utnyttet ved å opparbeide flere topper og bakker i ulik stigning, lengde og retning. Elementer som en bro og en sklie er plassert på gunstige steder i det kunstige, gummibelagte terrenget. Terrenget i seg selv blir brukt til lek – spesielt løping.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	10 lekeapparater (inkludert noen statiske figurer). Det tilbys veldig varierte typer/funksjoner: Rollelek, klatring, sklie, hengehøye, karusell. Det virker som lekeplassen mest attraktivt for mindre barn (1-6 år) og deres foreldre. En del prefabrikkerte apparater. Til tider var det kø på noen apparater.
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Bakker/terreng blir brukt som en del av leken.
Oppholdssone/Sitteplasser	Bra oppholdsområder – benker i sol og med god oversikt, men kunne vært mer skjermet. Det er også en mur langs én side som egner seg godt til å sitte på. Det er ikke nok sitteplasser til alle som er der – spesielt benker i sola.
Adkomst og evt. gjennomgang	Det er ikke gjennomgang av selve lekearealet, men det er en del som går forbi i gatene langs sidene. Adkomst til lekearealet fra den ene langsiden (der muren til å sitte på er).
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Nei
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Veldig lite – små busker i utkanten og noen små trær.
Materialbruk	Hele plassen har gummidekke – tom. ved sitte plassene. Apparater og elementer i treverk, bla. Bambusstokker og figurene. Benker i metall.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	Veldig mange besøkende. Rundt 30-35 barn på ett tidspunkt (dette utenom barnevogner og nyfødte). Barna er hovedsakelig i alderen 1-6 år. Noen få barn som er litt eldre. Også mange voksne; Omtrent like mange voksne som barn. De fleste har lengre opphold der (minst 30 min - 1 time).
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Det er barn spredt utover hele lekearealet. Litt færre barn i den gamle delen som ikke er i sammenheng med hoveddelen.
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	De fleste passer på og følger med. Noen står og går rundt på lekearealet, men de fleste sitter/står i utkanten eller på benkene. Mange spiser.
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	Syn – figurer og farger, og mange andre folk. Lite lyd, smak og ting å ta på.
Diverse noteringer	Uttalelser på plassen: <ul style="list-style-type: none"> - «Spennende underlag» (viser til gummidekket som er brukt) - «Nå skal vi ta bussen hjem» - «Vi må kjøre hjem snart for å rekke....»

Ajax

Lørdag, kl. 12:20-13:20

Lek/aktivitet

 Kroppslig lek

 Fantasilek

 Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

 Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

 -Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

 Observasjons plass

Vedlegg 2 - Stavanger Stadion

Type lekeplass: Interaktiv / digital

Type omgivelser: Fotballbaner i forskjellige størrelser, boligblokker og skole

Ca. størrelse: 2000 m²

Standarden (vedlikehold): Ny, men det er noen slitne håndtak ol.

Sted:

Ved Stadion på Eiganes/Kampen

Tidsbruk:

1 time

Tidspunkt:

Søndag, kl. 11:40-12:40

Været:

Skyfri himmel – Lett bris (4-6 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Bra
Vindforhold	Litt trekk/vind (siden det er så åpent)
Støy fra områdene rundt?	Lite støy. Lyd fra fotballspillere og annen aktivitet i området.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Veldig åpent. Noe opparbeidet terreng og noen busker i ytterkantene.
Biltrafikk	Ikke i nærheten.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Ja – Aktivitet på én side og sittegrupper og sandkasse på den andre siden.
Romdannelse	Nei
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	Litt opparbeidet terreng rundt, og noen av gummidekket med apparatene er hevet ca. en meter. <ul style="list-style-type: none">- Barn syklet og løp litt opp og ned på de små bakkene på gummidekket.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	5-6 stk. – Prefabrikkerte Noen interaktive kombi-/klatrestativer, og noen kun klatring. Også noe snurring/karusell.
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Noen lave murer og oransje «benker» - ikke spesielt mye brukt, bare kortvarig til balanse og til å gå på. Stor gressflate – mulighet for fri-lek.
Oppholdssone/Sitteplasser	En del sitteplasser. Disse er lite skjermet og vindutsatt.
Adkomst og evt. gjennomgang	To hoved-adkomster, og mulighet for å gå inn langs én side. Plassen er mye brukt til gjennomgang til og fra aktivitetene som er der, selve lekearealene ble også brukt til gjennomgang.
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Grus, gress og sand, men lekearealet består kun av gummi/plastikk og metall.
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Lite. Gressflater og gresshauger. Noen busker og trær i utkantene av arealet.
Materialbruk	Gangveier av steinheller, men også noe grus og asfalt som dekke. Benker og bord i treverk. Plast og metall på lekearealet.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	Noen barn. 12-15 til sammen. De fleste i alderen 5-7 år og en liten gutt på 1-2 år. 6 voksne til sammen. Varierende lengde på oppholdet. Noen stopper innom noen minutter, de fleste var der minst 20 minutter. Noen barn var der minst 50 min.
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Klatrer mye (men det er klatring som hovedsakelig tilbys). Sykler rundt (noen bare gjennom). Prøver ut det tekniske, men de fleste leker uten det også. Bruker kontrollen (der den tekniske leken styres) som stativ for hoppestrikk.
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	De fleste deltar til en viss grad inne på lekearealet – deltar, hjelper eller observerer. Noen sitter på en benk like ved. Det er mange voksne og ungdommer i området rundt eller som passerer gjennom/forbi.
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	Syn – Lys fra apparatene og farger ellers. Hørsel – Lyd fra apparater. Følelsen og lukten av gress.

Lek/aktivitet

 Kroppslig lek

 Fantasilek

 Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

 Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

 -Gå, sykle, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

 Observasjons plass

5m

Stavanger Stadion

Søndag, kl. 11:40-12:40

Vedlegg 3 - Geoparken

Type lekeplass: En aktivitetspark/bypark. Tema: Oljenæring

Type omgivelser: Havn, Olje-museet, Plaza, Sentrum

Ca. størrelse: 4000 m²

Standarden (vedlikehold): Nokså ny/Virker ikke slitt

Sted:

Geoparken – i Sentrum

Tidsbruk:

1 time

Tidspunkt:

Lørdag, kl. 10:30-11:30

Været:

Skyfri himmel – Svak vind (1-3 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Bra
Vindforhold	Kan virke som om plassen er utsatt for trekk/vind siden det er så åpent ut mot fjorden.
Støy fra områdene rundt?	En del bilstøy, litt lyder fra båter og måkeskrik. Mest lyd fra barn og voksne på plassen.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Veldig åpen, i alle retninger. Spesielt ut mot vannet/havna og mot Plaza (mot museet). Utsikt ut i fjorden og man kan se på båtene. I retning mot veggen, inntil noe av parkeringen, er det en liten høydeforskjell som skiller lekearealene og bilene. Altså lite skjermet men veldig innbydende. Ellers er det noen murer som skille mot deler av parkeringsplassen.
Biltrafikk	Det er jevnt med biler som kjører forbi på <i>Havneringen</i> . Det er oversiktlig siden det er såpass åpent og lekearealet ligger litt unna bilvegen.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Det er ikke spesielt sone-inndelt. Det meste av arealet er for aktiv lek, noen plasser virker litt roligere, men disse er omringet av diverse aktiviteter.
Romdannelse	Mye romdannende elementer; murer (med tagging), store oransje fendere og andre materialer/elementer som er gjenbrukt fra oljenæringen.
Terreng <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan er det i så fall utnyttet? - Hvordan blir det evt. brukt av barna? 	Noe oppbygget terreng, i ulike hauger – med og uten andre elementer som murer og elementer fra oljenæringen. Terrenget i seg selv blir ikke spesielt mye brukt, men noen av de romdannende elementene (murer/platåer) blir hoppet opp på/ned av både voksne og barn.
Apparater <ul style="list-style-type: none"> Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret 	Ikke standard/prefabrikkerte apparater, men gjenbrukte elementer fra oljenæringen: Hoppe, klatre, huske, balansere og annen kroppslig lek. En del kan nok kategoriseres som «farlig lek». Ingen løse materialer/konstruksjonslek.
Lekefunksjoner <ul style="list-style-type: none"> Andre funksjoner enn apparater 	Ingen typiske apparater.
Oppholdssone/Sitteplasser	Ingen benker inne på lekearealet. Sittemulighetene er på kanter og tilfeldige flater. Det er en Plaza tilknyttet lekearealet (utenfor olje-museet) der det er mange benker, disse blir brukt av noen innimellom til tross for den åpne/uskjermede plasseringen.
Adkomst og evt. gjennomgang	Det er åpent/adkomst fra flere kanter, med bare vannet som grense. Det er ikke gjennomgang som i «snarveier», men det er en del som går/sykler inne på lekeområder og ut mot vannkanten. Dette er spesielt voksne.
Naturlige elementer <ul style="list-style-type: none"> Vann Løse materialer (Konstruksjonslek) 	Havet er like ved, men blir ikke utnyttet → Det er havne-kant på 1-2m. Ikke mye naturlige ting. Noe sand. Ikke løse materialer. Det er et vann- bord/renne (denne ble ikke brukt under observasjoner.
Vegetasjon <ul style="list-style-type: none"> (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?) 	Ikke noe vegetasjon på lekearealet. Det er trær på Plazaen utenfor museet.
Materialbruk	«Apparatene» hovedsakelig i plast og metall (gjenbruk). En del betong. Dekket er «lappet» med asfalt, betong, sand, gummidekke og belegningsstein.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	<p>Mye folk. Det ser ut som om alle barna er i følge med voksne, og de voksne følger godt med.</p> <p>Alle aldersgrupper, men veldig få eldre og noen få ungdommer (ca. 12-17 år). Noen ungdommer/unge voksne går og rusler inn/rundt på området.</p> <p>Variierende lengde på oppholdene, men de fleste er det lenge (en del var lengere enn jeg gjorde observasjonen).</p>
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	<p>Det meste av «apparatene» blir brukt, men spesielt hopping på fenderne og trampolinen (som er innimellom fenderne). Det er også en del som løper innimellom og over elementer.</p> <p>«Husken» og balansering på murer/jernstenger er også populært.</p> <p>Noen av de mindre barna (ca. 1-4 år) leker med sand.</p>
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	<p>De voksne som har med barn holder seg helt i nærheten av barna og følger godt med. De fleste står, men noen få sitter på «tilfeldige» flater.</p> <p>Noen voksne er også med i leken (klatring, gå opp på ting, husker og balanserer).</p> <p>Mange er der med barnevogn!</p> <p>De uten barn er der for å se på omgivelsene og lekeplassen i seg selv, noen tar bilder. Virker som om det var noen turister der.</p>
Hvilke sanser blir tilfredsstilt?	<p>Lyd: Hav, måker, båter, og noen materialer lager også lyd når de brukes/trampes på.</p> <p>Syn: Mye farger og «uvanlige» gjenstander.</p>

Lek/aktivitet

 Kroppslig lek

 Fantasilek

 Konstruksjonslek

* På denne plassen er det ikke registrert om leken skjer med eller uten apparater siden det egentlig ikke er noen vanlige apparater der.

Opphold

 Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

 -Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

 Observasjonsplass

5m

Geoparken

Lørdag, kl. 10:30-11:30

Vedlegg 4 - Kjelvene

Type lekeplass: «Vanlig»

Type omgivelser: Skatepark og basketbaner

Ca. størrelse: 150 m²

Standarden (vedlikehold?): Greit, men litt sliten.

Sted:

Ved Kjelvene skatepark – v/Bybrua

Tidsbruk:

45 min

Tidspunkt:

Lørdag, kl. 13:55-14:40

Været:

Skyfri himmel – Lett bris (4-6 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Bra, men sola forsvinner på ettermiddag (nå på våren).
Vindforhold	Godt skjermet for vind.
Støy fra områdene rundt?	Nærliggende biltrafikk. Det er delvis skjermet, men lyden av bilene er tydelig.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Åpent mot skatepark og basketballbane. Skjermet mot nord av vegetasjon og gangbru. Lekeplassen er inngjerdet.
Biltrafikk	Det er biltrafikk like ved. Den er synlig og har en del trafikk, men ikke en stor fare for barna som leker på eller ved lekeplassen pga. gjerde rundt lekearealet og avstanden til veggen.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Nei.
Romdannelse	Nei – bortsett fra skjermingen fra vegetasjon og gangbro på én side.
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	Nei.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	Prefabrikkerte og <i>vanlige</i> apparater. Huske, kombistativ (klatre, skli, rollelek), karusell, dumper. Det er en stor traktor på andre siden av basketballbanene. Denne blir brukt til klatrelek og rollelek, men den beregnes ikke som en del av lekeplassen i denne oppgaven pga. avstanden mellom den og lekearealet.
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Lek med medbrakte leker (sand-lek).
Oppholdssone/Sitteplasser	Ikke sitteplasser som hører til lekearealet, verken inne på eller like ved lekearealet. Sitteplassene er plassert rundt basketballbanen og skateparken. De fleste på motsatt side av lekearealet.
Adkomst og evt. gjennomgang	Inngjerdet med én adkomst.
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Sand og busker.
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Busker/hekk på én side (under gangbrua), ellers lite.
Materialbruk	Sand som dekket. Tre- og metallapparater.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	Noen få barn (2-4 barn om gangen). Alle mindre barn, 1-6 år, i følge med foreldre.
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Kortvarig lek med flere apparater. Mest på karusell og kombihuset m/slie. Ellers i området er det mye aktivitet; mange barn og unge som skater og en del voksne som spiller basket.
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	På lekearealet følger de med barna og hjelper til/passar godt på.
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	Ikke noe spesielt som utmerker seg.

Lek/aktivitet

- Kroppslig lek
- Fantasilek
- Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

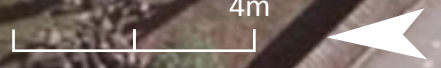
- Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

- -Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

- Observasjonsplass

4m

Kjelvene

Lørdag, kl. 13:55-14:40

Vedlegg 5 - Kyviksmarka

Type lekeplass: «Vanlig» + Parkour

Type omgivelser: Volleyball-, fotball- og basketballbaner, kirke og kirkegård, og boligområde.

Ca. størrelse: 1000 m²

Standarden (vedlikehold): Deler av lekeklassen er helt nytt

Sted:

Ved Hetland Kirke på Storhaug

Tidsbruk:

1 time

Tidspunkt:

Lørdag, kl. 14:50-15:50

Været:

Skyfri himmel – Lett bris (4-6 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Veldig bra, sol store deler av dagen ved alle årstider.
Vindforhold	Litt utsatt for vind, men ungdomshuset skjermer noe.
Støy fra områdene rundt?	Veldig rolig område, noe trafikkstøy langt unna.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Utsikt – kan se fjelltoppene. Det er åpent og innbydende. Det er noe skjerming er etablert ved bruk av vegetasjon.
Biltrafikk	Nei.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Ja. Delt inn etter aktiviteter: Ballspill, Parkour, lekeareal og oppholdsområde.
Romdannelse	Nei, men det er nyetablerte plantefelt som etter hvert kan bidra til romdannelse. Det er romdannende elementer på Parkour-delen.
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	Nei.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	En del variasjon; kombilek (klatre, rollelek, skli), dumper, balanse, Parkour; klatre, henge, balansere ol. Det meste ser ut som prefabrikkerte apparater.
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Balansere på sandkassekanten og på lave murer ved Parkour. Lek med medbrakte sand-leker.
Oppholdssone/Sitteplasser	Gode sittemuligheter. Litt lite skjerming, men nye plantefelt kan hjelpe. Benker både inntil lekeareal (med grill) og inntil husvegg.
Adkomst og evt. gjennomgang	Åpent fra flere kanter, men lite brukt til gjennomgang (av selve lekearealene). En del folk som går forbi.
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Lite. Gress, busker, grus og sand. Nesten ikke noe løse materialer (men de små greinene som var der ble lekt med).
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Noen busk-felt er etablert nylig, ellers noen store trær i utkanten av den åpne plassen.
Materialbruk	Bruk av ulike materialer; steinheller, grus, kantstein, gress, gummidekke. Satt sammen på en fornuftig og fin måte.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	Ja, en del små (1-6 år) med foreldre, men også noen få eldre (7-12 år). Fire eldre barn/ungdommer på Parkour-delen – disse var der lenge (drev med Parkour og «hang» sammen). Noen barn uten følge av foreldre.
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Huske, klatre, balansere, rollelek i kombi-hus, sklie og dumpe.
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	Noen sitter i solveggen inntil huset. Det er mest små barn her, så foreldrene er med inne på lekearealet og hjelper til/passar på. Noen sitter på benker eller sandkassekant i nærheten.
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	En del fuglelyder. Ellers lite.
Diverse noteringer	Folk brukte gressplenene rundt plassen til opphold som i en park. Det var også mange som gikk tur forbi.

Lek/aktivitet

Kroppslig lek

Fantasilek

Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

 -Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

Observasjonsplass

(Denne lekeplassen er endret siden siste satelittfoto er tatt. Endringene vises enkelt med hvite arealer på dette kartet, og på bilder på neste side)

5m

Kyviksmarka

Lørdag, kl. 14:50-15:50

Vedlegg 6 - Badedammen

Type lekeplass: «Vanlig» og badeplass

Type omgivelser: Badeplass, matbutikk, boligblokker, tett bebyggelse, bybrua.

Ca. størrelse: 500 m² (inkl. badeplassen)

Standarden (vedlikehold): Bra; ny og ser lite brukt ut.

Sted:

Ved Badedammen under bybrua

Tidsbruk:

20 min

Tidspunkt:

Lørdag, kl. 13:30-13:50

Været:

Skyfri himmel – Lett bris (4-6 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Bra, men sola forsvinner bak bybrua en periode utpå dagen, så bak bebyggelsen like etter.
Vindforhold	Litt skjermet av bebyggelse rundt, men likevel vindutsatt.
Støy fra områdene rundt?	Bilstøy – fra bybrua og fra bilene som skal til/fra butikken.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Lite skjermet. En mur (ca. 1 m høy) og trær.
Biltrafikk	Ikke så mye helt i nærheten.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Nei.
Romdannelse	Nei.
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	Nei.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	Fire prefabrikkerte apparater. Karuseller (en liten og en litt større), vippe og klatre. Det er også en sklie som går ut i vannet.
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Vannet i seg selv. Og noen steiner (ca. 40-50 cm høye).
Oppholdssone/Sitteplasser	De eneste benkene er plassert på en lite gunstig plass i forhold til sol, og har heller ikke skjerming.
Adkomst og evt. gjennomgang	Helt åpent, adkomst fra alle kanter. Lekearealet brukes som gjennomgang, spesielt folk som skal til/fra butikken.
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Store steiner, sand og grus. Lekeplassen ligger ved Badedammen og det er adgang til vannet. Det er trapper som går ned i vannet og kanten ned til vannet ellers er kun 30-40 cm over vannflaten.
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Noen små trær som rammer inn lekeplassen. (Trærne så sikkert bra ut på plan under planleggingen, men er ikke spesielt romdannende eller skjermende store deler av året)
Materialbruk	Mye grus og sand. Metall-apparater.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	Er en del barn i områdene rundt som går tur eller til/fra butikk med voksne. Ei jente (2-3 år) lekte litt med moren. Men hun var mest interessert i vannet og våte blader. Ellers bare noen minutters lek på noen av apparatene.
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Vannet. Jenta lente seg ut tok på vannet og noen blader som fløyt på vannet. Er nok en mer populær plass i badesesongen. Hun var også litt på dumpa og litt på karusellen. (Ved de kortere observasjonene var området fullt av folk. Noen barn lekte på badeplassen, ellers få på resten av lekeplassen)
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	Moren fulgte godt med og hjalp jenta. En del voksne og ungdommer som går forbi eller gjennom lekeplassen, og noen som sitter rundt vannet.
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	Vannet kan tilfredsstille sansene; følelse og lyd.
Utsagn	«Der borte er det en annen lekeplass, skal vi heller gå dit?» - Ei mor.

Lek/aktivitet

 Kroppslig lek

 Fantasilek

 Konstruksjonslek

* Med apparater

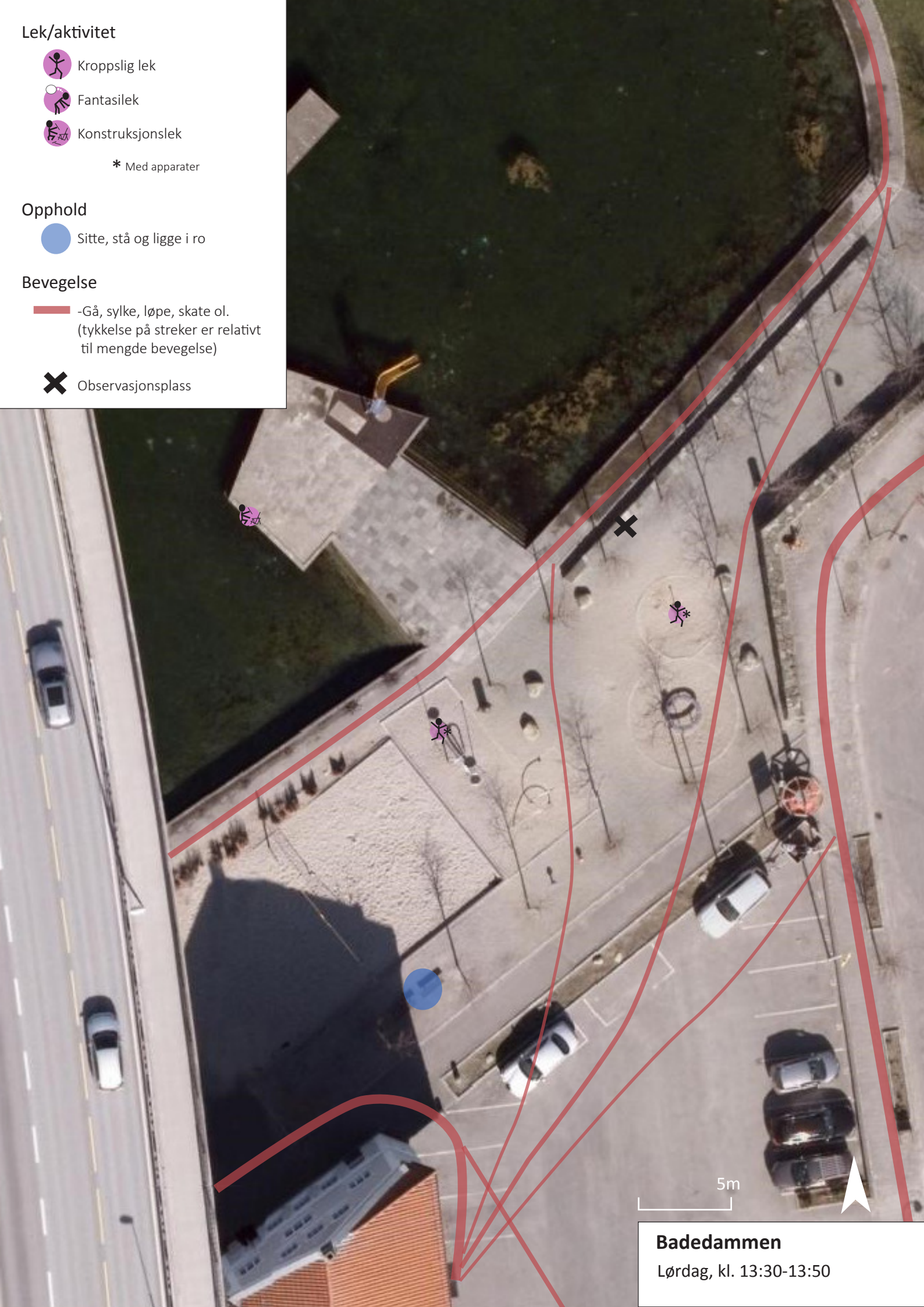
Opphold

 Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

 -Gå, sykle, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

 Observasjons plass

5m

Badedammen

Lørdag, kl. 13:30-13:50

Vedlegg 7 - Armauer Hansens Vei - Sykehuset

Type lekeplass: «Vanlig»

Type omgivelser: Boligfelt, sykehuset, bilveg, park/grøntdrag

Ca. størrelse: 1000 m²

Standarden (vedlikehold?): Greit – ikke spesielt slitt.

Sted:

Ved sykehuset

Tidsbruk:

40 min

Tidspunkt:

Søndag, kl. 14:10-14:50

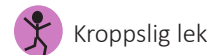
Været:

Skyfri himmel – Lett bris (4-6 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Veldig bra
Vindforhold	Noe skjerming fra bebyggelse, men likevel utsatt for vind fra noen retninger.
Støy fra områdene rundt?	Mye trafikkstøy.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Skjernet mot bilveien og mot de nærmeste husene/hagene med trær og busker. Delvis skjernet av busker mot grøntdraget og trær mot rekkehusene i vest. Mest åpent mot rekkehusene.
Biltrafikk	Ja, men er adskilt med gjerde og vegetasjon.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Ja, aktiv og rolig sone på hver side (skilt ved bruk av avstand)
Romdannelse	Lekeplassen er rammet inn av trær og busker/hekker, men det er ikke noen romdannende elementer inne på selve plassen.
Terreng <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan er det i så fall utnyttet? - Hvordan blir det evt. brukt av barna? 	Nei, men parken ved siden av er bratt og tilsynelatende tilrettelagt for aking om vinteren.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	Seks prefabrikkerte apparater; Huske, liten dumpe, kombilek (klatre, skli, slenge, henge), rollehus, sklie og en litt større dumpe.
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Det er spesielt rollehuset, sklia i kombi-apparatet og sanda som blir mest lekt med. Noen større steiner blir lekt med. Åpne flater i asfalt, men er veldig igjengrodd – kan brukes til sykkel og annen medbrakt lek (men det virker lite brukt).
Oppholdssone/Sitteplasser	Benker i ytterkanten langs den rolige sonen – dette er den roligste sonen med best lokalklima, men ikke spesielt skjernet. Det er leegger mot nordøst med påbygde benker (men er slitt/råtnet).
Adkomst og evt. gjennomgang	Adkomst langs en side og noen åpninger i hekken mot grøntdraget. Det er ikke noe gjennomgang.
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Sand og noen steiner på ca. 15 cm (steinene ligger inntil en hage). Noen løse greiner bra buskene.
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Busker, trær som rammer inn plassen, og litt gress.
Materialbruk	Asfalt og sand, og litt gress.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	9 barn og 11 voksne. Alle barna i aldersgruppen 1-6 år. Nokså langvarige opphold.
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Mest rollelek og sandlek, men også noen som sklir og klatrer.
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	En del av de voksne har kommet som en gruppe (en familie) som griller. Noen andre sitter på benker og noen få er med barna i deres lek.
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	-

Lek/aktivitet

Kroppslig lek

Fantasilek

Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

Sitte, stå og ligge i ro

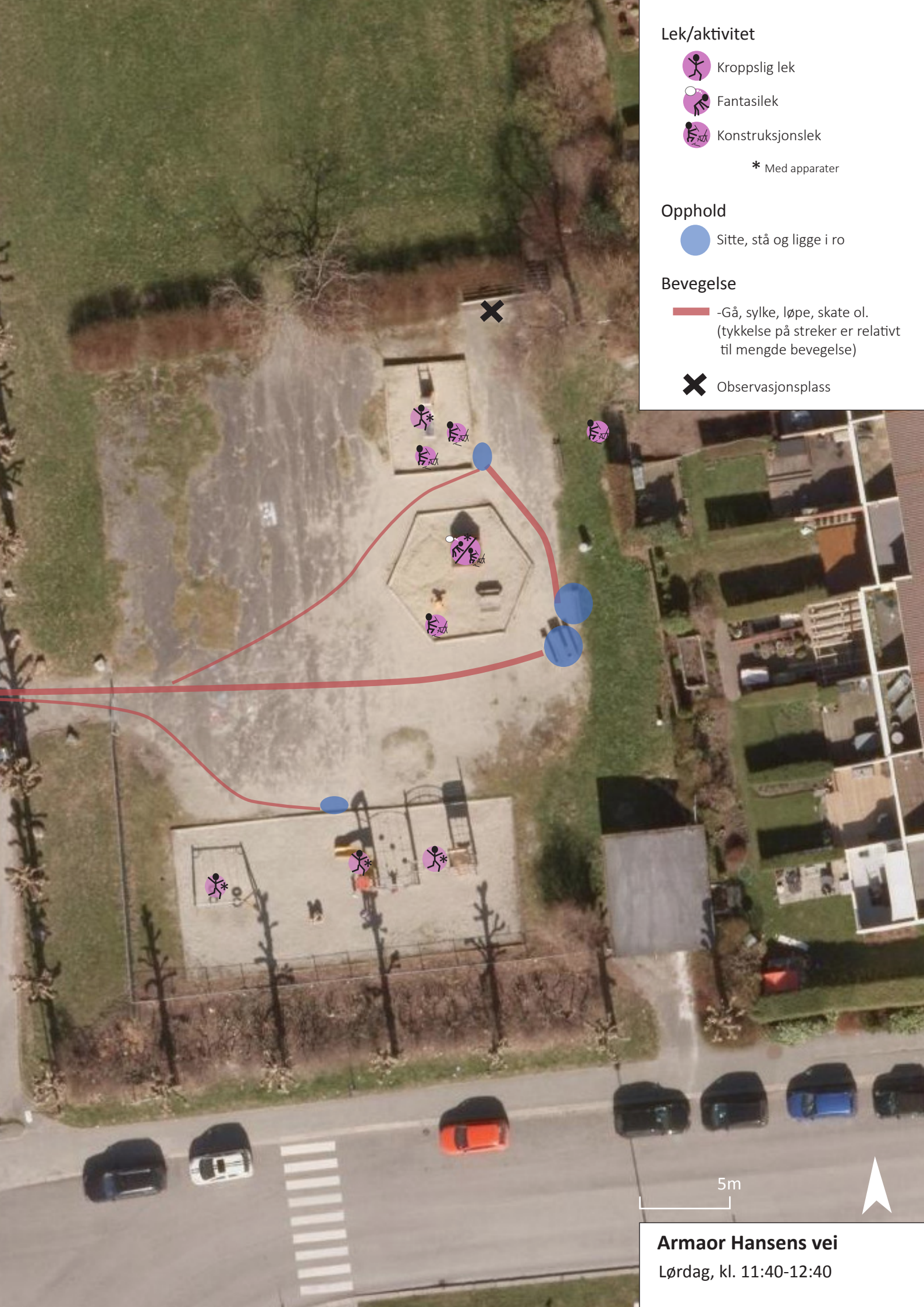
Bevegelse

-Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

Observasjonsplass

5m

Armaor Hansens vei

Lørdag, kl. 11:40-12:40

Vedlegg 8 - Rektor Steens Plass - Våland

Type lekeplass: «Vanlig»

Type omgivelser: Boligområde

Ca. størrelse: 900 m²

Standarden (vedlikehold): Nokså bra, noe slitt.

Sted:

Våland

Tidsbruk:

50 min

Tidspunkt:

Lørdag, kl. 16:10-17:00

Været:

Skyfri himmel – Lett bris (4-6 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Høy bygning i sør og en del trær som ikke gir spesielt gode solforhold.
Vindforhold	Ganske lunt med bygninger og busker rundt (men kunne vært bedre).
Støy fra områdene rundt?	Gater på alle kanter, altså en del støy fra biler.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Noe skjermet av vegetasjon. Inngjerdet. Er synlig fra gatene rundt.
Biltrafikk	En del i gatene rundt.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Ganske åpent og ensformig. Benker og sitteplasser spredt rundt.
Romdannelse	En del busker ved den ene inngangen som skiller adkomst og gressplen. Det er ikke noe romdannelse av selve lekearealet og sitteplasser.
Terreng <ul style="list-style-type: none"> - Hvordan er det i så fall utnyttet? - Hvordan blir det evt. brukt av barna? 	Nei.
Apparater <ul style="list-style-type: none"> Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret 	3 stk. Kobilek (klatre, skli, rollelek), huske og klatrestativ. Prefabrikkerte.
Lekefunksjoner <ul style="list-style-type: none"> Andre funksjoner enn apparater 	Gjemme seg inni mellom busker og løping på plen og åpne flater (en type .
Oppholdssone/Sitteplasser	Sitteplasser tilfeldig plassert blant apparater – ikke egen oppholdssone. En del benker langs veg/gate på utsiden av gjerdet.
Adkomst og evt. gjennomgang	Inngjerdet plass med to adkomster. Ved observasjon var kun én adkomst åpen/tilgjengelig pga. pågående arbeid av en nærliggende enebolig.
Naturlige elementer <ul style="list-style-type: none"> Vann Løse materialer (Konstruksjonslek) 	En del busker og trær. Sand og gress. Litt løse materialer fra vegetasjonen.
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Noe vegetasjon som skaper skjerming mot vegene på to sider, trær rammer inn hele plassen, skjerner nok en del om sommeren.
Materialbruk	Variasjon av treverk og metall på apparater. Gress, sand og gummidekke.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	En gjeng med eldre barn (9-10 år), 5-8 stk., leker gjemsel/ «boksen går» og litt med apparater. Var der under hele observasjonstiden og var der da jeg dro. Mor og datter (1-2 år) var innom en liten tur (ca. 15 min)
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Huske og kobilek. Løping og lek ellers (uten apparater). Størsteparten av de besøkende barna lekte «boksen går» sammen.
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	Én voksen – Passet på barnet.
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	Fugler Trær og forskjellige busker å ta på og gjemme seg i.

Lek/aktivitet

Kroppslig lek

Fantasilek

Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

-Gå, sykle, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

Observasjonsplass

5m

Rektor Steens Gate

Lørdag, kl. 16:10-17:00

Vedlegg 9 - Brønngata

Type lekeplass: «Vanlig»

Type omgivelser: Bolig-/Villafelt

Ca. størrelse: 350 m²

Standarden (vedlikehold?): Greit – den virker ikke ny, men heller ikke slitt.

Sted:

Ved Eiganes gravlund

Tidsbruk:

30 min.

Tidspunkt:

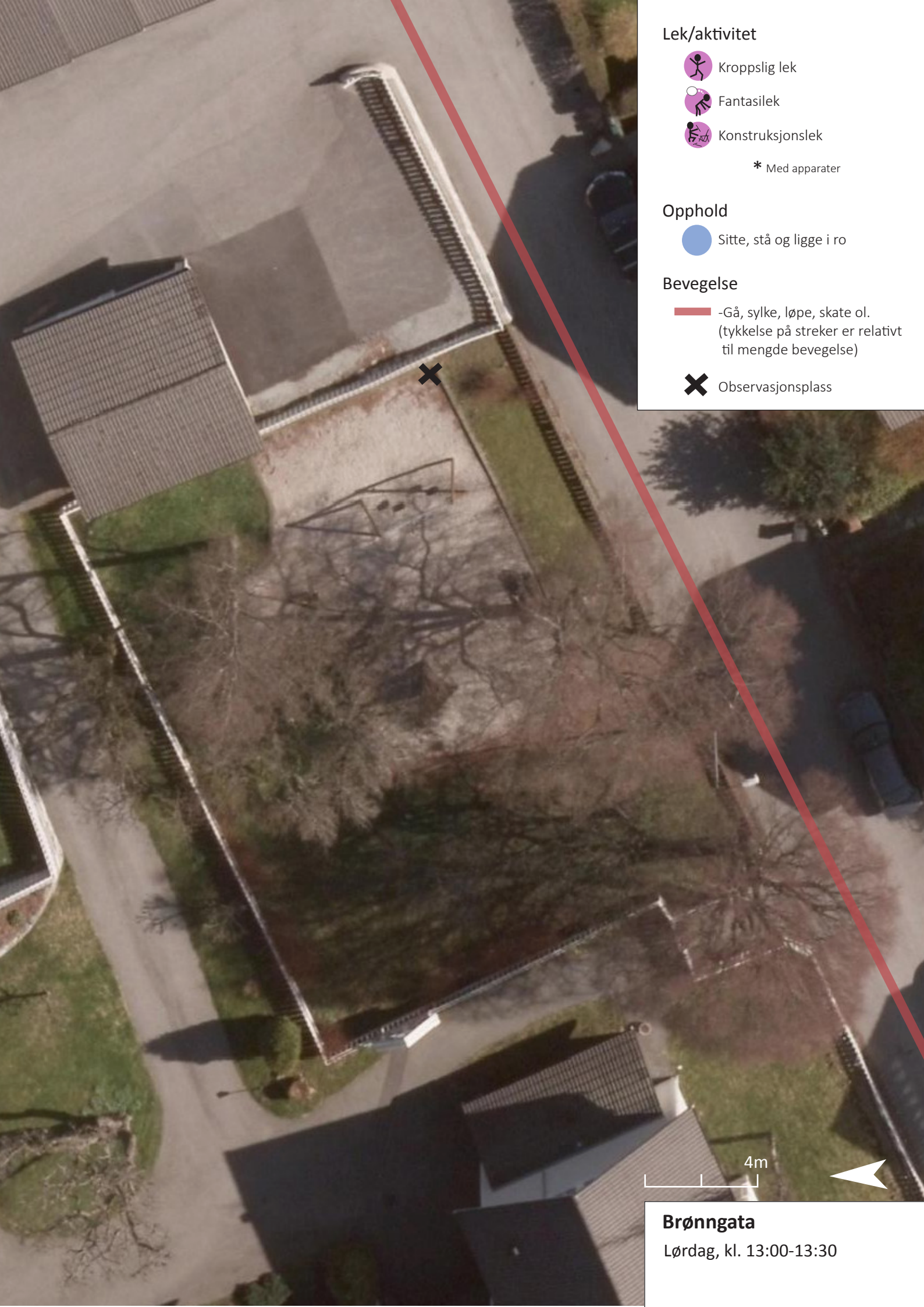
Søndag, kl. 13:00-13:30

Været:

Skyfri himmel – Lett bris (4-6 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Bra, men trær kommer til å skygge utover dagen.
Vindforhold	Skjermet av bebyggelsen.
Støy fra områdene rundt?	Rolig!
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	En del trær som skjermer på sommeren, ellers åpent mot gate og nabohusene. Gjerde (og noen busker) mot nabo-hagene.
Biltrafikk	En gate går forbi, men lite biler.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Nei – alt i én sandkasse, også sitteplassen.
Romdannelse	Plassen er rammet inn, men det er ikke mindre rom i rom.
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	Nei.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	Prefabrikkerte apparater. Huske, liten dumpe og klatrestativ. Alle apparatene ser litt brukt ut.
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Trær som kan klatres i og sandkassekant som kan balanseres på.
Oppholdssone/Sitteplasser	Én benk som er plassert i skygge ved inngangen.
Adkomst og evt. gjennomgang	Én adkomst fra gata. Ellers inngjerdet.
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Trær og busker – noen greiner og steiner her og der på bakken.
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Trær og busker, og gressplen med mose, ugress, blomster ol.
Materialbruk	For det meste gress og sand. En del treverk på apparater, benk og gjerde.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	Nei. Kan høre barn i området rundt. Noen som syklet forbi bare.
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Apparatene ser ut til å være brukt, men ikke spesielt mye slitasje.
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	-
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	-

Lek/aktivitet

Kroppslig lek

Fantasilek

Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

-Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt
til mengde bevegelse)

Observasjonsplass

Brønngata

Lørdag, kl. 13:00-13:30

Vedlegg 10 - Valberget

Type lekeplass: «Vanlig»

Type omgivelser: Sentrum, lite grøntområdet rundt tårnet.

Ca. størrelse: 150 m²

Standarden (vedlikehold?): Greit, men ser ut som den har stått en stund.

Sted:

Nord for Valbergtårnet i sentrum

Tidsbruk:

25 min

Tidspunkt:

Lørdag, kl. 11:50-12:15

Været:

Skyfri himmel – Svak vind (1-3 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Bra.
Vindforhold	Litt trekkfullt.
Støy fra områdene rundt?	Nei, veldig skjermet.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Utsikt; ser tårnet og kan skimte fjorden/vågen mellom trær og bygninger. Virker innbydende, og er litt rammet inn av løssteinmur og buskfelt.
Biltrafikk	Nei.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Plassen er delt i to; en del med lek og en med sitteplasser.
Romdannelse	Det er ikke «mindre rom i rom», men det er greit skjermet. Kunne vært høyere skjerming bak sitte plassene.
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	En gressbakke ved siden av lekearealet, ellers flatt.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	Ett prefabrikkert kombi-apparat (balanse, klatre, henge, brannmannstang).
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Gressbakken og løsteinsmuren.
Oppholdssone/Sitteplasser	Plassering av sitteplasser slik at det er oversikt over både lekeareal og utsikt til tårnet, med skjerming i rygg (1m høy mur).
Adkomst og evt. gjennomgang	To adkomster med sti mellom – brukes til gjennomgang, men det er ikke spesielt mange folk der.
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Gress, sand, busker, tre, steinheller. Ikke noe løse materialer.
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Busker og trær som rammer inn plassen.
Materialbruk	Sand, treverk (benker og apparat), steinheller/brostein, løsteinsmur og gress.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	Ingen barn, noen få voksne som går gjennom og forbi plassen.
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Lekeapparatet ser noe brukt ut.
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	-
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	Fuglekvitter, ellers lite.

Lek/aktivitet

- Kroppslig lek
- Fantasilek
- Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

- Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

- -Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

- Observasjonsplass

2m

Valberget

Lørdag, kl. 11:50-12:15

Vedlegg 11 - Anton Brøggers gate

Type lekeplass: «Vanlig»

Type omgivelser: Rekkehus og skole

Ca. størrelse: 1500 m²

Standarden (vedlikehold?): Bra, men noe slitt.

Sted:

Madla/Gosen

Tidsbruk:

30 min

Tidspunkt:

Søndag, kl. 10:15-10:45

Været:

Skyfri himmel – Svak vind (1-3 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Bra.
Vindforhold	Greit. Noe skjermet av rekkehusene, men fortsatt litt vind.
Støy fra områdene rundt?	Veldig rolig.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Innsyn fra boligene rundt. Likevel er det boligene sammen med trær, busker og hekker som rammer inn og skjermer lekeplassen/grøntområdet.
Biltrafikk	Minimalt. Beboerne kan kjøre inn til boligene sine på den ene siden (Anton Brøggers gate).
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Tja. Det er delt inn i 3 plasser som er sirkelformet (areal på mellom 150-230 m ²); en er til basketball mens de to andre er lekearealer. De fleste sitteplassene er plassert i ett hjørne.
Romdannelse	Inne på selve plassen er det terrenget som skaper romfølelse.
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	Terrenget rammer inn de 3 plassene. Det er ca. 1 m høydeforskjell på terrenget som er nok til at det føles ut som mindre rom i rommet, og det har nok en større effekt på mindre barn.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	Åtte prefabrikkerte apparater (utenom basketballkurv og fotballmål) Lekehus, klatre/henge, klatre (nett og plattform), dumpe (m/4 plasser), sklie, liten dumpe, huske, klarte (m/dekk)
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Terrenget, og en liggende trestamme.
Oppholdssone/Sitteplasser	Sitteplasser forskjellige steder, men de fleste er samlet i en ende. De fleste sitteplassene er vendt mot sørvest og har utsikt mot lekearealene. De er ikke skjermet annet enn høydeforskjellen.
Adkomst og evt. gjennomgang	Gjennomgang mellom lekeplassen, men ikke av selve lekearealene. Adkomst fra to sider, i tillegg er det åpent fra flere hager.
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Sand, gress, liggende trestamme. Noen greiner, kongler ol.
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Gress og trær, og noen busker/hekker i utkanten.
Materialbruk	Sand, treverk og metall (og noe plast).

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	Ei jente med en voksen.
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Med lekehuset og sklia. Det er spesielt sklia som ser brukt ut (gresset er slitt bort på sidene).
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	Det ser ut som om sitteplassene har blitt brukt en del.
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	Fuglekvitter, og det er sikkert insekter og andre ting å ta på /se på i busker/hekker langs grøntområdet.

Lek/aktivitet

- Kroppslig lek
- Fantasilek
- Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

- Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

- -Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

- Observasjonsplass

Anton Brøggers gate

Søndag, kl. 10:15-10:45

Vedlegg 12 - Håbakken/Kong Harands gate

Type lekeplass: «Vanlig»

Type omgivelser: Eneboliger, grøntdrag/park, volleyballbane og fotballbane.

Ca. størrelse: 800 m²

Standarden (vedlikehold): Ny

Sted:

Madla

Tidsbruk:

40 min

Tidspunkt:

Søndag, kl. 10:50-11:30

Været:

Skyfri himmel – Svak vind (1-3 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Bra.
Vindforhold	Ganske greit skjermet for vind fra nord og nordvest.
Støy fra områdene rundt?	Rolig.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Nokså skjermet mot boligbebyggelsen rundt, men bebyggelse i seg selv hjelper til meg å skjerme/ramme inn plassen.
Biltrafikk	Nei, ingen bilveier i nærheten.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Ja. Sitteplasser og sandkasse på én side av plassen.
Romdannelse	Tja. Det er noen buskfelt som ser nyetablerte ut. Når disse blir tettere og høyere vil de bidra til å ramme inn sonene mer; altså dele inn rolig og aktiv sone, og skjerme mot fotballsletta.
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	Nei.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikerte/hjemmesnekret	Prefabrikerte. Karuseller (to ulike), dumpe, fugleredehuske, kombilek (m/sklie, klatre, balanse), klatre/hengestativ.
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	
Oppholdssone/Sitteplasser	Sitteplasser i en egen sone. Ikke spesielt skjermet ved observasjonstidspunkt, men det er etablert buskfelt som kan skjerme mer når buskene vokser mer.
Adkomst og evt. gjennomgang	Adkomst fra to sider. Det er også åpninger inn mot noen hager og på en side mot fotballbanen er det helt åpent. Det er litt gjennomgang.
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Gress, grus, sand, busker. Ikke noe løse materialer inne på lekearealet.
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Busker og et nytt lite tre på lekeplassen, og større trær rundt.
Materialbruk	Stein, brostein, grus, gress. Hovedsakelig metall og plast på apparater. Treverk på benker.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	8 barn (til sammen) i alle aldre. 5 voksne (To par og en alene, alle var der med barn). Noen barn var der uten foreldre (i alderen 10-12 år). De fleste var der lenger enn 30 min.
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Barna (i alle aldre) lekte sammen på karusellen en del. De mindre barna (som er der kun med forelder) prøvde en del forskjellig; huske, sklie, klatre og bare gå rundt.
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	Foreldrene til de minste barna går rundt med de. De passer på eller leker med. De som kom med barn i ulik aldere, satt i oppholdssona og fulgte litt med innimellom.
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	Fuglekviser og busker.

Tursti med mange
forbipasserende.

Lek/aktivitet

Kroppslig lek

Fantasilek

Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

-Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt
til mengde bevegelse)

Observasjonsplass

5m

Håbakken/Kong Haralds gate

Søndag, kl. 10:50-11:30

Vedlegg 13 - Hognes gate/Rollaugs gate - Øst

Type lekeplass: «Vanlig»

Type omgivelser: Boliger, grøntdrag, fotballbane og volleyballbane.

Ca. størrelse: 300 m²

Standarden (vedlikehold): Ny

Sted:

Madla

Tidsbruk:

30 min

Tidspunkt:

Søndag, kl. 11:40-12:10

Været:

Skyfri himmel – Svak vind (1-3 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Bra. Sola kommer kanskje noe seint opp på vinterhalvåret, men bra utover dagen.
Vindforhold	Utsatt for vind, spesielt fra nord og vest.
Støy fra områdene rundt?	Biltrafikk - lyden er tydelig, men stammer fra et stykke unna.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Utsikt. Ganske åpent. Noe skjermet mot gata og husene i sør.
Biltrafikk	Noen biler i gata som går forbi.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Nei.
Romdannelse	Nei.
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	Nei.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	Prefabrikkerte apparater - Fugleredehuske, klatrestativer og karusell.
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Ikke annet enn apparatene.
Oppholdssone/Sitteplasser	Sitteplassene er midt i lekearealet. Det er ikke skjermet, men har bra utsikt.
Adkomst og evt. gjennomgang	Adkomst fra to sider. Det er noe gjennomgang (men dette er forbi lekearealet og ikke gjennom).
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Ikke mye. Noe gress og busker.
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Litt busker og gress rundt og noen trær i utkanten.
Materialbruk	Gummidekke, stein/brostein.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	To gutter ca. 10-12 år. Brukte bare fugleredehuska (der de sto på hver sin side og pratet om fotball). Var der ca. 10 min før de gikk videre til fotballbanen. Det er en del voksne, ungdommer og barn på og rundt tennisbanene som ligger omtrent 40 m unna (men det er synlig fra lekeplassen)
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Fugleredehuska.
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	-
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	Lite.

Lek/aktivitet

- Kroppslig lek
- Fantasilek
- Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

- Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

- -Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

- Observasjonsplass

4m

Hognes - Øst

Søndag, kl. 11:40-12:10

Vedlegg 14 - Hognes gate/Rollaugs gate - Vest

Type lekeplass: «Vanlig»

Type omgivelser: Boliger, skogholt, bilveg.

Ca. størrelse: 1500 m²

Standarden (vedlikehold): Bra, men noen ting er litt slitt.

Sted:

Ved Madlamarkveien

Tidsbruk:

30 min

Tidspunkt:

Søndag, kl. 12:20-12:50

Været:

Skyfri himmel – Svak vind (1-3 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Mye skygge fra trær/skog.
Vindforhold	Skjermet av skog og noe bebyggelse, men likevel en del vind.
Støy fra områdene rundt?	En del fra biler på Madlamarkveien.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Skjermet av skog på én side. Ganske åpent mot gate og Madlamarkveien.
Biltrafikk	Mye biltrafikk på Madlamarkveien, ikke så mye på gata ved siden av.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Tja. Sitteplasser på én side/en ende av plassen, men de fleste benkene er ikke fastmonterte.
Romdannelse	Nei.
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	Nei.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	Prefabrikkerte apparater. Klatrestativ, kombilek (sklie, klatre og rollelek) og husker.
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Skog og trær.
Oppholdssone/Sitteplasser	Det er en gruppe med benker i én ende, men disse virker noe tilfeldig plassert på gresset uten noe skjerming. Benkene er ikke fastmonterte så dette kan brukerne flytte på selv.
Adkomst og evt. gjennomgang	Spor/tråkk på bakken tyder på en del gjennomgang, adkomst fra alle kanter.
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Busk og kratt i skog – det er en del pinner/greiner/kongler ol. på plassen som det ser ut som det blir lekt med. Det er også en stor stein (ca. 1m høy).
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Plassen er rammet inn av trær og noe busker, inne på plassen er det bare gress og sand.
Materialbruk	Gress og sand. Hovedsakelig treverk på apparater.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	Kun noen som gikk gjennom og forbi lekeklassen.
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	Det ser ut som løsmateriale har blitt brukt til konstruksjonslek.
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	-
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	Masse forskjellig fuglekvisper fra den lille skogen. Skogen bidrar med ting å se, lukte og føle på avhengig av sesongen.

Lek/aktivitet

 Kroppslig lek

 Fantasilek

 Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

 Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

 -Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt til mengde bevegelse)

 Observasjonsplass

5m

Hognes Vest

Søndag, kl. 12:20-12:50

Vedlegg 15 - Madlakrossen

Type lekeplass: Ny, men 'vanlig'

Type omgivelser: Blokkboliger, kort veg til kjøpesenter

Ca. størrelse: 300 m²

Standarden (vedlikehold?): Ny

Sted:

Ved Madla Amfi

Tidsbruk:

20 min

Tidspunkt:

Lørdag, kl. 12:10-12:30

Været:

Skyfri himmel – Lett bris (4-6 m/s)

Utenforliggende faktorer	
Solforhold	Greit, men blokken skygger for plassen på starten av dagen.
Vindforhold	Noe skjermet mot vind.
Støy fra områdene rundt?	Hører tydelig biltrafikk i nærheten.
Innsyn/utsikt (evt. skjerming)	Veldig åpent mot boligblokken og uteplassene til beboerne i 1. etg., men 'skjermet' mot gatene pga. høydeforskjell.
Biltrafikk	Ikke noe i nærheten av plassen.
Fysisk utforming	
Soneinndeling	Sandkassen står for seg selv, ellers går alt i ett.
Romdannelse	Nei.
Terreng <ul style="list-style-type: none">- Hvordan er det i så fall utnyttet?- Hvordan blir det evt. brukt av barna?	Nei. Til tross for stor høydeforskjell til områdene rundt.
Apparater Antall Typer (funksjon) Prefabrikkerte/hjemmesnekret	Tre apparater. Nye, prefabrikkerte apparater, men de er små og ikke spesielt spennende.
Lekefunksjoner Andre funksjoner enn apparater	Nei.
Oppholdssone/Sitteplasser	En benk som ikke er fastmontert, så den er ikke skjermet.
Adkomst og evt. gjennomgang	Én adkomst fra trapp. Dersom du ikke kommer bra boligene i blokka.
Naturlige elementer Vann Løse materialer (Konstruksjonslek)	Noen få planter i blomsterbed.
Vegetasjon (Høy/lav, skaper le, spiselig, romdannende, skjermende?)	Lite.
Materialbruk	Steinheller og noe gummidekke.

Bruk	
Er det barn der? Eller voksne? Antall Aldersgruppe Langvarig/kort opphold	Bare et eldre par som ryddet på uteplassen en liten periode.
Hva leker barna med? Hva slags type lek? Hva blir brukt (evt. hva ser brukt ut?)	-
Hva gjør eventuelt de voksne/foreldrene?	-
Hvilke sanser blir tilfredsstilt (for barna)?	-
Relevante utsagn (overhørt eller fra samtaler med de på plassen)	En eldre dame som bor i blokka: <i>«I denne blokken bor det ingen barn ... Det er noen barnebarn som leker her en sjelden gang»</i> <i>«Vi har nok byens største kattedo»</i> - og viser til den store sandkassa.

Lek/aktivitet

 Kroppslig lek

 Fantasilek

 Konstruksjonslek

* Med apparater

Opphold

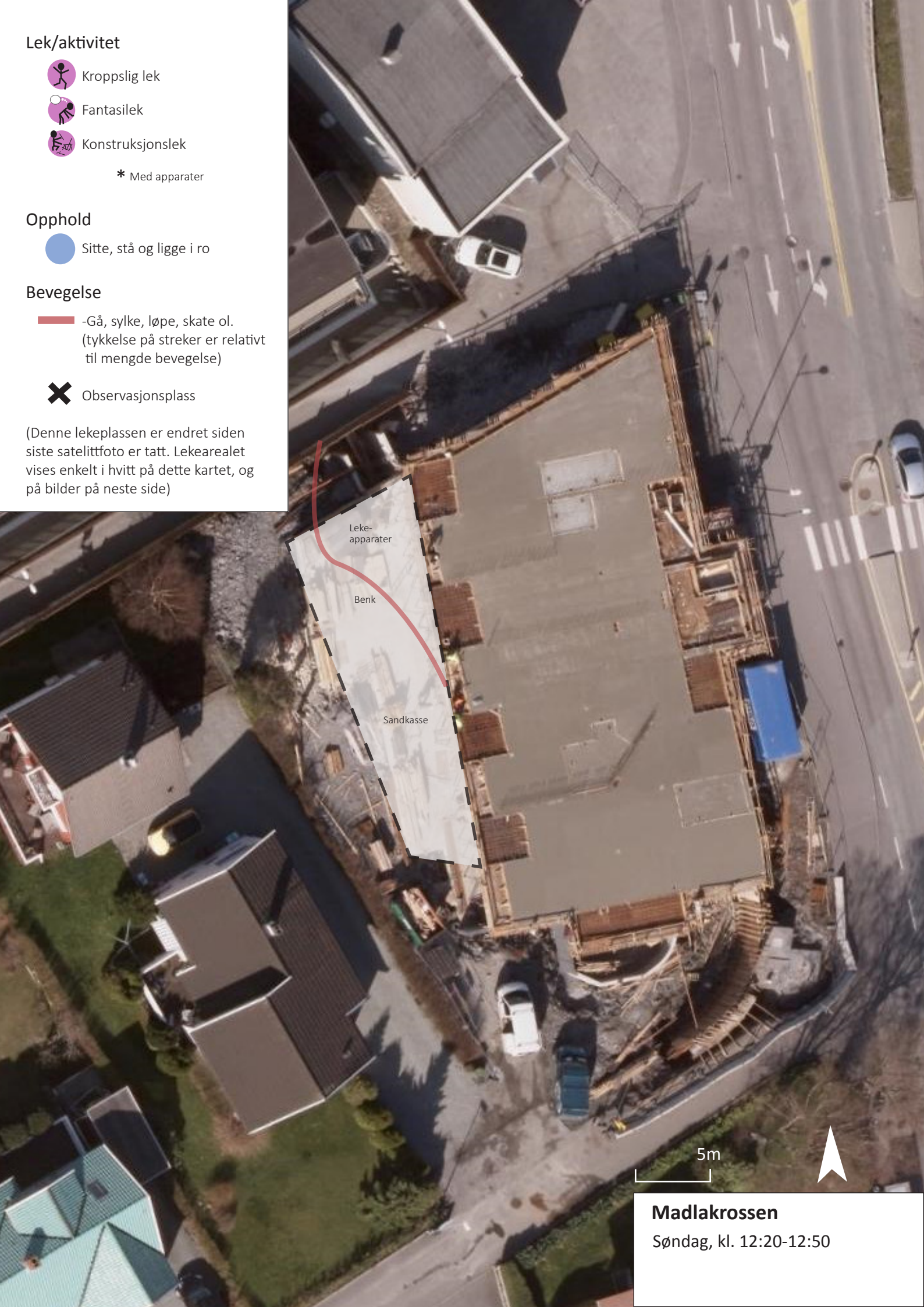
 Sitte, stå og ligge i ro

Bevegelse

 -Gå, sylke, løpe, skate ol.
(tykkelse på streker er relativt
til mengde bevegelse)

 Observasjonsplass

(Denne lekeklassen er endret siden
siste satellittfoto er tatt. Lekearealet
vises enkelt i hvitt på dette kartet, og
på bilder på neste side)

Madlakrossen

Søndag, kl. 12:20-12:50

